

[illegible]

Innehåll

Inledning	3
Sammanfattning coronapandemin	4
Förvaltningsberättelse	12
Finansiella rapporter	20
Bolag	32
Måluppfyllelse	34
Intern kontroll	64
Uppföljning av privata utförare	65

Inledning

Jag läser mitt förord till delårsbokslutet för 2020. Texten präglas av en stolthet över den egna organisationen och hur väl vi klarade de prövningar vi ställdes inför framför allt våren 2020. Mellan rader kan jag höra mig själv säga att coronapandemin nog skulle vara över under hösten. Så blev det inte.

Nu har regeringen och Folkhälsomyndigheten lämnat besked om att merparten av kvarvarande restriktioner och rekommendationer avvecklas från och med den 29 september 2021. Det är mycket positivt och gör att livet till stora delar för de flesta av oss kan återgå till vad det var före coronapandemin.

Men vi kommer att få leva med covid-19 många år framöver. För hälso- och sjukvården innebär det fortsatt stora ansträngningar som vi måste planera för. Många av våra medarbetare kommer inte att uppleva att coronapandemin är över. Det måste vi ha stor respekt för.

Vi lever i högsta grad med coronapandemin och dess konsekvenser. Jag är lika stolt som för ett år sedan över alla goda arbetsinsatser som görs runt om i regionen. Duktiga och engagerade medarbetare som 24 timmar om dygnet sju dagar i veckan gör insatser för sörmlänningarna. Vi når ständigt nya framgångar. Jag tänker naturligtvis på hur väl vi tillsammans med andra regioner lyckats med vaccinationerna, även om det återstår arbete på den punkten för att få människor att vaccinera sig. Vaccination är nyckeln i kampen mot covid-19.

Som världsmedborgare är jag bekymrad. Coronapandemin är i högsta grad global och bekämpningen av den måste också vara global. Vi i västvärlden kan bättre när det gäller att bistå delar av världen

som inte lever under lika gynnsamma förhållanden som vi.

Covid-19 kommer att vara en del av vårt samhälle för lång tid framöver. Insatser för att förebygga, bota och lindra behöver därför ske parallellt med all annan verksamhet vi bedriver i regionen. Därför är det bra att vi under 2021 fortsätter att driva verksamheten framåt för sörmlänningarna. Vi gör stora insatser för att komma till rätta med den uppskjutna vården. Vi fortsätter att bedriva en hälso- och sjukvård av hög kvalitet. Vår utbildnings- och kulturverksamhet fortsätter med höga ambitioner, men i en annorlunda situation. Kollektivtrafiken fungerar. Regionens goda samverkan med länets kommuner och andra aktörer tar stora steg framåt. Listan kan göras längre.

Nu öppnar samhället upp. Det är både bra och nödvändigt. Och regionen står väl rustad. Men vi har stor respekt för att coronapandemin drabbat och alltjämt drabbar många människor mycket hårt. Jag tänker på de som drabbats av svår sjukdom och till och med mist livet, men också dem som mist jobbet eller är ensamma. För många barn och ungdomar har de senaste knappa två åren varit besvärliga; färre sociala kontakter och kanske sämre utbildning.

Region Sörmland har goda ekonomiska förutsättningar. Vår ekonomi är i grunden välskött. Därutöver har regionen fått kompensation för de merkostnader som följer av covid-19. Med det följer också ett stort ansvar.

Region Sörmland fortsätter att bidra till att länet utvecklas; under, med och efter coronapandemin.

Jan Grönlund
Regiondirektör

Sammanfattning coronapandemin

I denna sammanfattning är syftet att ge en bild av den påverkan som covid-19 har haft på Region Sörmland under delåret och kommer att ha under resten av året.

EKONOMI

Vad gäller det ekonomiska perspektivet så handlar det om merkostnader och intäktsbortfall som Region Sörmland har påverkats av till och med juli månad samt kommer att påverkas av under året som en direkt följd av coronapandemin. Merkostnader definieras som en kostnad regionen har ådragit sig som en direkt följd av coronapandemin. Redan anställd personal inom regionen som idag har andra arbetsuppgifter än normalt räknas till exempel inte som en merkostnad.

Ett antagande som är gjort är att effekterna av covid-19 klingar av efter september, det vill säga efter att den största delen av vaccinationsinsatsen beräknas vara klar. Ingen fler "våg" är inräknad i siffrorna. Det är dock sannolikt att en ökad belastning på grund av covid-19 kommer att kvarstå över en längre period än antaget.

Samtliga antaganden är behäftade med stor osäkerhet och är bedömningar som görs med den information vi har just nu. De ekonomiska konsekvenserna är väldigt grovt beräknade. Region Sörmland har märkt upp mycket av de kostnader som har uppstått i ekonomisystemet men det finns också delar som inte är uppmärksatta utan har fått fångas manuellt i efterhand. Det är alltså de intäkter och kostnader som har varit möjliga att fånga som visas i tabellen nedan. Det skulle kunna vara så att regionen har haft mer kostnader som inte har kunna fångats upp via kodning eller på annat sätt.

Något som inte har tagits med i beräkningarna är de kostnader som regionen normalt skulle ha haft men som har uteblivit. Exempel är kostnader för den framflyttade vården och kostnader för utbildning, resor och konferens.

Prognos för påverkan av coronapandemin 2021

Intäkts- och kostnadsslag som har påverkats och kommer påverkas under året

MNKR	UTFALL JAN-JUL 2021	PROGNOS HELÅR 2021
<i>Verksamhetens intäkter</i>		
Patient-, trafikant- o andra avgifter	-42	-47
Övriga intäkter	586	789
Summa intäkter	544	742
<i>Verksamhetens kostnader</i>		
Personalkostnader	-214	-256
Köpt verksamhet	-234	-259
Läkemedel	-3	-3
Lokalkostnader	-4	-4
Övriga kostnader	-37	-51
Summa kostnader	-492	-573
NETTO	52	169

Totalt sett kan konstateras att den negativa ekonomiska påverkan som skulle ha kunnat uppstå är undanröjd av de statsbidrag som kommit regionen tillhanda. Att nettot av intäkter och kostnader är positiv beror till stora delar på att året innehåller en ersättning på cirka 100 mnkr för kostnader som uppstod redan föregående år. Vidare ersätts regionerna schablonmässigt för nationell testning

och smittspårning vilket innebär ett överskott. Som tidigare nämnts så är osäkerheten stor om utvecklingen framåt.

Patient-, trafikant- och andra avgifter

Patientintäkterna bedöms minska på grund av färre antal besök exklusive vaccinationsbesök jämfört med ett normalår. De virtuella besöken har fortsatt att öka och nästan dubblerats från året innan vilket genererar lägre intäkter än fysiska besök. I detta läge har vi sett de förändrade mönstren att söka vård som en konsekvens av coronapandemin.

Biljettintäkterna för kollektivtrafiken bedöms minska till följd av de allmänna rekommendationerna där medborgarna har avråts från att nyttja kollektivtrafiken i så stor utsträckning som möjligt. Till viss del täcks dessa av statsbidrag.

Biljettintäkterna för kulturen bedöms minska till följd av de allmänna rekommendationerna som inneburit att den publika verksamheten varit helt eller delvis inställd under perioden. Sörmlands museum var helt stängt till mitten av april.

Övriga intäkter

Övriga intäkter bedöms öka på grund av de omfattande pandemirelaterade statsbidrag som regionen har ansökt om. De statsbidrag som tas upp här har en direkt koppling till coronapandemin och avser statsbidrag för: merkostnader covid-19, uppskjuten vård/covid-19 vård, nationell testning och smittspårning, vaccination samt skyndsamma transporter. Kostnader avseende det förstnämnda statsbidraget för merkostnader covid-19 redovisades redan föregående år.

Personalkostnader

Personalkostnader bedöms öka med 256 mnkr under året. Under coronapandemin har det skett en generell ökning av antalet anställda bland ordinarie verksamheter. Regionen har till exempel anlitat hälsoinformatörer för att informera medborgarna om vaccination och testning. Dessutom har tre pandemirelaterade avdelningar och enhe-

ter tillkommit. Rehabiliteringsavdelning, enheten för smittspårning och vaccinationsenheten. Dessa verksamheter har sammanlagt 503 medarbetare vid delåret 2021 där merparten är timanställda.

Månadslöner och timlöner ökar i takt med att vi blir fler anställda. Utöver att vi har blivit fler anställda ökar övertid, tillägg för obekväm arbetstid och förskjuten arbetstid utifrån de extraersättningar som beslutats under 2021. Ökningen bedöms fortsätta under början av hösten på grund av eftersläpning i de extra sommarersättningarna. Den främsta kostnadsökningen inom hälso- och sjukvården beräknas ske inom division kirurgi och medicin, där sjukhusvårdade covid-19 patienter vårdas.

Köpt verksamhet

Köpt verksamhet bedöms öka främst på grund av den köpta vården och därmed kostnader som regionen har för den nationella testningen. Det är inom laborieverksamheten som kostnaderna uppstår.

Förstärkningstrafik som kollektivtrafiken har beställt påverkar också den köpta verksamheten. För att undvika trängsel på vissa turer så har trafiken utökats.

Läkemedel

Läkemedelskostnaderna har inte påverkats i någon hög utsträckning under året. Det är kostnaderna för de covid-19 specifika läkemedlen som anges här.

Lokalkostnader

Lokalkostnaderna påverkas av diverse specifika lösningar som har behövts för att separera patienter ifrån varandra. Städskostnaderna är också en faktor som påverkas då behovet av städ varit större under perioder då vården haft många covid-19 patienter.

Övriga kostnader

Övriga kostnader bedöms öka med 51 mnkr under året. Stora poster inom övriga kostnader är skyddsutrustning till personalen samt vaccinationsmaterial. Utöver detta så finns kostnader för bland annat digitala lösningar.

PRODUKTION

Årets första sju månader har varit påverkade av covid-19, vilket tydligt syns i produktionen. Jämfört med motsvarande period 2019 har antalet besök (exklusive vaccinationsbesök covid-19) och vårdtillfällen, inläggningar på sjukhusen, minskat medan antalet telefonkontakter och

virtuella besök har ökat. Resorna med kollektivtrafiken har minskat och inom kulturen har aktiviteter fått ställas in, skjutits upp eller gjorts om till digitala alternativ. Flera av de åtgärder som infördes under 2020 har fortsatt under första halvan av 2021.

Förändring av produktionen

	JAN-JUL 2019	JAN-JUL 2020	JAN-JUL 2021	DIFF. 2021-2019
Besök i hälso- och sjukvården*	948 645	737 799	772 598	-176 047
Besök vaccination covid-19			331 330	331 330
Telefonkontakter	149 879	199 783	201 476	51 597
Virtuella besök	1 699	6 436	12 585	10 886
Vårdtillfällen	23 054	20 562	22 268	-786
Påstigande kollektivtrafik buss	7 070 441	5 372 500	3 435 654	-3 634 787
Resor särskild kollektivtrafik	256 414	182 514	196 387	-60 027

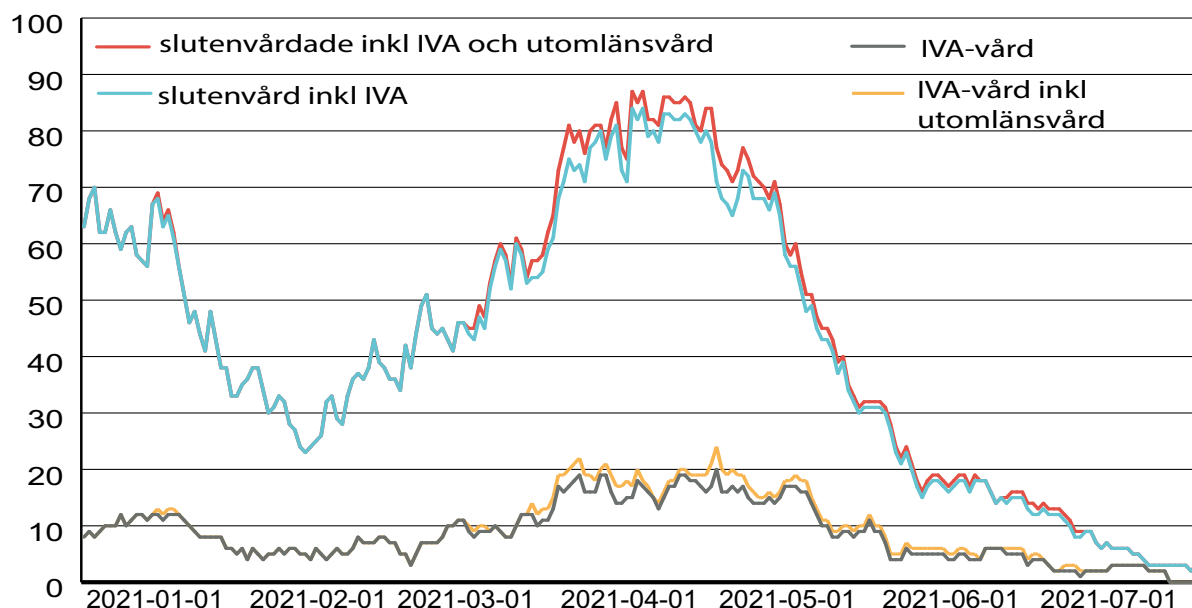
* Tabellen visar antal besök, exklusive vaccinationsbesök för covid-19

Hälso- och sjukvården

Första halvåret 2021 har fortsatt präglats av pandemin med omhändertagande av covid-19 patienter i slutenvården samt vaccination, provtagning och smittspårning inom öppenvården. Till skillnad mot 2020 har patienter nu sökt vård i större utsträckning trots pandemin vilket är positivt. Besök till länets akutmottagningar har ökat och remissflödet från primärvården ligger nu på nivåer likt 2019.

Under årets första sju månader vårdades 883 covid-19 patienter i Region Sörmland, varav 158 vårdades på intensivvården (IVA). Under perioden har 32 patienter från andra län vårdats i Sörmland. Antal vårdtillfällen, tillfällen då en patient är inneliggande på sjukhus, var 999, vilket kan jämföras med 836 under motsvarande period 2020.

Antal sjukhusvårdade med covid-19, per dag januari - juli 2021

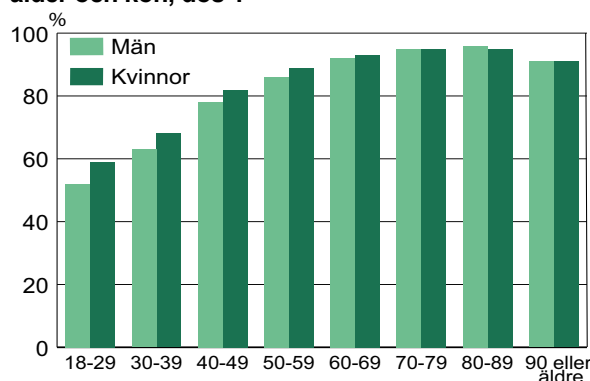

Bilder från en av Region Sörmlands vaccinationslokaler

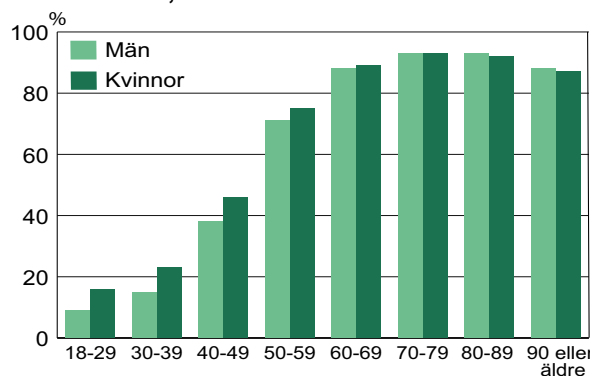
Antal inlaggande patienter med covid-19 på länets sjukhus har varierat under årets första sju månader. I början av januari och från slutet av mars till slutet av maj var det fler inlaggande jämfört med övriga månader. Som mest vårdades 87 patienter och som lägst två patienter under ett dygn. Variationen på IVA följer kurvan för inlaggande och som mest har 24 patienter vårdats på IVA under ett dygn och som minst ingen patient. Under första halvåret har tidvis intensivvårdskapaciteten fördubblats. 1177 har tillfälligt utökat sin bemanning för att kunna svara på medborgarnas frågor gällande covid-19 och vaccination.

Under årets första sju månader genomfördes drygt 331 000 vaccinationsbesök mot covid-19. Att genomföra dessa vaccinationer har inneburit stora arbetsinsatser på många håll inom organisationen, allt från upphandling till omflyttning av personal. Bland personer över 60 år är runt 90 % vaccinerade med två doser, andelarna är lägre i de yngre åldersgrupperna, bland annat för att det inte varit möjligt för de yngre att vaccinera sig under samma tidsperiod som de äldre. Andelen yngre som har fått en dos är över 50 %. Det är ingen könsskillnad i de äldre åldersgrupperna, medan det bland de yngre är en lägre andel bland männen.

Andel sörmlänningar vaccinerade uppdelat på ålder och kön, dos 1

Andel sörmlänningar vaccinerade uppdelat på ålder och kön, dos 2

Källa: Folkhälsomyndigheten

Arbete med att upprätthålla god tillgänglighet och ta hand om den framflyttade vården har pågått parallellt med arbetet att hantera covid-19 patienter. Arbetet med att hantera köer till nybesök, återbesök och operation/åtgärd har pågått och kommer fortsätta under hösten och är fortsatt ett högt prioriterat område. En positiv utveckling för att förbättra tillgängligheten har varit nyttjandet av digitala lösningar.

Under årets första sju månader har det varit en hög arbetsbelastning kopplat till inköp av material för både vaccinationerna och vården av covid-19 som visserligen har minskat mot föregående vår men fortfarande ligger på en hög nivå. Inköp har även arbetat intensivt med de stora upphandlingarna av privata vårdgivare och systemstöd för vaccinationerna. Det har även varit ett ökat behov av akuta inköp och inköpsresurser för upphandling av exempelvis bemanning, utrustning och material inom vården, kopplat till att verksamheterna arbetar med att korta sina vårdköer.

Under perioden har vårdcentralerna prioriterat covid-19 vaccinationer för utsedda målgrupper vilket inneburit att tillgängligheten för övrig vård begränsats något. Pågående coronapandemi har medfört att vårdcentralernas verksamhet har behövt anpassa sig efter rådande förhållanden. En grupp som kan ha påverkats negativt är socialt utsatta barn, då familjecentralerna inte har kunnat hålla sin förskoleverksamhet eller annan gruppverksamhet öppen i samma utsträckning som vanligt. Pandemin har även medfört förbättringar som till exempel förbättrad samverkan mellan den kommunala hälso- och sjukvården och vårdcentralerna, samt påskyndat den digitala utvecklingen i kontakten med patienter och andra vårdgivare.

Under våren 2021 hade Regionsjukhuset Karsudden under några månaders tid en omfattande smittspridning vilket ledde till att flera vårdavdelningar blev kohortavdelningar med vård av covid-19 infekterade patienter. Enstaka patienter har behövt överföras för vård på somatisk klinik men den mesta vården har kunnat hanteras på Regionsjukhuset Karsudden. Mellan maj och juli erbjöds alla sjukhusets patienter vaccination mot covid-19 och cirka 80 % har accepterat och är vaccinerade.

Hälso- och sjukvården går nu in i en höst som är svår att planera. Från och med september återgår verksamheten till att i huvudsak driva ordinarie verksamhet men beredskap behöver finnas för en eventuell fjärde våg av covid-19.

Även efter coronapandemin kommer vården stå inför utmaningar kopplade till covid-19. Det finns en risk att patienter som avstått från att

söka vård har försämrats och sjukdomstillståndet kräver snabba och kanske större insatser. Många rapporterar symptom efter covid-19 och detta är en ny patientgrupp för vården, där det i dagsläget är svårt att säga vilka och hur många insatser som blir aktuella. Redan nu finns stora behov av rehabiliteringsinsatser.

En farhåga är att pandemin kan innebära att fler i befolkningen upplever nedsatt psykisk hälsa och i förlängningen kan behöva psykiatrisk vård. De som redan har ett vårdbehov och inte sökt hjälp under pandemin kan få svårare- och mer svårbehandlade tillstånd. Det finns risker framöver med ohanterliga köer till både nybesök men även till andra behandlande och terapeutiska insatser.

Kultur, utbildning och friluftsverksamhet

Den publika verksamheten har helt eller delvis varit inställd under perioden. Sörmlands museum var helt stängt till mitten av april, därefter har besökare och inte minst barn, kunnat besöka museets utställningar men i begränsad omfattning. Museet har fortsatt producera en rad digitala presentationer av enskilda berättelser ur samlingarna från hela länet. Produktionerna har spridits via sociala medier.

Scenkonst Sörmlands verksamhet har varit i princip helt stängd för publik verksamhet, vilket gjort att medborgarna begränsats vad gäller att ta del av, utöva och närma sig de scenkonstnärliga uttrycken. Den del av Biblioteksutveckling Sörmlands verksamhet som berört medborgare direkt har genomförts digitalt med goda resultat. Det har varit begränsad service och/eller stängda folkbibliotekslokaler i de sörmländska kommunerna. Biblioteksutveckling Sörmland har under hela pandemin, så även under den aktuella perioden januari-juli, på olika sätt stöttat folkbiblioteken i arbetet med att hitta vägar för att nå ut med biblioteksverksamhet till de med störst behov.

Vid folkhögskolorna har undervisningen till största del ställts om till distansundervisning. Öknaskolan har under perioden till största delen bedrivit distansstudier även om mindre grupper genomfört praktiska moment på plats på skolan.

Vid Nynäs har gruppantal vid visningar och vissa aktiviteter begränsats och de flesta aktiviteterna har genomförts utomhus.

Kollektivtrafiken

Under perioden har uppdrag inom kollektivtrafiken fortsatt drabbats hårt av den pågående coronapandemin med ökade kostnader, intäktsförluster och löpande nya förutsättningar för att utföra upp-

dragen. I den allmänna kollektivtrafiken har medborgarna avråts från att genomföra bussresor i så stor utsträckning som möjligt och därmed bidragit till minskad tillgänglighet. Likaså har beslutet om ensamåkning inom den särskilda kollektivtrafiken lett till minskad tillgänglighet för medborgaren.

Verksamheten beslutade tidigt att inte minska trafikutbudet inom den allmänna kollektivtrafiken, utan att istället upprätthålla den samhällsviktiga tjänsten. Tillkommande åtgärder som genomförts under perioden är:

- Uppsättning av barriärskydd i bussarna (Eskilstuna)
- Flytt av validatorer
- Utdelning av munskydd
- Anpassning av produkter inom Sörmlandstaxan
- Anpassning av tekniska system och försäljningskanaler
- Utökning av trafiken (ersättningstrafik) för att upprätthålla riktlinjerna för trängsel
- Kontroll av biljetter har genomförts utanför bussen, innan påstigning
- Kundmätningar och resenärsundersökningar har anpassats

De ändrade förutsättningarna för den särskilda kollektivtrafiken, som till exempel sjukresor, har påverkats främst avseende planering, samordning och tillgång på fordon. Under perioden har tillkommande åtgärder genomförts:

- För att kunna utföra säkra resor har beslut om ensamåkning fortsatt att gälla under året.
- I inledningen av året fattades det beslut om att erbjuda sörmlänningarna avgiftsfria sjukresor till vaccination av covid-19. Vid utfallet av juli har 4 466 vaccinationsresor genomförts. Möjligheten till vaccinationsresor är i dagsläget beslutat att gälla till 31 augusti.
- Under februari månad infördes rekommendation om munskydd för förare och resenär inom den särskilda kollektivtrafiken.
- Ett dedikerat fordon finns sedan ett år tillbaka som är avsett för att transportera misstänkt eller konstaterat smittade personer av covid-19, som en avlastning för ambulansen.

Politisk verksamhet

Pågående coronapandemi har inneburit insatser för att hitta former för att kunna genomföra sammanträden i de politiska församlingarna på ett smittsäkert sätt. Så gott som samtliga politiska sammanträden i regionstyrelsen och nämnder har under årets första sex månader genomförts digitalt, vilket har varit en utmaning vad gäller teknik och kompetens för såväl nämndsekreteriat som förtroendevalda. Regionfullmäktige har genomförts med decimerad antal ledamöter alternativt ställts in. En genomlysning av hur digitala sammanträden i fullmäktige skulle kunna genomföras med beaktande av lagstiftning, informationssäkerhet, kompetens och teknik har genomförts.

PERSONAL

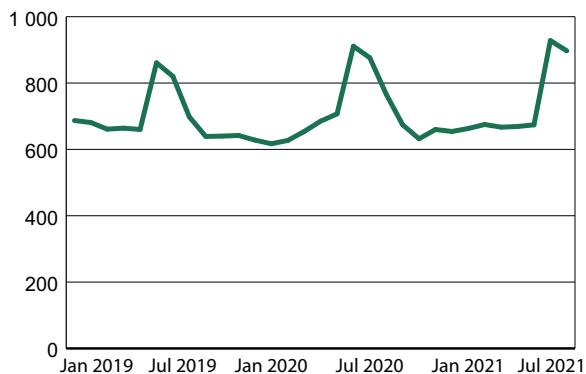
Inom Region Sörmland har antalet anställda ökat kontinuerligt oavsett anställningsform sedan 2019.

Under coronapandemin har det skett en generell ökning av antalet anställda bland ordinarie verksamheter. Dessutom har tre pandemirelaterade avdelningar och enheter tillkommit. Rehabiliteringsavdelning, enheten för smittspårning och vaccinationsenheten. Dessa verksamheter har sammanlagt 503 medarbetare vid delåret 2021, varav 42 månadsanställda (tillsvidare- och visstidsanställda) och 461 timanställda. Vaccinationsenheten står för största delen och består bland annat av 440 timanställda.

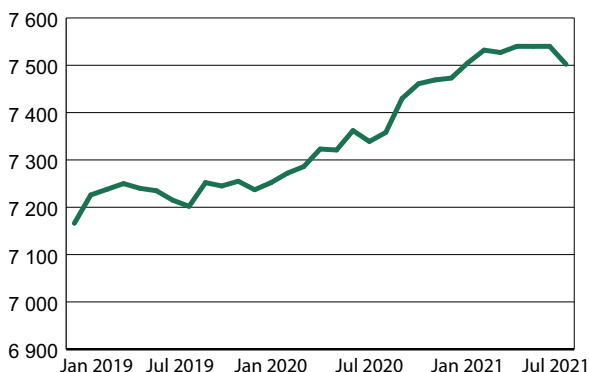
Rehabiliteringsavdelningen har beslutats att bli en permanent verksamhet. Resterande enheter förväntas finnas kvar inom organisationen så länge som det finns arbetsuppgifter kopplade till coronapandemin.

Nedan visas utvecklingen av antal anställda och årsarbetare, tillsvidare- och visstidsanställda samt ökningen i procent mellan åren. Timanställda redovisas inte i tabellerna nedan, se eget avsnitt.

Antal visstidsanställda

Antal tillsvidareanställda

Regionbildningen är orsaken till den stora ökningen på 9 % mellan 2018-2019. De övriga jämförelseåren ligger båda på 2 % i ökning mellan åren.

Antal tillsvidare- och visstidsanställda

ANTAL ANSTÄLLDA	JUL 2019	JUL 2020	JUL 2021
Tillsvidareanställda	7 215	7 339	7 502
Visstidsanställda	820	876	895
Totalt antal	8 035	8 215	8 397
Diff totalt i %	9%	2%	2%

Antal månadsanställda per verksamhetsområde

VERKSAMHETS-OMRÅDE	JUL 2019	JUL 2020	JUL 2021	DIFF 2019-2021
Hälso- och sjukvård	6 684	6 809	6 984	300
Regional verksamhet	402	403	400	-2
Ledning och stöd	949	1 003	1 013	64
Totalt	8 035	8 215	8 397	362

Timanställda

Under coronapandemin har timanställda använts i hela Region Sörmland för att avlasta ordinarie personal, främst inom hälso- och sjukvården. 2019 hade hälso- och sjukvården 1 164 timanställda och 2021 är antalet uppe i 1 610 anställda. En förklaring till detta är de specifika verksamheter som startats under pandemin. Det tydligaste exemplet är vaccinationsenheten som har 446 medarbetare totalt, varav 440 är timanställda.

Regional verksamhet har minskat antalet timanställda från 87 medarbetare 2019 till 79 medarbetare 2021. Ledning och stöd hade 218 stycken timanställda 2019 och har ökat till 249 timanställda 2021.

Timanställda är en anställningsform som går att anpassa efter behov.

Antal timanställda

TIMANSTÄLLDA	JUL 2019	JUL 2020	JUL 2021	DIFF 2019-2021
Totalt i regionen	1 469	1 582	1 938	469

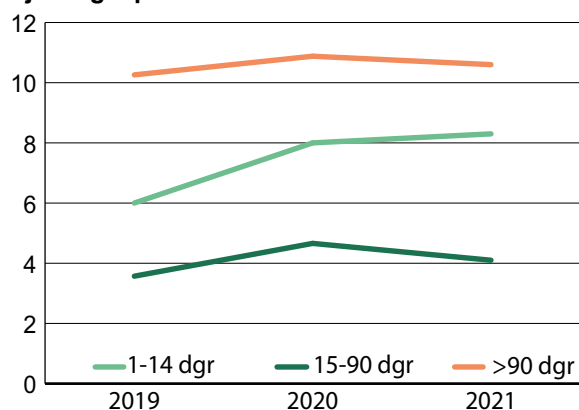
Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har minskat totalt sett mot föregående år, men är fortfarande betydligt högre än 2019.

Sjukfrånvaro

SJUKFRÅNVARO PROCENT	JUL 2019	JUL 2020	JUL 2021	DIFF 2019- 2021
Hälso- och sjukvård	6,7%	7,8%	7,6%	0,9%
Regional verksamhet	4,8%	5,1%	4,2%	-0,6%
Ledning och stöd	5,5%	6,1%	6,5%	1,0%
Totalt	6,5%	7,4%	7,3%	0,8%

Sjukdagar per anställd

Under 2020 ökade samtliga värden kring sjukfrånvaron till följd av coronapandemin. Årets siffror för delåret ser bättre ut och förhoppningsvis kommer sjukfrånvaron succesivt fortsätta att minska. Nuvarande trend är att den övergripande sjukfrånvaron, dag 15-90 och mer än 90 dagar har minskat medan dag 1-14 har ökat. Att just dag 1-14 ökar tyder på att medarbetare följer de nationella riktlinjerna samt regionens rekommendationer under coronapandemin, vilket är att stanna hemma om du känner dig sjuk och stanna dessutom hemma någon dag extra för att minska smittspridning. Denna ökning är tydligare bland hälso- och sjukvårdspersonal än exempelvis administrativ personal. En del av förklaringen till detta kan vara möjligheten att arbeta hemifrån under coronapandemin för medarbetare som arbetar administrativt.

Det finns dock en risk att effekten av coronapandemin kommer innebära en ökning av sjukfrånvaron på sikt. Därför fortsätter ett aktivt arbete kring alla aspekter av sjukfrånvaron inom regionen.

Förvaltnings- berättelse

Vid en summering av delåret 2021 så kan det konstateras att coronapandemin fortsatt har påverkat verksamheten även under detta år. Även om det inte är lika högt tryck på sjukvården vad gäller antalet inlagda på sjukhus så har både en omfattande testningsverksamhet och ett vaccinationsprogram genomförts i rask takt.

Det har också behövt förberedas för olika scenarier för coronapandemin. Detta har inneburit att verksamheten delvis blivit annorlunda än vad som planerats för. Vid planeringen var framtiden oviss och det krävdes en viss flexibilitet. Coronapandemin har inneburit att det är svårt att jämföra verksamheten under 2021 med ett normalår.

Flera nationella beslut har inneburit ytterligare statsbidrag till regionen till följd av coronapandemin. Dels blev den ansökan som Region

Sörmland gjorde för delar av merkostnaderna behandlad och till stora delar godkänd. Dels så har statsbidrag för både vaccination och nationell testning tillkommit. Tillsammans utgör detta stora belopp på både intäkts- och kostnadssidan som inte var budgeterade.

De närmsta åren ökar andelen barn, unga och äldre snabbare än befolkningen i yrkesverksam ålder. Det innebär att regionen kommer att få stora utmaningar till följd av det demografiska trycket.

Nyckeltal, januari - juli

	2017	2018	2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter (mnkr)	723	836	1 301	1 699	2 308
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-5 552	-5 907	-6 620	-7 228	-8 127
Nettokostnadsutveckling (%)	8,2	5,0	4,9	3,9	5,3
Skatteintäkter och statsbidrag (mnkr)	4 956	5 138	5 344	5 471	5 818
Verksamhetens resultat (mnkr)	127	67	25	-58	-1
Finansnetto (mnkr)	155	104	583	-103	694
Periodens resultat (mnkr)	282	171	608	-161	693
Soliditet enligt balansräkning (%)	37,3	39,9	35,8	29,8	37,3
Soliditet inklusive totala pensionsförbindelser (%)	-21,9	-7,7	-0,8	-3,1	10,8
Investeringar (mnkr)	333	440	489	553	783
Antal anställda	7 010	7 247	8 036	8 215	8 397

ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING

Delårets ekonomi har varit fortsatt präglad av coronapandemin. Coronaandemin har kommit i vågor och trycket på sjukvården har varierat. Parallellt med vågorna så har vaccinationsprogram genomförts och även en omfattande testning. Jämförelser över åren bakåt i tiden är därmed svåra att göra även för 2021.

Staten har tillskjutit stora belopp för olika åtgärder kopplade till coronapandemin. Både vaccinationsprogrammet, den nationella testningen och olika typer av merkostnader har regionerna blivit kompenserade för vilket syns tydligt i verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader.

Regionen strävar efter att nettokostnadsutvecklingen inte ska vara större än utvecklingen av skatteintäkter och generella statsbidrag. Detta är en utmaning och kommer att vara så framåt både på grund av den demografiska- och tekniska utvecklingen.

Periodens resultat beräknas till 693 mnkr och det innebär en positiv budgetavvikelse på 811 mnkr. Avvikelsen förklaras främst av två saker: stora pandemirelaterade statsbidrag samt en positiv värdeförändring inom regionens kapitalförvaltning.

Den finansiella ställningen jämfört med övriga regioner i Sverige är förhållandevis god. Region Sörmland har gått från en soliditet inklusive pensionsförbindelser på -60 % år 2011 till en soliditet på 10,8 % i delåret.

Omfattande investeringar har gjorts under 2021 enligt regionens strategiska investeringsplan vilket

har medfört att nivån på investeringarna är hög. Investeringar har finansierats framförallt genom ökad upplåning.

Antalet anställda ökar från föregående år och en ökning av antal anställda sker årligen. Ökningen består främst av hälso- och sjukvårdande personal och i delåret är det de covid-19 tunga divisionerna som står för den största ökningen.

HÄNDELSE AV VÄSENTLIG BETYDELSE

Under det första delåret har coronapandemin fortsatt att påverka Region Sörmlands verksamhet. Det har inneburit att verksamhet har fått prioriteras om löpande i de perioder då antalet inlagda på sjukhus varit omfattande.

Region Sörmland är fortsatt hemvist för flera vårdgivare som utför digital vård. Om patienten inte är folkbokförd i Sörmland så fakturerar Region Sörmland kostnaden för den digitala vårdkontakten till hemregionen. Intäkterna och kostnaderna har legat något lägre än föregående år för delåret. Intäkterna var för delåret 435 mnkr.

Under det första delåret har beslut kommit om förändrade livslängdsåtaganden när det kommer till beräkning av regionens pensionsåtagande. Detta har inneburit ökade pensionskostnader med 225 mnkr jämfört med budgeterat. Posten behandlas som jämförelsestörande. Jämförelsestörande poster är resultat av händelser som inte är extraordinära men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Regionfullmäktiges mål är av karaktären inriktningsmål. Regionen arbetar fortlöpande med olika aktiviteter i den riktning som målen visar. Fullmäktige har valt ut ett antal indikatorer som ska visa om regionen är på rätt väg. De utvalda indikatorerna som har mätts under året följs kortfattat upp i texten nedan. Tabeller med indikatorer återfinns i avsnittet målpuppfyllelse.

◆ **Medborgarperspektivet**

Region Sörmland har fem indikatorer inom medborgarperspektivet. Av dessa indikatorer har två indikatorer uppnått sitt målvärde och tre har nästan uppnått sitt målvärde men ytterligare insatser behövs. Tre av indikatorerna i perspektivet mäts på helår vilket innebär att uppgifterna i delårsrapporten delvis är desamma som i årsredovisningen för 2020. De indikatorer som har mätts på delåret är andel överviktiga och andel öppet arbetslösa i Sörmland. Andel överviktiga når inte sitt målvärde medan andel öppet arbetslösa når sitt målvärde för året. Andel öppet arbetslösa har förbättrats kraftigt från det förra delåret vilket huvudsakligen förklaras av var vi befinner oss i coronapandemin. Indikatorerna är långsiktiga och det viktiga är att se på utvecklingen över tid. Sammanfattningsvis kan konstateras att Sörmland ligger sämre till än riket vad gäller andel av befolkningen med riskfaktorer och det är därför viktigt med hälsofrämjande och förebyggande insatser även framåt.

◆ **Verksamhetsperspektivet**

Region Sörmland har elva indikatorer inom verksamhetsperspektivet som har kunnat mätas på delåret. Av dessa har två stycken nått sitt målvärde och sex stycken är nära sitt målvärde men ytterligare insatser behövs. Tre indikatorer är långt ifrån sitt målvärde. Under delåret har tillgängligheten inte varit tillräckligt hög. För de tillgänglighetsmått som regionen följer är det bara "genomförda första besök inom 90 dagar i barn- och ungdomspsykiatrisk vård" som når sitt målvärde. Tillgängligheten har även under detta år varit påverkad av coronapandemin. Inom kvalitetsmått kan vi se att både överbeläggningar och utlokaliseringar har ett högre utfall än önskat. Vad gäller punktligheten inom kollektivtrafiken så ligger den på höga nivåer även om målvärdet inte riktigt nås för tågtrafiken.

Coronapandemin har påverkat verksamheter-

na kraftigt vilket återspeglar sig i indikatorerna. För vården har det inneburit att tillgängligheten för ordinarie vård har fått stå tillbaka till förmån för covid-19 vården även om stora insatser har gjorts för att komma tillrätta med den framflyttade vården parallellt. Utöver covid-19 vården så har regionen kraftsamlat för de stora behov av testning och smittspårning som har förelegat. Sist men inte minst har vaccinationsinsatsen prioriterats. Under årets första sju månader har medborgarna avråts från att nyttja kollektivtrafiken vilket har inneburit ett minskat antal passagerare. Kulturens publika verksamhet har varit helt eller delvis inställd under perioden. Skolorna har ställt om till distansundervisning.

● **Resursperspektivet**

Region Sörmland har fyra indikatorer inom resursperspektivet: andel engagerade medarbetare, sjukfrånvaro, ekonomiskt resultat och soliditet. Tre av indikatorerna når sitt målvärde medan en inte gör det. Det ekonomiska resultatet når sitt målvärde och regionen kan också visa upp en positiv soliditet sedan årsskiftet 2020. Hållbart Medarbetar Engagemang (HME) uppnådde sitt målvärde och ökade från föregående års mätning. HME mäter tre olika delindex; motivation, ledarskap och styrning. Sjukfrånvaron har påverkats mycket av coronapandemin och är fortsatt högre än önskat. Utfallet har under året varit 7,3 % att jämföra med föregående års utfall på 7,4 %.

◆ **God ekonomisk hushållning**

Av regionens totalt 20 mätbara indikatorer i delåret så har 17 stycken gult eller grönt värde vilket innebär att indikatorerna antingen har nått sitt målvärde eller är nära sitt målvärde men att fler insatser behöver göras. Situationen under det första delåret har som beskrivits varit svår att styra. Prioriteringar har gjorts löpande efter behov och coronapandemins utveckling.

Trots att även detta år har varit annorlunda så indikerar delårsrapporteringen att organisationen arbetar målmedvetet mot ett förbättrat läge. Det finns mycket kvar att göra men situationen ser onekligen bättre ut än för ett år sedan. Många insatser har gjorts och fler insatser kommer att krävas under en lång tid framöver för att komma tillrätta med konsekvenserna av coronapandemin. Den ekonomiska situationen ger en bra möjlighet för Region Sörmland att ta sig an utmaningarna framåt. Bedömningen är att Region Sörmland i stort har en god ekonomisk hushållning.

BALANSKRAVSRESULTAT

Regionen ska enligt kommunallagen ha en ekonomi i balans vilket innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna. I lagen om kommunal bokföring och redovisning regleras hur balanskravsresultatet räknas ut. Om kostnaderna för ett år överstiger intäkterna ska det negativa egna kapitalet som uppstår återställas under de närmaste tre åren. Balanskravet är viktigt ur ett generationsperspektiv, det vill säga att varje generation tar ansvar för sina egna kostnader.

Balanskravsutredning

MNKR	UTFALL JAN-JUL 2021	PROGNOS HELRÅR 2021
Periodens resultat	693	-172
Orealiserade värdeförändringar inom kapitalförvaltningen	-642	0
Reavinster maskiner och inventarier		
Periodens resultat efter balanskravsjusteringar	51	-172
Användning av resultatutjämningsreserven	0	172
Balanskravsresultat	51	0

Periodens resultat efter balanskravsjusteringar beräknas till 51 mnkr. Periodresultatet visar ett positivt balanskravsresultat.

I den reviderade budgeten för 2021 planerade Region Sörmland att använda 320 mnkr ur resultatutjämningsreserven för att nå ett balanskravsresultat på 0. Tittar vi på den prognos som är lagd så har behovet minskat till 172 mnkr.

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Antal anställda och årsarbetare

Region Sörmland har 8 397 anställda motsvarande 8 151 årsarbetare, vilket är en ökning med 182 anställda och 199 årsarbetare. Den största ökningen sker inom hälso- och sjukvården, främst division medicin och kirurgi. Det är också dessa divisioner som behandlar flest covid-19 patienter.

De yrkesgrupper som har ökat mest är läkare och paramedicin. Tydligast ökning sker bland specialisttjänstgörande läkare och fysioterapeuter. Inom utbildning och fritid, administration och kök ser vi en minskning mot föregående år. Inom dessa grupper är det framför allt handledare/instruktörer, administratörer och måltidspersonal som har minskat.

Region Sörmland har 89 % tillsvidareanställda medarbetare. Denna andel har ökat succesivt tidigare år, men i år är det en minskning med 0,3 procentenheter. 11 % är visstidsanställda, vilket är en ökning med 0,3 procentenheter. Även AT-läkare ingår bland de visstidsanställda, eftersom deras anställning är tidsbegränsad.

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden totalt för regionen är nu 97,1 % (tillsvidareanställda 97,4 % och visstidsanställda 94,6 %), vilket är en ökning med 0,3 procentenheter mot 2020. Sysselsättningsgraden har ökat successivt med någon/några tiondelar per år. Andelen heltidsanställda medarbetare 2021 är 87,4 %, en ökning med 0,9 % mot föregående år.

Antal anställda och årsarbetare per yrkesgrupp

	ANSTÄLLDA JUL 2020	ANSTÄLLDA JUL 2021	DIFF ANSTÄLLDA	ÅRSARBETARE JUL 2020	ÅRSARBETARE JUL 2021	DIFF ÅRSARBETARE
Fackliga företrädare	2	3	1	2	3	1
Ledning	401	422	21	400	421	21
Administration	1 317	1 310	-7	1 281	1 275	-6
Läkare	937	1 000	63	920	983	64
Sjuksköterska	2 014	2 043	29	1 950	1 979	29
Undersköterska, skötare m fl	1 941	1 972	31	1 854	1 896	42
Paramedicin	735	788	53	721	773	52
Utbildning och fritid	226	213	-13	210	199	-10
Teknik	181	182	1	178	180	2
Hantverk	93	96	3	92	94	3
Kök	101	98	-3	94	92	-3
Städ	267	270	3	250	256	6
Totalsumma	8 215	8 397	182	7 952	8 151	199

Inom Regionen Sörmland är 6 381 kvinnor och 2 016 män anställda. Könsfördelningen inom regionen är 76 % kvinnor och 24 % män. Av dessa är det 10 % kvinnor visstidsanställda, motsvarande siffra för män är 12 %.

Den totala medelåldern 2021 är 44,1, vilket är en svag minskning jämfört med föregående år då medelåldern var 44,2. Nedan illustreras könsfördelningen uppdelat på åldersintervall och anställningsform.

Antal anställda, uppdelat på kön och ålder

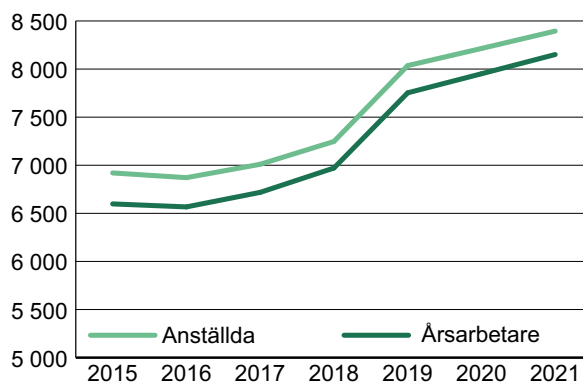
ANTAL ANSTÄLLDA	JUL 2020	JUL 2021	DIFF
Kvinnor			
0-19	17	14	-3
20-29	844	854	10
30-39	1 506	1 544	38
40-49	1 519	1 577	58
50-59	1 551	1 553	2
60-	832	839	7
Summa kvinnor	6 269	6 381	112
Män			
0-19	1	3	2
20-29	283	306	23
30-39	515	534	19
40-49	446	458	12
50-59	445	453	8
60-	256	262	6
Summa män	1 946	2 016	70
Totalsumma	8 215	8 397	182

Antal anställda, uppdelat på kön och anställningsform

ANTAL ANSTÄLLDA	JUL 2020	JUL 2021	DIFF
Kvinnor			
Tillsvidareanställda	5 625	5 735	110
Visstidsanställda	642	646	4
Summa kvinnor	6 267	6 381	114
Män			
Tillsvidareanställda	1 714	1 767	53
Visstidsanställda	234	249	15
Summa män	1 948	2 016	68
Totalsumma	8 215	8 397	182

Utveckling av antal anställda och årsarbetare *

* Observera att skalan inte börjar på noll.

Tabellerna på nästa sidor visar den genomsnittliga sysselsättningsgraden per anställningsform och yrkeskategori samt uppdelat per verksamhetsområde för 2021.

Genomsnittlig sysselsättningsgrad per anställningsform och yrkeskategori i juli 2021

	TILLSVIDAREANSTÄLLDA			VISSTIDSANSTÄLLDA		
	Antal anställda	Antal Års-arbetare	Genomsnittlig Sysselsättningsgrad	Antal anställda	Antal Års-arbetare	Genomsnittlig sysselsättningsgrad
Fackliga företrädare	3	3	95,0%	0	0	100,0%
Ledning	414	413	99,7%	8	8	100,0%
Administration	1 227	1 203	98,0%	83	73	87,4%
Läkare	771	757	98,1%	229	227	99,1%
Sjuksköterska	1 995	1 937	97,1%	48	42	87,2%
Undersköterska, skötare m fl	1 577	1 520	96,4%	395	376	95,2%
Paramedicin	719	707	98,3%	69	66	96,1%
Utbildning och fritid	196	186	94,6%	17	14	82,1%
Teknik	170	169	99,2%	12	11	91,7%
Hantverk	82	81	98,3%	14	14	97,1%
Kök	90	85	94,4%	8	7	84,0%
Städ	236	226	95,6%	34	31	90,0%
Totalsumma	7 480	7 284	97,4%	917	867	94,6%

Genomsnittlig sysselsättningsgrad per anställningsform och verksamhetsområde i juli 2021

	TILLSVIDAREANSTÄLLDA			VISSTIDSANSTÄLLDA		
	Antal Anställda	Antal Års-arbetare	Genomsnittlig sysselsättningsgrad	Antal Anställda	Antal Års-arbetare	Genomsnittlig sysselsättningsgrad
Hälso- och sjukvård						
Kirurgi	1 652	1 599	96,8%	209	201	96,4%
Medicin	1 171	1 138	97,2%	287	276	96,1%
Medicinsk service	1 019	993	97,4%	99	95	96,2%
Psykatri o funk hinder	748	733	98,0%	73	70	96,3%
Div gemensamt inkl ledning	132	130	98,5%	4	3	83,8%
Regionsjukhuset Karsudden	363	361	99,5%	12	12	98,3%
Primärvården	900	871	96,8%	91	86	94,6%
Patientnämnden	3	3	100,0%	0	0	0,0%
Dammsdal	125	125	99,6%	5	5	100,0%
Nämnden för samv soctj o vård	83	83	99,6%	8	7	87,5%
Summa hälso- och sjukvård	6 196	6 036	97,4%	788	756	95,9%
Regional verksamhet						
Kultur- utb- o friluftsverks	245	230	93,9%	29	23	80,3%
Regionala utvecklingsnämnden	111	110	98,9%	15	14	90,0%
Summa regional verksamhet	356	340	95,4%	44	37	83,6%
Ledning och stöd						
Regiondirektörens staber	210	209	99,3%	20	15	73,8%
Regionservice inkl pol ledning	532	513	96,5%	59	54	91,8%
Region Sörmland IT	128	128	100,0%	6	6	100,0%
Revision	3	3	100,0%	0	0	0,0%
Inköpsnämnden	55	55	100,0%	0	0	0,0%
Summa ledning och stöd	928	908	97,8%	85	75	88,2%
Totalsumma	7 480	7 284	97,4%	917	868	94,6%

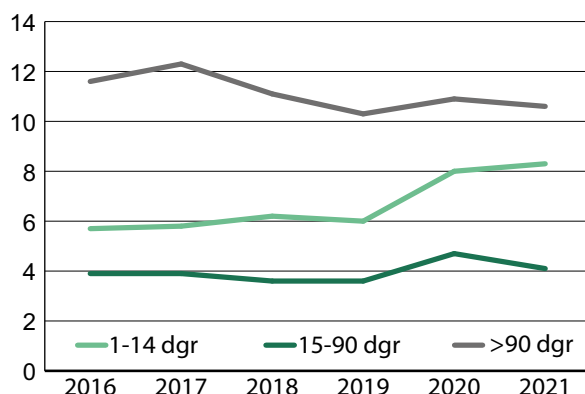

Arbetad tid och frånvaro

Regionen mäter sjukfrånvaron på flera olika sätt. Ett mått som används nationellt är "andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid" vilket beräknar sjukfrånvaro i förhållande till ordinarie arbetstid. Det andra måttet som används är "antal sjukdagar per anställd" vilket beräknar antalet sjukdagar per anställd fördelat inom olika intervall, men inte i förhållande till ordinarie planerad arbetstid. Oavsett mått baseras utfallet på rullande tolv månader.

Måttet "antal sjukdagar per anställd" har minskat med 0,5 under 2021 jämfört med föregående år. Dag 1-14 har ökat (+0,3), medan dag 15-90 (-0,6) respektive mer än 90 (-0,3) har minskat. Nedan syns hur antalet sjukdagar per anställd utvecklats inom de olika tidsintervallerna.

Sjukdagar per anställd

Enligt det nationella måttet "andel sjukfrånvarotid av ordinarie arbetstid" har Region Sörmland ett målvärde på 6,0 %. För delåret 2021 är utfallet 7,3 %. Det är en liten förbättring mot 2020 då utfallet var 7,4 %.

Sjukfrånvaro i procent

SJUKFRÅNVARO I %	JUL 2020	JUL 2021	DIFF
Kvinnor			
0-19	9,3%	13,7%	4,4%
20-29	7,4%	7,6%	0,2%
30-39	7,4%	7,2%	-0,2%
40-49	8,5%	8,5%	0,0%
50-59	8,6%	8,5%	-0,1%
60-	8,8%	8,1%	-0,7%
Summa kvinnor	8,2%	8,1%	-0,1%
Män			
0-19	7,5%	5,8%	-1,7%
20-29	5,8%	6,2%	0,5%
30-39	3,9%	4,6%	0,7%
40-49	4,5%	4,1%	-0,4%
50-59	5,5%	6,1%	0,6%
60-	6,6%	5,6%	-1,0%
Summa män	5,1%	5,2%	0,1%
Totalsumma	7,4%	7,3%	-0,1%

Det är 268 medarbetare som har en lång sjukfrånvaro över 90 dagar, vilket motsvarar 3,2 % av medarbetarna. Det är en minskning med 16 medarbetare mot föregående år. Av dessa 268 är det 148 som är deltidssjukskrivna.

Den arbetade tiden för den egna personalen omräknat till årsarbetare ökade med motsvarande 320 årsarbetare jämfört med föregående år, den

största skillnaden var tillsvidareanställda som ökade med 290 årsarbetare. Visstidsanställda och övertid ökade med 24 respektive tio årsarbetare, medan jour/beredskap minskade med fyra årsarbetare. Utöver ett generellt ökat antal anställda kan ökningarna kopplas till insatser under coronapandemin. Ett fortsatt behov av rekrytering och inhyrd personal, schemaändringar och tillfälliga

avtal är exempel på specifika omständigheter på grund av covid-19.

Frånvaron omräknat till årsarbetare minskade med 97 årsarbetare vilket huvudsakligen beror på minskad sjukfrånvaro, semester och föräldraledighet. Utbildning och övrig frånvaro ökade med tre respektive tio årsarbetare.

Arbetad tid omräknad till årsarbetare

NÄRVARO	EGEN PERSONAL		INHYRD PERSONAL		TIMAVLÖNADE		SUMMA ARBETAD TID	
	JUL 2020	JUL 2021	JUL 2020	JUL 2021	JUL 2020	JUL 2021	JUL 2020	JUL 2021
Vanlig tid tillsvidare	5 608	5 898					5 608	5 898
Vanlig tid visstid	586	610	110	179	450	494	1 146	1 282
Jour/beredskap läkare	106	102					106	102
Övertid	143	153					143	153
Summa	6 443	6 763	110	179	451	494	7 002	7 435

Frånvaro omräknad till årsarbetare

FRÅNVARO	EGEN PERSONAL	
	JUL 2020	JUL 2021
Föräldraledighet	568	558
Semester	949	933
Sjukfrånvaro	714	631
Utbildning	158	161
Övrig frånvaro	476	486
Summa	2 865	2 768

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Regionfullmäktige har fastställt en detaljerad budget för 2021 och en plan för 2022 och 2023, och stora satsningar är budgeterade under planperioden. Skattesatsen är oförändrad på 10,83 kr. Regionen har under flera år visat goda ekonomiska resultat och planerar att under perioden använda delar av den upparbetade resultatutjämningsreserven.

Utöver skatteintäkter och utjämnning får regionen riktade bidrag från staten. De riktade statsbidragen varierar från år till år men har ökat över tid och varit särskilt stora under pandemiåren 2020 och 2021. Region Sörmland har liksom andra regioner i princip blivit beroende av de riktade statsbidrag som kommer in för att kunna behålla all befintlig verksamhet. Ökningen av riktade statsbidrag medför att den långsiktiga planeringen

blir svårare att göra då förutsättningarna inte alltid är klara för kommande planperiod och ofta inte ens vid årets ingång.

Region Sörmland har en förhållandevis gynnsam ekonomisk ställning jämfört med många andra regioner i Sverige. Trots detta kommer det att bli en utmaning att framöver både effektivisera verksamheten, hantera de demografiska utmaningarna med ökade välfärdsbehov och komma ikapp med all verksamhet som behövt skjutas upp under coronapandemin. Det kommer att krävas nya effektiva arbetssätt för att möta de ökade behoven hos medborgarna. Under coronapandemin har just nya arbetssätt, omställning och samarbeten mellan regioner varit viktiga för att klara verksamheten och det är viktigt att det arbetet fortsätter.

Finansiella rapporter

UPPLYSNINGAR OM REDOVISNINGSPRINCIPER

I delårsrapporten tillämpas samma redovisningsprinciper som i årsredovisning 2020. Detta innebär att redovisningen har skett i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning och de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Inga säsongsvariationer är identifierade.

JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER

I delåret redovisas en jämförelsestörande pensionskostnad på 225 mnkr som beror på ändrat livslängdsantagande i riktlinjerna för beräkning av pensionsskuden (RIPS). Effekten ökar avsättning- en till pensioner och har en motsvarande negativ påverkan på resultat och ekonomisk ställning.

Pensionsförpliktelser för pensioner intjänade före 1998 upptas som ansvarsförbindelse och

denna ökar med 122 mnkr till följd av ändrat livslängdsantagande.

STATSBIDRAG

Statsbidrag kan vara generella, riktade eller beviljas i form av kostnadsersättningar. Riktade statsbidrag är avsedda för en bestämd verksamhet eller ett visst ändamål och redovisas i resultaträkningen tillsammans med övriga verksamhetsanknutna intäkter. Statsbidrag redovisas och periodiseras enligt de aktuella bidragets villkor och restriktioner. I redovisningen för Region Sörmland ingår alla beslutade statsbidrag och redovisas i tolfedelar över året.

BUDGET

Regionfullmäktige beslutade i april, § 7/21, att justera Region Sörmlands budgeterade resultat. Resultatet för år 2021 justerades från -120 mnkr till -320 mnkr.

RESULTATRÄKNING KONCERNEN

MNKR	UTFALL JAN-JUL 2021	UTFALL JAN-JUL 2020	REV BUDGET HELÅR 2021	PROGNOS HELÅR 2021	AVVIK PROGNOS- BUDGET
Verksamhetens intäkter	2 432	1 801	3 196	4 026	830
Verksamhetens personalkostnader	-4 042	-3 492	-6 129	-6 817	-688
Verksamhetens övriga kostnader	-4 000	-3 654	-6 865	-7 211	-346
Avskrivningar	-202	-179	-348	-350	-2
Verksamhetens nettokostnader	-5 812	-5 524	-10 146	-10 352	-206
Skatteintäkter	4 068	3 749	6 746	6 963	217
Inkomst- och kostnadsutjämning	1 183	1 016	2 013	2 029	16
Generella statsbidrag	567	706	961	974	13
Summa skatt och statsbidrag	5 818	5 471	9 720	9 966	246
VERKSAMHETENS RESULTAT	6	-53	-426	-386	40
Värdeökning pensionsskuld	-33	-53	-56	-57	-1
Finansiella intäkter	735	137	204	307	103
Finansiella kostnader	-8	-187	-30	-22	8
Finansnetto	694	-103	118	228	110
RESULTAT FÖRE SKATT	700	-156	-308	-158	150
Skatt			-3	-3	0
RESULTAT EFTER SKATT	700	-156	-311	-161	150

RESULTATRÄKNING REGIONEN

MNKR	UTFALL JAN-JUL 2021	AVVIK FRÅN PERIOD- BUDGET	UTFALL JAN-JUL 2020	FÖRÄNDR UTFALL JAN-JUL 2020-2021	REV BUDGET HELÅR 2021	PROGNOS HELÅR 2021	AVVIK PROGNOS- BUDGET
<i>Verksamhetens intäkter</i>							
Patient-, Trafikant- och andra avgifter	119	-60	116	2,6%	307	215	-92
Försäljning hälso- och sjukvård	696	96	719	-3,2%	1 037	1 200	163
Försäljning inom regional verksamhet	260	-10	244	6,6%	464	458	-6
Övriga intäkter	1 236	548	620	99,4%	1 184	1 935	751
<i>Verksamhetens kostnader</i>							
Personalkostnader	-3 866	-505	-3 324	16,3%	-5 828	-6 514	-686
Köpt verksamhet	-2 338	-139	-2 065	13,2%	-3 775	-4 130	-355
Läkemedel	-691	43	-657	5,2%	-1 262	-1 209	53
Lokalkostnader	-189	-2	-198	-4,5%	-328	-344	-16
Övriga kostnader	-851	66	-811	4,9%	-1 617	-1 636	-19
Avskrivningar	-196	0	-173	13,3%	-340	-342	-2
Verksamhetens nettokostnader	-5 820	37	-5 529	5,3%	-10 158	-10 367	-209
Skatteintäkter	4 068	133	3 749	8,5%	6 746	6 963	217
Inkomst- och kostnadsutjämning	1 184	10	1 016	16,5%	2 012	2 029	17
Generella statsbidrag	567	7	706	-19,7%	961	974	13
Summa skatt och statsbidrag	5 819	150	5 471	6,4%	9 719	9 966	247
VERKSAMHETENS RESULTAT	-1	187	-58		-439	-401	38
Värdeökning pensionsskuld	-33	0	-53		-56	-57	-1
Finansiella intäkter	735	616	137		202	307	105
Finansiella kostnader	-8	8	-187		-27	-21	6
Finansnetto	694	624	-103		119	229	110
PERIODRESULTAT	693	811	-161		-320	-172	148

BALANSRÄKNING KONCERNEN

MNKR	UTFALL JAN-JUL 2021	UTFALL JAN-JUL 2020	REV BUDGET HELÅR 2021	PROGNOS HELÅR 2021	UTFALL HELÅR 2020
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	14	14	23	13	14
Materiella anläggningstillgångar	5 871	4 844	6 475	6 462	5 290
Finansiella anläggningstillgångar	121	110	170	128	112
Summa anläggningstillgångar	6 006	4 968	6 668	6 603	5 416
Bidrag till infrastruktur	234	248	228	228	242
Summa bidrag till infrastruktur	234	248	228	228	242
Omsättningstillgångar					
Förråd	59	48	50	51	56
Kortfristiga fordringar	589	421	233	593	1 070
Kortfristiga placeringar	6 587	5 004	5 737	6 405	5 680
Kassa och bank	17	476	169	25	451
Summa omsättningstillgångar	7 252	5 949	6 188	7 074	7 257
SUMMA TILLGÅNGAR	13 492	11 165	13 084	13 905	12 915
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat	700	-156	-311	-161	858
Övrigt eget kapital	4 359	3 504	3 899	4 318	3 495
Summa eget kapital	5 059	3 348	3 588	4 157	4 353
Avsättningar					
Avsatt till pensioner	3 755	3 345	3 534	3 873	3 384
Övriga avsättningar	---	---	---	---	4
Summa avsättningar	3 755	3 345	3 534	3 873	3 388
Skulder					
Långfristiga skulder	2 184	2 389	3 020	2 454	2 187
Kortfristiga skulder	2 494	2 083	2 942	3 421	2 987
Summa skulder	4 678	4 472	5 962	5 875	5 174
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	13 492	11 165	13 084	13 905	12 915
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	3 560	3 664	3 383	3 560	3 600
Borgensåtaganden	1 364	999	1 000	1 364	1 379

BALANSRÄKNING REGIONEN

MNKR	UTFALL JAN-JUL 2021	UTFALL JAN-JUL 2020	BUDGET HELÅR 2021	PROGNOS HELÅR 2021	UTFALL HELÅR 2020
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	14	14	23	13	14
Materiella anläggningstillgångar	5 813	4 782	6 439	6 430	5 229
Finansiella anläggningstillgångar	151	140	200	158	142
Summa anläggningstillgångar	5 978	4 936	6 662	6 601	5 385
Bidrag till infrastruktur	234	249	228	228	242
Summa bidrag till infrastruktur	234	249	228	228	242
Omsättningstillgångar					
Förråd	58	47	50	50	55
Kortfristiga fordringar	606	436	250	600	1 088
Kortfristiga placeringar	6 587	5 003	5 737	6 405	5 680
Kassa och bank	17	476	200	25	452
Summa omsättningstillgångar	7 267	5 962	6 237	7 080	7 275
SUMMA TILLGÅNGAR	13 479	11 147	13 127	13 909	12 902
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat	693	-161	-320	-172	847
Övrigt eget kapital	4 330	3 483	3 706	4 330	3 483
Summa eget kapital	5 022	3 322	3 386	4 158	4 330
Avsättningar					
Avsatt till pensioner	3 760	3 353	3 534	3 872	3 383
Andra avsättningar	---	---	---	---	---
Summa avsättningar	3 760	3 353	3 534	3 872	3 383
Skulder					
Långfristiga skulder	2 184	2 390	3 020	2 454	2 187
Kortfristiga skulder	2 514	2 083	3 187	3 425	3 002
Summa skulder	4 698	4 472	6 207	5 879	5 189
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	13 479	11 147	13 127	13 909	12 902
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	3 560	3 664	3 383	3 560	3 600
Borgensåtaganden	1 364	999	1 000	1 364	1 379

DRIFTREDOVISNING

MNKR	UTFALL JAN-JUL 2021	AVVIK FRÅN PERIOD- BUDGET	UTFALL JAN-JUL 2020	FÖRÄNDR UTFALL JAN-JUL 2020-2021	REV BUDGET HELÅR 2021	PROGNOS HELÅR 2021	AVVIK PROGNOS- BUDGET
REGIONSTYRELSEN	-5 665	-12	-5 361	5,7%	-9 792	-10 007	-215
Division Kirurgi	-1 586	26	-1 484	6,9%	-2 787	-2 794	-7
Division Medicin	-1 532	-183	-1 323	15,8%	-2 316	-2 554	-238
Division Medicinsk service	-204	-27	-335	-39,1%	-310	-382	-72
Div. Psykiatri och funktionshinder	-500	-20	-462	8,2%	-828	-864	-36
Div.gem. inkl divisionsledning	-51	11	-92	-44,6%	-112	-141	-29
Hälsoval	-961	-2	-909	5,7%	-1 645	-1 654	-9
Tandvård	-130	4	-128	1,6%	-230	-230	0
Övrig hälso- och sjukvård	64	281	-155	-141,3%	-371	-4	367
Kollektivtrafik	-173	14	-161	7,5%	-321	-321	0
Regiondirektörens staber	-117	15	-100	17,0%	-227	-227	0
Regionservice	-101	-34	-148	-31,8%	-123	-144	-21
Region Sörmland IT	3	3	-15	-120,0%	0	0	0
Regiongemensamt	-377	-100	-49	669,4%	-522	-692	-170
NÄMNDEN FÖR PRIMÄRVÅRD, RÄTTSPSYKIATRI OCH DAMMSDALSKOLAN	25	26	12	108,3%	-20	-18	2
Primärvård	27	20	4	575,0%	0	5	5
Regionsjukhuset Karsudden	-5	1	7	-171,4%	-20	-23	-3
Dammsdalskolan	3	5	1	200,0%	0	0	0
ÖVRIGA NÄMNDER							
Inköpsnämnden	0	0	0	0,0%	0	0	0
Nämnden för kultur, utbildning och friluftsvksamhet	-67	13	-68	-1,5%	-137	-135	2
Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård	11	12	8	37,5%	-1	-1	0
Patientnämnden	-1	1	0	0,0%	-4	-3	1
Regionala utvecklingsnämnden	-122	-4	-118	3,4%	-199	-199	0
Revision	-2	1	-2	0,0%	-5	-5	0
Eliminering regioninterna poster m.m.	1	0	0		0	1	1
Verksamhetens nettokostnad	-5 820	37	-5 529	5,3%	-10 158	-10 367	-209
Skatterint. utjämn. o gen. statsbidr	5 819	150	5 471	6,4%	9 719	9 966	247
Verksamhetens resultat	-1	187	58		-439	-401	38
Finansiella intäkter och kostnader	694	624	-103		119	229	110
PERIODRESULTAT	693	811	-161		-320	-172	148

INVESTERINGSREDOVISNING

Under 2021 beräknas regionens totala investeringar bli 1 552 mnkr, vilket är 15 mnkr högre än budgeterat. I tabellen nedan framgår fördelningen av regionens genomförda investeringar samt prognos och budget för 2021.

Genomförda investeringar samt prognos och budget 2021

MNKR	UTFALL 2017	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	UTFALL 2021	PROGNOS 2021	BUDGET 2021	AVVIK
Fastigheter	594	803	783	970	685	1 352	1 256	-96
Strategisk IT	0	0	14	0	0	0	0	0
RS-IT			48	30	8	22	22	0
Hjälpmedel, regionen	24	23	26	22	13	23	27	4
Hjälpmedel, kommunala	16	16	15	11	8	14	15	1
Strategisk investering utrustning						6	42	36
Medicinteknisk och övrig utrustning	77	99	115	86	69	134	175	41
Summa	711	941	1 001	1 119	783	1 551	1 537	-14

Fastigheter

Byggnadssektorn har upplevt en prisuppgång på grund av coronapandemin som slår mot pågående och kommande byggnationer. Råvarubrist av byggnadsmaterial där förändrade mönster i import/export av material har inneburit nedstängningar av tillverkande fabriker. Enligt Statistiska centralbyråns (SCB) faktorprisindex ökade entreprenörernas kostnader för byggmaterial med totalt 6,5 % mellan maj 2020 och maj 2021. Inom byggmaterialgruppen steg kostnaderna för trävaror och armeringsstål mest, 34,3 % respektive 23,1 %. Kostnaderna för järn och stål inklusive armeringsstål steg med 15,2 %. Den stora ökningen har skett under våren och beror på en råvarubrist till följd av ökad global efterfrågan. Som exempel för specifika material kan nämnas OSB-skivor som ökat med över 130 % i inköp samt vissa specifika stålprodukter är kostnadsökningen ännu högre. För de strategiska investeringarna redogör entreprenör löpande och där det finns brist eller det föreligger stora kostnadsökningar föreslås ersättningsprodukter där så är möjligt. Andra påverkningsfaktorer som uppkommit är att fraktkostnader i vissa fall tiodubblats vilket har lett till att inköp nu sker från andra än tidigare upparbetade marknader.

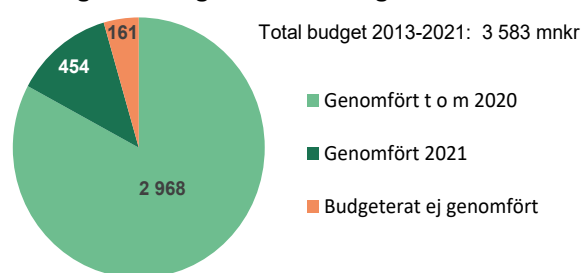
Ännu ett orosmoment kopplat till byggnationerna är att under tidig sommar framkom att Cementa som utför kalstensbrytningen på Gotland skulle bli av med sitt brytningstillstånd den sista oktober 2021. Under ett år tillverkas 2,8 miljoner ton cement där kalksten är huvudsakligt råmaterial. Av all cement som tillverkas i Sverige så sker 75 % av tillverkningen på Gotland. Nu finns förslag på att utföra ett tillfälligt tidsbegränsat tillstånd på åtta månader där sedan Cementa måste redogöra

hur skydd mot grundvatten ska omhändertas för att fortsatt brytning ska ske. Enligt byggföretagens egen intresseorganisation skulle en omställning för att nå motsvarande nivåer som kalkbrytningen på Slite motsvarar kunna ta två till fyra år för att hitta realistiska importalternativ.

Strategiska investeringar

Strategiska investeringar syftar till att ta ett helhetsgrepp kring regionens investeringsbehov och pågår på Mälarsjukhuset (MSE), Kullbergsska sjukhuset (KSK) och Nyköpings lasarett (NLN). Utgångspunkten är att dessa investeringar ska möjliggöra nya arbetssätt, leda till ökad effektivitet samt trygga den långsiktiga utvecklingen av hälso- och sjukvården och regionens övriga verksamheter.

Strategiska fastighetsinvesteringar 2013-2021

En förstudie avseende framtagande av utvecklingsplan för Mälarsjukhuset och Nyköpings lasarett fattade regionstyrelsen beslut i juni om att ta fram. De investeringar som ingår i projektet framtida sjukhus (FS) involverar inte samtliga fastigheter på sjukhusområdet och inte heller samtliga verksamheter på de båda sjukhusen. Utifrån att regionens fastigheter till största del är byggda under 1960- och 1970-talen samt med utgångspunkt i det som genomförs i FS-projekten behövs nu en fortsatt pla-

Mälarsjukhuset hus E62, byggområde.

Nyköpings lasarett, hus N55. Bilden visar den nya huvudentrén och det markarbete som pågår för att göra entrén inklusive entrétorg välkomnande och tillgänglighetsanpassad.

nering för de fastigheter där det behövs ett upprustningsbehov så att lokalerna kan uppfylla nya krav gällande arbetsmiljön samt modernisera lokalerna så att de kan möta verksamheternas krav på nya arbetssätt. Flera av regionens fastigheter har också en föråldrad inbyggd teknik som i nuläget kräver stora underhållsutgifter. Förstudien ska utmynna i en framtagna genomförandeplan. Förstudierna har ett starkt beroende till det pågående arbetet med den interna vårdkartan samt det utredningsarbete som pågår avseende regionkansliets långsiktiga lokalbehov.

Avslutade projekt

I hus K3 på Kullbergsska sjukhuset är ombyggnationen för akuten/medicinsk intermediärvårdsavdelning (MIMA) och primärvårdsjouren klar till en kostnad av cirka 42 mnkr. Inflyttning och driftstart kommer att ske i slutet av september.

Pågående projekt

Planering, arbete och byggnationer för det strategiska fastighetsinvesteringarna fortsätter enligt plan. Delåret har inte inneburit några stötte beslutspunkter avseende byggnationer.

Under hösten 2021 kommer hus K21 och hus K5 plan 4 på Kullbergsska sjukhuset att stå klart för driftsättning och inflyttning. Verksamheter som flyttar in är sjukhusbiblioteket, öron-, näsa-, hals (ÖNH)-mottagningen, stroke- och medicinavdelningen samt del av radiologen för den nya magnetkameran.

Hus N55 på Nyköpings lasarett kommer också att överlämnas till regionen för driftsättning och inflyttning under hösten. I huset kommer ny huvudentré att inrymmas tillsammans med mottagningsverksamhet, fotvård, del av radiologen samt tillfälliga lokaler för intensivvården.

Trots att covid-19 fortsatt haft stor påverkan under våren i Region Sörmland har merparten av de planerade om- och nybyggnationerna i länet kunna fortsätta med enbart mindre störningar. Prioritering har varit de strategiska fastighetsinvesteringarna.

Planering för kommande ombyggnationer, evakueringar och flyttar har setts över på Kullbergsska sjukhuset och reviderats med fokus på driftsättning av hus K21.

Den nya dialysmottagningen är klar men på grund av pandemin kunde inte verksamheten startas upp under våren utan planeras nu för verksamhetsstart i september.

Om- och tillbyggnad för rättspsykiatriska sjukhuset Karsudden fortgår i huvudsak enligt plan, där etapp ett och två är slutfört. En fördyring mot budget kan härledas till tillkommande ombyggnationen då el-centralen inte kunde flyttas utan att äventyra driften av sjukhuset. Personaltorget och rehabiliteringsenheten kommer att slutredovisas under 2021.

Kullbergsska sjukhuset hus K21, sista arbetet med fasaden klar.

Pågående strategiska fastighetsinvesteringar

MNKR	UTGIFTER FRÅN PROJEKTENS START				VARAV ÅRETS INVESTERINGAR				
	PÅGÅENDE PROJEKT 2021-07-31	BUDGET	ACK UTFALL	ÅTERSTÅR (BU)	%	BUDGET	UTFALL	ÅTERSTÅR (BU)	PROGNOS AVVIK
Hus E62 Nybyggnad		2 240	475	1 765	79%	302	166	136	301
Övriga projekt		41	50	-9	-22%				
Summa MSE		2 281	525	1 756	77%	302	166	136	301
FS, hus N55		456	439	17	4%	138	122	16	149
FS, hus N54		440	231	209	48%	146	76	70	159
NLN, N1 plan 1-4 + ev plan 5		80	0	80	100%				
NLN, N3 plan 1, 2 samt delar av plan 3		51	0	51	100%				
Övriga projekt		24	1	23	96%				
Summa NLN		1 051	671	380	36%	284	198	86	312
Ny vårdbyggnad K21		220	176	44	20%	0	25	-25	46
Hus K3 akutmottagning ombyggnad		37	37	0	0%	11	8	3	13
VPE hus K5 plan 6		30	13	17	57%	1	8	-7	9
Mott. K5 plan 5		30	13	17	57%	1	8	-7	8
KSK K5 pl 4 ombygg vårdplatsenhet		30	13	17	57%	20	8	12	22
Övriga projekt		164	185	-21	-13%	-15	15	-30	25
Summa KSK		511	437	74	14%	18	72	-54	123
Rehab- och personaltorg Regionsjukhuset Karsudden		125	131	-6	-5%	9	2	7	9
Summa RSK		125	131	-6	-5%	9	2	7	9

Prognosen för de strategiska fastighetsinvesteringarna 2021 är 757 mnkr vilket är 142 mnkr högre än budgeten. Skillnaden kommer dels från en förskjutning från 2020 samt även beroende på fördyringar jämfört med beräkningarna.

Avvikelserna 2021 ligger främst i byggnationen av K21 i Katrineholm men även de större nybyggnationerna i Nyköping, akut- och operation N54 samt länkbyggnad N55.

Under året har ett projekt påbörjats för att säkerställa driftsättningen i nya och ombyggda fastigheter på Region Sörmlands tre somatiska sjukhus.

Nyköpings lasarett, hus N54. På bilden ser vi det nya akut-och operationshuset som beräknas stå byggklart i slutet 2022

Fortlöpande hyresgäst Anpassningar och fastighetsägarinvesteringar

Färdigställda hyresgäst- och fastighetsägarinvesteringar

MNKR	UTGIFTER FRÅN PROJEKTENS START				VARAV ÅRETS INVESTERINGAR				
	FÄRDIGSTÄLLDA PROJEKT 2021-07-31	BUDGET	ACK UTFALL	AVVIK	%	BUDGET	UTFALL	AVVIK	PROGNOS AVVIK
MSE, hus E05 och E06 omb personalbostäder		35	39	-4	-11%				
MSE, hus E55, plan 3, beh. rum medicinkliniken		25	34	-9	-36%	0	2	-2	2
MSE E55 E56 ombygg paramedicin		0	18	-18		0	1	-1	1
MSE, ombyggnation neonatal		0	15	-15					
MSE E37 fuktutredning o åtgärd		2	9	-7	-350%	2	2	0	2
MSE, E53 plan 4, ombyggnation HIA		0	7	-7					
NLN, N4 Produktionskök		82	116	-34	-41%				
NLN, N10 pl 6, dagavd. onkologimottagning		24	29	-5	-21%	5	7	-2	7
Södra, FTV, N21-N22, lokal-anpassning		26	22	4	15%	4	1	3	1
NLN N1 p7-10 framtidens kök		0	10	-10					
Övriga projekt		42	84	-42	-100%	15	11	4	24
TOTALT		236	383	-147	-62%	26	24	2	36

Pågående projekt

Hyresgäst Anpassningar Nyköpings lasarett

Ombyggnad av evakueringslokaler för klinisk fysiologi, hus N6 plan 1, är en konsekvens av de strategiska investeringarna där delar av hus N8 samt N9 behöver tomställas.

Hyresgäst Anpassningar Mälarsjukhuset

Interventionell kardiologisk verksamhet och interventionell radiologi är verksamheter belägna vid Mälarsjukhuset och har båda ett länsövergripande uppdrag. I början av juni fattade regionstyrelsen två större beslut avseende modullösning för interventionell kardiologisk verksamhet. Ombyggnationer inklusive utökning av yta kan inte genomföras fullskaligt utan påverkan och avsevärda driftstörningar för radiologen samt intilliggande operationsavdelning och sterilcentral, varför lösning med två hjärtlab i moduler för den kardiologiska verksamheten beslutades. Modulerna innebär att

det framöver finns två fullvärdiga interventionslab i drift vilket är en utökning från idag.

Ombyggnation för interventionell radiologi, hus E50 plan 3, är det andra större beslutet. Efterfrågan på interventionella operationstekniker ökar och kommer att fortsätta öka avsevärt inom de närmaste åren.

Pågående byggnation av ny strålbunker på Mälarsjukhuset. Beslut om nybyggnation fattades av regionstyrelsen i oktober 2019 med komplettering i november 2020.

Pågående hyresgäst- och fastighetsägarinvesteringar

MNKR PÅGÅENDE PROJEKT 2021-07-31	UTGIFTER FRÅN PROJEKTENS START				VARAV ÅRETS INVESTERINGAR				
	BUDGET	ACK UTFALL	AVVIK	%	BUDGET	UTFALL	AVVIK	PROGNOS	AVVIK
NLN, N9 plan 2 Ombyggnad för medicinklin.	76	21	55	72%	60	21	39	43	16
MSE, E54 och E61 plan 2, strålbunkrar	45	31	14	31%	35	18	17	24	11
Modullösning interventionell kardiologisk verk.	42	0	42	100%	3	0	3	3	0
NLN N55 yttr miljö mark trafik	40	13	27	68%	35	9	26	38	-3
Nybyggnad elevhem Dammsdal (OG och Proj)	26	4	22	85%	21	1	20	3	18
Dialysmottagning	21	22	-1	-5%	5	1	4	1	4
NLN, hus N15, intag psykiatri	20	21	-1	-5%	2	8	-6	8	-6
Ökna, Hus 37, ventilation + Ökna Maskinhall	19	9	10	53%	5	7	-2	17	-12
Ombyggnation för interventionell radiologi.	17	0	17	100%	2	0	2	2	0
Byte avloppsrör, ombyggn förord/omkläd MSE	13	1	12	92%	13	0	13	0	12
Övriga projekt	77	98	-21	100%	51	30	21	50	1
TOTALT	396	220	176	44%	231	95	136	190	41

Primärvård

Inom primärvården har fokus under delåret varit att se över flöden och anpassa lokalerna för att separera patienter med misstanke om covid-19 från övriga besökare.

Planerade större lokalförändringsprojekt har på grund av coronapandemin avbrutits under våren då personer som skulle arbetat med projekten varit utlånad till annan verksamhet. Bråklarm har kompletterats i verksamheter som saknat.

Vårdcentralen Fröslunda har barnavårdscentral (BVC) verksamhet både i vårdcentralens egna lokaler och vid familjecentralen Thomaskyrkan i Stenby. Målet är att samlokalisera dessa verksamheter till en gemensam BVC-mottagning i anslutning till en familjecentral vilket nu är klart. Den nya familjecentralen i Fröslunda Centrum står färdig sommaren 2021 och är därefter redo för inflyttning och driftstart under hösten.

Vårdcentralen Oxelösund har sin verksamhet i en fastighet, byggd 1971, som även inrymmer Folktandvården och är i stort behov av underhåll, framförallt avseende ventilation. Beslut om att

genomföra ett slutligt programarbete och projektering för ombyggnation vårdcentralen Oxelösund fattades i januari. Förstudiearbetet pågår och beräknas vara klart i slutet av innevarande år.

I samband med planering för ombyggnationer som omfattas av de strategiska fastighetsinvesteringarna kommer verksamheter att omlokaliseras på Kullbergsska sjukhuset. Det medför bland annat att vårdcentralen Lindens lokaler för rehabiliteringsverksamheten behöver utrymmas och verksamheten har erbjudits nya lokaler i anslutning till vårdcentralens övriga verksamhet. För vårdcentralen innebär det att rehabiliteringsverksamhetens lokaler kommer närmare vårdcentralen. Omflyttning och anpassning av lokalen medför att verksamhetens totala lokalyta minskar med 170 kvm. Beslut om ombyggnation fattades av regionstyrelsen i juni.

Övriga projekt som faller under benämningen hyresgäst Anpassningar och fastighetsägarinvesteringar inklusive energi pågår i en betydligt högre takt än vad som budgeterats och redovisar ett utfall per juli på 141 mnkr. Det beräknade årsutfallet är 311 mnkr, vilket är 11 mnkr högre än budgeterat.

Investeringar i robusthet**Pågående robusthetsinvesteringar**

MNKR	UTGIFTER FRÅN PROJEKTENS START				VARAV ÅRETS INVESTERINGAR				
	BUDGET	ACK UTFALL	AVVIK	%	BUDGET	UTFALL	AVVIK	PROGNOS	AVVIK
PÅGÅENDE PROJEKT 2021-07-31									
MSE, Kraftförsörjning	131	17	114	87%	90	10	80	77	13
NLN, Kraftförsörjning	125	66	59	47%	54	40	14	71	-17
Utbyggnad 5G / Wifi	65	1	64	98%	12	0	12	8	4
MSE, Rörpost	63	8	55	87%	46	3	43	47	-1
KSK Kraftförsörjning	50	66	-16	-32%	28	34	-6	18	10
KSK, hus K24, oljetankbyggnad	34	4	30	88%	34	3	31	33	1
NLN, Rörpost	25	4	21	84%	17	2	15	19	-2
Rörpost KSK	10	4	6	60%	8	2	6	8	0
TOTALT	503	170	333	66,2%	288	94	194	280	8

Pågående projekt

Från 2021 har investeringar i robusthet en separat budget som sträcker sig över fyra år. Här ingår satsningar på reservkraft i syfte att kunna hålla verksamheten igång några dygn i händelse av kris och katastrof. Även infrastrukturella och miljömålsrelaterade satsningar ingår som uppgradering och utökning av "rörpost" (transport av smågods i rörsystem), 5G-nätet samt laddstolpar för miljöbilar vid länets sjukhus.

I tabellen nedan framgår specificerat utfall och budget för regionens samtliga fastighetsinvesteringar för 2021. Totalt bedöms regionens fastighetsinvesteringar generera ett underskott med 96 mnkr jämfört med budget.

Fastighetsinvesteringar totalt 2021

MNKR	UTFALL JAN-JUL 2021	PROG- NOS HELÅR 2021	BUDGET HELÅR 2021	AVVIK
Strategiska investeringar				
Mälarsjukhuset	166	301	302	1
Nyköpings lasarett	204	313	285	-28
Kullbergsska sjukhuset	82	133	28	-105
Regionsjukhuset Karsudden	2	9	0	-9
Summa	454	756	615	-141
Hyresgäst- och fastighetsägarinvesteringar	137	311	300	-11
Robusthetsinvesteringar	94	285	341	56
Totalt	685	1 352	1 256	-96

IT

Framtidens vårdinformationsstöd (FVIS) står för anskaffning och utbyte av journalsystem som regionen genomför i samverkan med åtta andra regioner. Inga investeringar är planerade under 2021 och således ingen budget och utfall. Driftstart av nya vårdssystem beräknas ske tidigast 2023 vilket innebär förskjutning mot ursprunglig plan. Med hänsyn till detta är investeringsbudgeten minskad från tidigare 100 mnkr till totalt 47 mnkr.

Hjälpmedel

Investeringar i hjälpmedel uppgår till 21 mnkr i delåret och årsprognosen beräknas uppgå till 37 mnkr vilket är lägre än budgeterat och även jämfört med föregående år.

Coronapandemin spelar fortsatt en viss roll, men antalet returnerade hjälpmedel har även ökat kraftigt. Detta har resulterat i att hjälpmedelscentralen kan rekonditionera samt återanvända fler hjälpmedel samtidigt som antalet nyinköpta hjälpmedel minskar.

Strategiska investeringar - utrustning

Under våren har ett omfattande kravställningsarbete som ligger till grund för upphandling av medicinteknisk utrustning till de nya lokalerna inom projekten för de strategiska fastighetsinvesteringarna tagits fram. De verksamheter som berörs är bland annat operation, sterilcentral och förlossning.

I februari fattade regionstyrelsen beslut om investering för ytterligare två magnetkameror med placering i Nyköping och Katrineholm, vilka båda belastar budgeten för de strategiska utrustningsinvesteringarna och innebär en utökning av det totala antalet magnetkameror i länet.

Av de cirka 42 mnkr som avsattes för strategiska utrustningsinvesteringar bedöms endast cirka 6 mnkr belasta 2021. Resterande 35 mnkr kommer troligen att falla ut under 2022 eller senare.

Medicinteknisk- och övrig utrustning

Utfallet för medicinteknisk och övrig utrustning till och med juli uppgår till 69 mnkr med en helårsprognos på 134 mnkr vilket är 41 mnkr lägre än budgeterat.

Medicinteknisk utrustning**Medicinteknisk utrustning per nämnd**

MNKR	UTFALL JAN-JUL 2021	PROGNOS HELÅR 2021	BUDGET HELÅR 2021	AVVIK
Regionstyrelsen	66	120	155	35
Primärvård	1	2	2	0
Totalt	67	122	157	35

Utfallet till och med juli för medicinteknisk utrustning är 67 mnkr med en helårsprognos på 122 mnkr vilket är 35 mnkr under budget. Avvikelsen beror främst på att 20 mnkr för investering i en operationsrobot har flyttats till 2022. Av de 26 mnkr som avsettes för en ny linjäraccelerator kommer endast cirka 7 mnkr att falla ut 2021 och resterande 19 mnkr först under 2022. För primärvården tillkommer sedan cirka 1 mnkr i lägre investeringsvolym. I prognosen finns det också cirka 1 mnkr för akutinvesteringar i utrustning kopplat till covid-19 utbrottet.

Övrig utrustning

Utfallet för övrig utrustning till och med juli uppgår till 2 mnkr med en helårsprognos på 12 mnkr vilket är 6 mnkr lägre än budgeterat. Som större avvikelser kan nämnas att den teleskopläktare för 2 mnkr som kultur och utbildning planerade genomföra skjuts till 2022 samtidigt som Regionsjukhuset Karsudden drar över sin budget med 2 mnkr på grund av investeringar i säkerhetsutrustning bland annat kopplat till in- och utpassering. Regionala utvecklingsnämnden budgeterade cirka 3 mnkr i investering som ej har utnyttjats, då arbeten som har utförts istället har belastat driftkostnaderna. För regionstyrelsen behövde inte 2 mnkr av investeringsmedlen utnyttjas beroende på att ramen för 2021 var något för hög jämfört med planerade investeringar. Övriga nämnder visar överskott om cirka 1 mnkr jämfört med budget.

Nämndernas investeringar**Regionstyrelsen**

Regionstyrelsens investeringar är i stora drag beskrivna ovan då fastighetsinvesteringarna, IT, merparten av medicinteknisk utrustning samt övrig utrustning inom staber och regionservice ingår i nämnden regionstyrelsen.

Utfall till och med juli för övrig utrustning saknas med en helårsprognos på 6 mnkr det vill säga en

avvikelse mot budget på 2 mnkr, detta beroende på att ramen för 2021 är något för hög jämfört med planerade.

Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård

Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård hade till och med juli ett utfall på 21 mnkr och en helårsprognos på 37 mnkr vilket är 6 mnkr under budget, inga utrustningsinvesteringar beräknas ske under året. Se även avsnittet om hjälpmedel.

Nämnden för kultur och utbildning

Nämnden för kultur och utbildning redovisar ett utfall till och med juli på 2 mnkr och en helårsprognos på 4 mnkr vilket är 2 mnkr under budget. Avvikelsen beror på att den teleskopläktare för 2 mnkr som kulturen skulle genomföra skjuts till 2022.

Nämnden för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalskolan (PRD)

Nämnden för PRD hade till och med juli ett utfall på 1 mnkr och en helårsprognos på 4 mnkr, vilket är 1 mnkr över budget. Överdraget beror på att Regionsjukhuset Karsudden drar över sin budget med 2 mnkr med anledning av investeringar i säkerhetsutrustning kopplat till in- och utpassering med mera. Överdraget minskas dock av 1 mnkr lägre investeringsvolym för medicinteknisk utrustning inom primärvården (se tabell medicinteknisk utrustning) samt en lägre investeringsvolym på Dammsdal.

Regionala utvecklingsnämnden (RUN)

Regionala utvecklingsnämnden redovisar inget utfall under perioden och inget utfall i prognosen. Kostnaden för att slutföra uppgradering av betal- och trafikinformationssystem samt fortsatt utbyggnad av realtidsskyltar kommer att hanteras inom driftbudgeten. Det finns inga tillkommande investeringar planerade under hösten så hela budgeten på 3 mnkr beräknas generera överskott.

Investeringssumma per nämnd

MNKR	UTFALL JAN-JUL 2021	PROGNOS HELÅR 2021	BUDGET HELÅR 2021	AVVIK BUDGET- PROGNOS 2021
Regionstyrelsen	759	1 504	1 478	-26
Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård	21	37	43	6
Nämnden för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalskolan	1	4	3	-1
Nämnden för Kultur, utbildning och friluftsvksamhet	2	6	10	4
Regionala utvecklingsnämnden	0	0	3	3
Summa	783	1 551	1 537	-14

Bolag

VITA HUSET I NYKÖPING AB

	2020	2021
Ägarandel (Region Sörmland, %)	100	100
Resultat (mnkr)	0	0
Balansomslutning (mnkr)	60	62
Soliditet (%)	50	53

Vita Huset i Nyköping AB har under perioden, i egenskap av ägare och moderbolag, främst hanterat Länstrafiken Sörmland AB och styrningsfrågor kring Folk tandvården Sörmland AB.

Styrelsen har under delåret sammanträtt två gånger där föregående års arbete analyserats i ljuset av den pandemi som även påverkat bolagskoncernen och då främst Folk tandvården. Den stora frågan som diskuterats har varit en eventuell överlåtelse av anläggningstillgångarna i dotterbolaget Länstrafiken Sörmland AB till Vita Husets ägare Region Sörmland.

Med anledning av den rådande coronapandemin har inte någon styrelseutbildning planerats för styrelserna i bolagen under 2021, i likhet med fjolåret.

Bolagets resultat per delåret är marginellt sämre än förväntat, vilket beror på något högre kostnader än beräknat för revision, administrativa tjänster samt kreditlimitavgift. Soliditeten är fortsatt god och årsprognosen pekar mot en vinst på drygt 0,6 mnkr, vilket är cirka 0,2 mnkr under budget.

FOLKTANDVÅRDEN SÖRMLAND AB

	2020	2021
Ägarandel (Vita Huset, %)	100	100
Resultat (mnkr)	2	7
Balansomslutning (mnkr)	128	132
Soliditet (%)	36	27
Medeltal anställda	478	480

Utmaningar under delåret har varit coronapandemin, höga sjukskrivningstal och personalomsättning. På arbetsmarknaden råder brist på tandläkare och tandhygienister.

Det har gjorts 3 500 färre undersökningar jämfört mot samma period 2020. Antalet vårdtimmar inom allmäntandvården har ökat med närmare 2 950 timmar. Mer tid har därmed lagts på varje kund. Revisionsköerna har minskat och antalet asylsökande kunder med tandvårdsbehov har minskat med 50 % i jämförelse med fjolåret samma period.

Årets mätning av nöjd kund index visar på en fortsatt positiv trend med nöjdare och mer lojala kunder. Medarbetarindex ligger fortsatt på en hög nivå.

Det ekonomiska resultatet under de sju första månaderna är 7,5 mnkr före skatt (2,1 mnkr 2020) vilket innebär att bolaget ligger ungefär på samma resultatnivå som före pandemiutbrottet. De första sju månaderna har bolaget fått cirka 1,3 mnkr i bidrag från staten vilket är cirka 0,9 mnkr lägre än samma tidpunkt 2020. Några hyreskompensationer har Folk tandvården Sörmland inte fått från hyresvärdarna.

Folktandvården Sörmland har klarat av utmaningarna som covid-19 medfört. Efterfrågan sjönk till en början men är nu tillbaka på normala nivåer. En vårdskuld har uppstått framförallt på specialisttandvården där exempelvis omfattande protetiska arbeten på äldre patienter fått anstå. Verksamheten har i stort sett kunnat hålla öppet som vanligt och det har gått att komma i kontakt med klinikerna. Genom samordning av personalresurser mellan olika enheter har man kunnat undvika att stänga kliniker mer än i enstaka undantagsfall.

Arbetsmiljöverket (AV) hade inledningsvis synpunkter på den mall bolaget använde för att redovisa riskanalyser men efter omarbetning var AV nöjda. Själva smittskyddsarbetet hade man inga synpunkter på. En utmaning för att hålla en god drift har varit att säkerställa tillgången på skyddsutrustning som desinfektionssprit, handskar och munskydd där tillgången och priserna påverkats kraftigt av coronapandemin.

LÄNSTRAFIKEN AB

	2020	2021
Ägarandel (Vita Huset, %)	100	100
Resultat (mnkr)	1	0
Balansomslutning (mnkr)	41	42
Soliditet (%)	95	98

Bolagets uppdrag består i att biträda Region Sörmland i arbetet med att ta fram förslag till inriktning för depåverksamheten i Sörmland, samt förvalta, förvärva och sälja fastigheter. Vidare ska ingångna avtal förvaltas till stöd för den regionala kollektivtrafik som Region Sörmland ansvarar för enligt lag (2010:1065) om kollektivtrafik.

Styrelsen har sammanträtt två gånger under delåret där bland annat diskussioner har förts om eventuell överlåtelse av anläggningstillgångarna till Region Sörmland i syfte att effektivisera hanteringen av depåerna. VD har fått i uppdrag att marknadsvärdera bussdepåerna vilket genomfördes under våren. De bedömda marknadsvärdena utgör del av underlag för bedömning av bland annat skattekonsekvenser. Styrelsen gav VD i uppdrag att beställa skattekonsekvens som ska utgöra beslutsunderlag för kommande vägval i frågan om överlåtelse.

Samtliga depåer förutom Flens, genomgick besiktning under 2020, vilket renderade i en hel del anmärkningar och därmed arbete att planera och utföra. Åtgärderna har tagit tid, av olika anledningar, men är nu slutförda. Anmärkningarna indikerar i flera fall det faktum att anläggningarna är gamla och utjänta. Reinvesteringar av dessa ventilationsanläggningar kommer att bli ett kostsamt arbete de närmaste åren.

Underhållsarbeten pågår vid samtliga bussdepåer. Miljörevision av Transdev och Nobina kommer utföras under hösten.

Resultatet per delåret är cirka 0,2 mnkr vilket är något lägre än väntat. Soliditeten i bolaget är mycket god liksom likviditeten.

Måluppfyllelse

MEDBORGARPERSPEKTIVET

Medborgarperspektivet beskriver sörmlänningarnas behov, livsstil och hälsoläge. Perspektivet utgår från medborgarens förväntningar och förutsättningar.

Medborgare innefattar bland annat patient, elev, deltagare, resenär, besökare och anhörig. De flesta indikatorerna i perspektivet mäts på helår, uppgifterna i delårsrapporten är därför till stor del samma som i årsredovisningen för 2020. Flera av de aktiviteter som under första delåret 2021 genomförts för att nå medborgarperspektivets mål redovisas under verksamhetsperspektivet. Bland annat redovisas aktiviteter under rubriker-

na "Region Sörmland har en god, säker, tillgänglig och kvalitativ vård" och Region Sörmland präglas av jämlikhet och jämställdhet, icke-diskriminering, normmedvetenhet och inkludering". Verksamhetsperspektivet beskriver hur förutsättningar skapas för en ständig utveckling och förbättring av verksamheten i syfte att stödja de strategiska målen i medborgarperspektivet.

INDIKATOR	UTFALL	ÅRETS MÅLVÄRDE	KOMMENTAR
◆ Andel områden med god patient-, brukar-, resenär- och kundnöjdhet	75 %	80 %	Mätning görs på helår, utfallet är detsamma som 2020
◆ Andel med bra självskattad hälsa i Sörmland	69 %	75 %	Mätning görs på helår, utfallet är detsamma som 2020
● Andel rökare i Sörmland	8 %	9 %	Mätning görs på helår, utfallet är detsamma som 2020
◆ Andel överviktiga i Sörmland	58 %	55 %	Kvinnor 50 %, Män 65 %
● Andel öppet arbetslösa i Sörmland	4,3 %	6 %	Kvinnor 4,1%, Män 4,5 % (Källa: Arbetsförmedlingen, juli 2021)

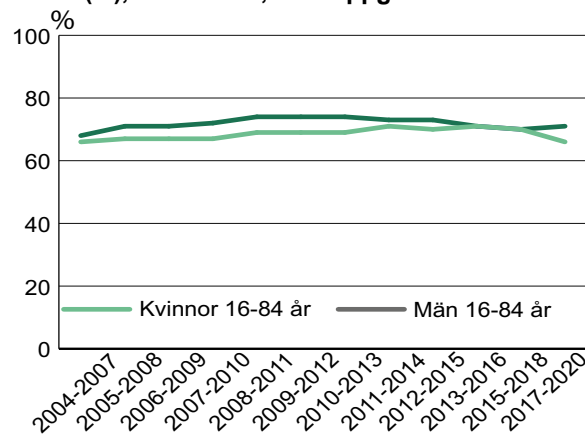
REGION SÖRMLAND HAR EN GOD, JÄMLIK FOLKHÄLSA I SYFTE ATT BLI SVERIGES FRISKASTE LÄN

Att bli "Sveriges friskaste län" är ett av Region Sörmlands mål. Första delåret 2021, liksom stora delar av 2020, har varit intensivt för regionens folkhälsoarbete, då både orsakerna och effekterna av coronapandemin visat på stora kopplingar till folkhälsan. Samhällskriser drabbar människor i olika utsträckning beroende på till exempel arbetsförhållanden, utbildningsnivå och boendeförhållanden. Med anledning av pandemin riskerar därför de ojämlika förhållanden som råder idag att öka ännu mer. Det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ett av fokusområdena för att nå bättre folkhälsa och mer jämlik hälsa. Både generella och riktade insatser behövs för att nå målet. Region Sörmlands alla verksamheter bidrar, tillsammans med andra aktörer, till att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa i länet.

Allmänt hälsotillstånd

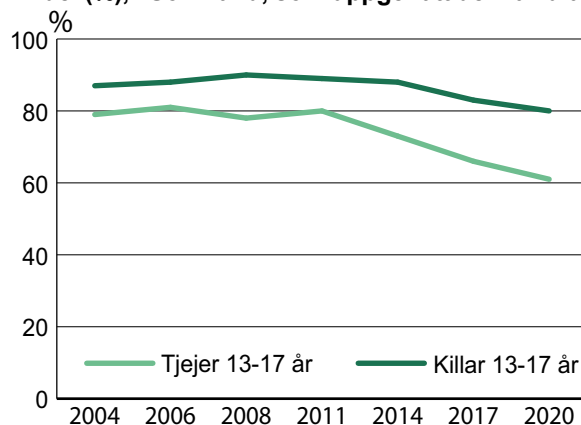
Region Sörmlands mål är att 75 % av befolkningen ska ha ett gott självskattat hälsotillstånd. Att ha ett gott självskattat hälsotillstånd, må bra, innebär att individen svarat mycket bra eller bra på frågan om hur den allmänna hälsan bedöms. Sedan 2004 har andelen som mår bra varit ungefär 70 % i den vuxna befolkningen i Sörmland. I den nationella folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor? uppger 71 % av männen och 66 % av kvinnorna i Sörmland att de mår bra. I riket som helhet uppger 72 % att de mår bra, 70 % av kvinnorna och 75 % av männen. Andelen som mår bra varierar mellan landets regioner från 66 % till 75 %.

Andel (%), i Sörmland, som uppger att de mår bra

Källa: Hälsa på lika villkor?

Andel (%), i Sörmland, som uppger att de mår bra

Källa: Liv & hälsa ung

Undersökningen Liv & Hälsa ung genomförs i sörmländska högstadie- och gymnasieskolor. Från 2004 och fram till 2011 uppgav ungefär 80 % av tjejerna och 90 % av killarna att de mårde bra eller mycket bra. Därefter ses en nedåtgående trend, tydligast är den bland tjejer. Våren 2020 uppgav 61 % av tjejerna och 80 % av killarna att de mår mycket bra eller bra.

Dagligrökning

Tobaksrökning är en av de största bidragande orsakerna till den samlade globala sjukdomsbördan. Cancer och hjärt- kärlsjukdom är särskilt vanliga sjukdomsföljder av tobaksbruk. Regionens mål för 2021 är att andelen dagligrökare ska vara lägre än 9 %. Sedan 2016 står Region Sörmland bakom "Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025", som har målsättningen att mindre än 5 % av befolkningen röker år 2025.

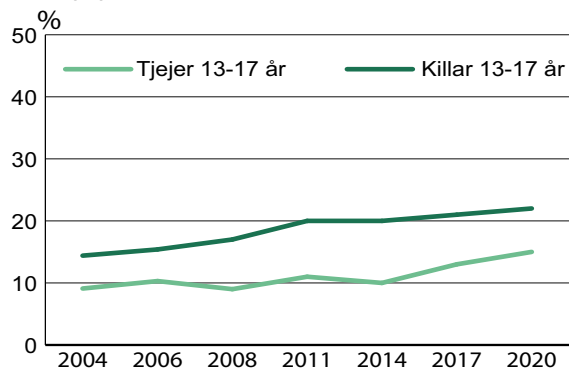
Andelen dagligrökare i Sörmland har minskat under en lång period. För trettio år sedan rökte nära 30 % av den vuxna befolkningen. I den senaste nationella folkhälsoenkäten uppgav 8 % av sörmlänningarna att de röker dagligen (6 % av kvinnorna och 10 % av männen). I riket är motsvarande andel 7 %, bland både kvinnor och män.

Övervikt

Övervikt och fetma ökar risken att drabbas av ohälsa och är ett växande folkhälsoproblem i många länder. I Sverige är det en av de främsta orsakerna till sjukdomsbördan och förtida död. Sedan början på 2000-talet har andelen med övervikt ökat med nästan 10 procentenheter i Sörmland. Den senaste folkhälsoundersökningen visar att mer än hälften av den vuxna befolkningen i Sörmland har övervikt eller fetma. Andelen med övervikt och fetma (BMI 25) är högre bland män (65 %) än bland kvinnor (50 %). Däremot är fetma (BMI 30) lika vanligt både

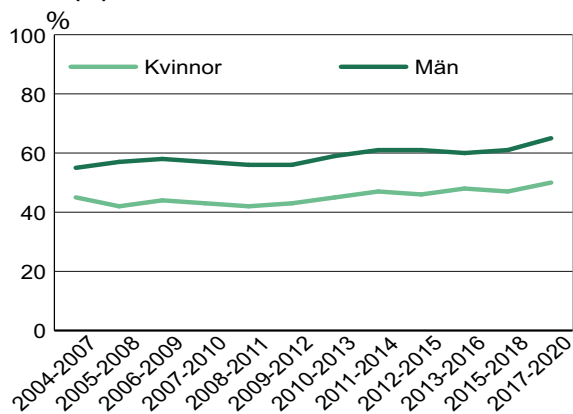
bland kvinnor och bland män, en av fem vuxna sörmlänningar har fetma. Även bland ungdomar ökar andelen med övervikt och fetma. År 2004 var andelen med övervikt eller fetma 10 % bland tjejer och 14 % bland killar. År 2020 var motsvarande andelar 15 % respektive 22 %.

Andel (%) elever med övervikt och fetma

Källa: Liv och hälsa ung

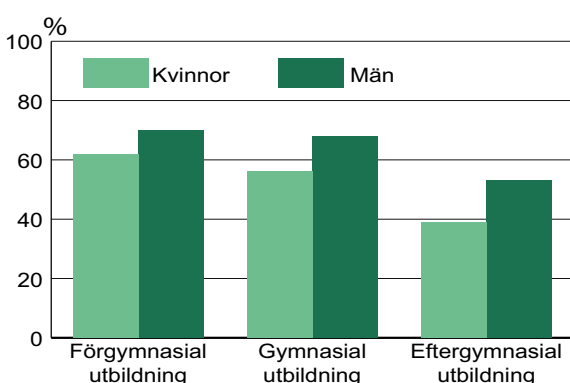
Andel (%) kvinnor och män med övervikt och fetma

Källa: Hälsa på lika villkor?

Liksom för andel som mår bra och dagligrökare finns skillnader i andel som har övervikt utifrån utbildningsnivå. I gruppen med förgymnasial utbildning har två tredjedelar övervikt medan det är knappt hälften i gruppen med eftergymnasial utbildning.

Andel (%) med övervik/fetma (BMI >25)

Källa: Hälsa på lika villkor? 2020

Även bland barn i Sörmland ökar andelen med övervikt och fetma. År 2020 hade 13 % av sörmländska fyraåringar övervikt och 4 % fetma. Motsvarande siffror för riket var 9 % respektive 2 %. För barn med övervikt är risken stor att övervikten kvarstår i vuxen ålder, vilket kan påverka både den fysiska och psykiska hälsan.

Övervikt och fetma vid graviditet innebär en risk för den gravida kvinnans hälsa men också ökad risk för graviditets- och förlossningskomplikationer samt en negativ påverkan på barnet. I Sörmland har mer än hälften av kvinnorna övervikt eller fetma vid inskrivningen till mödrahälsovården. Det är 10 procentenheter högre än rikssnittet.

REGION SÖRMLAND HAR ETT FÖREBYGGANDE OCH HÄLSOFRÄMJANDE ARBETSSÄTT

Ett långsiktigt arbete med förebyggande och hälsofrämjande insatser i hela vårdkedjan leder bland annat till högre livskvalitet och friskare befolkning. Nedan beskrivs pågående aktiviteter inom området.

En viktig del i att jobba förebyggande och hälsofrämjande är att stötta patienterna i att själva ta kontroll över sin hälsa. Här är till exempel egenmätningar och hälsoformulär viktiga verktyg, där digitala lösningar kan stödja detta. Andra viktiga aktiviteter är olika typer av gruppverksamhet. Dessa har till viss del fått stå tillbaka under coronapandemin men test att köra vissa grupper digitalt har gjorts.

Barnhälsovården har varit prioriterad under första delåret och tillgången till barnhälsovården generellt har varit god. Barnen i Sörmland omges av betydande riskfaktorer för ohälsa såsom att en hög andel barn utsätts för tobaksrök och förekomsten av socioekonomisk utsatthet är stor. Pandemin har påverkat de yngre barnens och föräldrars hälsa. Fler föräldrar har ett ökat behov av föräldraskapsstödande insatser och andelen 4-åringar med övervikt och fetma har ökat mot tidigare år.

I samband med pandemiutbrottet pausades Sörmlands hälsoprogram (SHP) i primärvården men kunde i viss mån återupptas under hösten 2020 och våren 2021. Ett arbete har initierats för att ta fram ett mer resurseffektivt arbetssätt med digitala verktyg samt för att uppnå större samverkan mellan vårdcentraler gällande SHP och hälsofrämjande arbete. Förhoppningen är här att nå fler patienter och även ha möjlighet att rikta hälsofrämjande insatser till dem som har mest nytta av dem.

Coronapandemin har satt stort fokus på rehabiliteringsinsatser för patienter med intensivvårds-krävande sjukdom men det finns även andra patientgrupper som har behov av rehabiliteringsinsatser i både slutenvård och öppenvård. Arbeta pågår för att förbättra rehabiliteringsprocesserna för dessa patienter.

Under första delåret har samarbetet med kommunerna i de olika länsdelarna varit intensivt, detta för att ta fram olika rutiner för att underlätta in- och utskrivningar samt förskrivning av hjälpmedel. Rutiner för hur covid-19 patienter ska följas upp efter slutenvård har tagits fram i samverkan mellan olika verksamheter.

Under perioden har uppsökande arbete med riktad information om pandemin till medborgarna genomförts. Det har främst varit interkulturellt riktade insatser, bland annat har regionens hälsoinformatörer informerat allmänheten om pandemin och delat ut material på flera olika språk.

Under hösten 2020 togs en övergripande regional suicidpreventiv strategi fram och under våren har strategin antagits. Samtliga verksamheter inom regionen ska implementera strategin genom att upprätta lokala handlingsplaner som är anpassade efter förutsättningar och uppdrag.

En stor och utökad satsning på brukarinflytande inom psykiatrin har inletts under våren. Nya inflytandemetoder planeras att implementeras och en inflytandekoordinator är anställd.

Inom den rättspsykiatriska vården deltar Region Sörmland i det landsövergripande projektet "Inflytande i rättspsykiatrin", som drivs av Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa (NSPH). Målet är att fortsätta utveckla den rättspsykiatriska vården med inriktning mot ökad egenupplevd god hälsa och förbättrade förutsättningar för en trygg utskrivning med ett framtida liv efter avslutad rättspsykiatrisk vård.

En stor gemensam satsning i Sörmland gällande barn och unga "Tillsammans för barnens bästa" pågår. Under delåret har ett direktiv samt målbild tagits fram, kartläggning har påbörjats som syftar till att identifiera pågående projekt och satsningar i länet.

Under delåret har planering av nära hälsa satsningen pågått och en uppdragsbeskrivning är beslutad av styrgruppen.

Region Sörmland har startat ett länsövergripande projekt "Fysisk aktivitet i samhällsplanering i Sörmland" (FASIS) med Sörmlands nio kommuner. I samverkan med kommunerna och Mälardalens högskola ska projektet kartlägga hur kommunernas och regionens styrande dokument för fysisk planering tar hänsyn till fysisk aktivitet, samt genomföra kompetenshöjande insatser om kopplingen mellan fysisk planering och folkhälsa i syfte att denna fråga ska prioriteras på fler nivåer.

Ett projekt med digital tobaksavvänjning drivs inom regionen.

REGION SÖRMLAND HAR NÖJDA KUNDER/PATIENTER/BRUKARE/ RESENÄRER/ BESÖKARE/ DELTAGARE/ ELEVER

Medborgarnas nöjdhet med regionens tjänster fångas upp genom flera olika mätningar och undersökningar. Indikatorn som mäter nöjdhet med regionens tjänster är en sammanvägning av flera mätningar. Målvärdet är 80 %, det innebär att 80 % av mätningarna som ingår i indikatorn ska nå sitt målvärde. Alla verksamheter mäts inte årligen så resultaten från de senast tillgängliga mätningarna ingår i indikatorn. Un-

der 2020 (indikatorn mäts bara på helår) nådde 75 % av mätningarna sitt målvärde.

Nationella patientenkäten

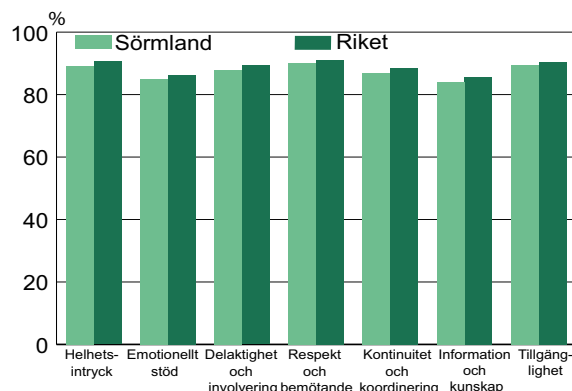
I den Nationella patientenkäten (NPE) tillfrågas patienter om sina upplevelser av vården. Resultaten från NPE redovisas i ett antal dimensioner, emotionellt stöd, information och kunskap, delaktighet och involvering, kontinuitet och koordinering, tillgänglighet, respekt och bemötande samt helhetsintryck. De resultat som redovisas från NPE är andelen som anger de två mest positiva svarsalternativen. Enkäten ska genomföras vartannat år inom primärvården och vartannat år inom den specialiserade sjukhusvården och psykiatriska vården. Under 2020 skulle NPE genomföras inom den somatiska vården men på grund av coronapandemin sköts undersökningen fram till våren 2021. Hösten 2021 kommer NPE genomföras inom primärvården.

Specialiserad sjukhusvård 2021

Undersökningen genomfördes under våren 2021 och totalt besvarade cirka 4 000 patienter enkäten. Inom den specialiserade sjukhusvårdens öppenvård har Sörmland något lägre andel positiva svar än riket på alla dimensioner. Skillnaden är mindre än två procentenheter. Andelen positiva har ökat över tid från 2016 till 2021 för alla dimensioner i Sörmland. Högst andel positiva svar har dimensionen respekt och bemötande samt tillgänglighet, 90 %. Lägst andel positiva svar har dimensionerna information och kunskap (84 %) samt emotionellt stöd (85 %). Något högre andel män än kvinnor svarar positivt och i åldersgruppen 65 år och äldre är andel positiva högre än bland yngre.

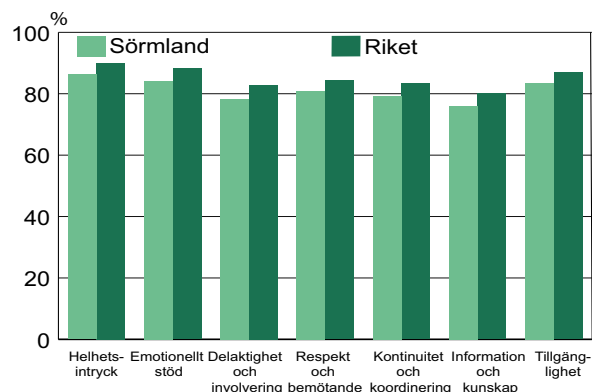
Även inom den specialiserad sjukhusvårdens slutenvård har Sörmland lägre andel positiva svar än riket på alla dimensioner. Skillnaderna är mellan tre och fem procentenheter. Andelen positiva har ökat för alla dimensioner från 2018 till 2021. En något högre andel män än kvinnor anger positiva svar men det är små skillnader i andel positiva mellan åldersgrupper.

Specialiserad sjukhusvård, öppenvård, 2021

Källa: Nationella patientenkäten

Specialiserad sjukhusvård, slutenvård, 2021

Källa: Nationella patientenkäten

Hälso- och sjukvårdsbarometern

Resultaten från Hälso- och sjukvårdsbarometern 2020 visar genomgående på mer positiva resultat jämfört med tidigare år. Troligtvis har coronapandemin haft stor effekt på medborgarnas förtroende för och attityder till hälso- och sjukvården. Nio av tio som svarade på Hälso- och sjukvårdsbarometern 2020 uppgav att de hade tillgång till den hälso- och sjukvård de behöver. Det är en ökning med fem procentenheter sedan föregående år. Resultatet för hela riket visar på samma mönster.

I riket är invånarnas förtroende för sjukhusen högre än för vårdcentraler, 76 % har ganska eller mycket stort förtroende för sjukhusen medan motsvarande andel för vårdcentraler är 66 %. Andelen som har stort förtroende har ökat med sju procentenheter både för sjukhus och vårdcentraler. I Sörmland är andelen som har förtroende för sjukhus betydligt lägre än i riket, 69 % men även i Sörmland har andelen med stort förtroende ökat sedan 2019. Andelen sörmlänningar som har förtroende för vårdcentralerna är 67 %, ungefär samma nivå som i riket.

2020 ställdes även en fråga om förtroende för hälso- och sjukvårdens hantering av coronapandemin i regionen. I Sörmland svarade 69 % att de har ganska eller mycket stort förtroende för hälso- och sjukvårdens hantering av coronapandemin. Motsvarande andel i riket är 73 %.

Andel (%) som har mycket eller ganska stort förtroende för:

	SÖRMLAND	RIKET
Vårdcentraler i sin region	67%	66%
Sjukhus i sin region	69%	76%
Hälso- och sjukvårdens hantering av coronapandemin i regionen	69%	73%

Källa: Hälso- och sjukvårdsbarometern 2020

Patientnämnden

Under perioden har det totalt inkommit 743 synpunkter/klagomål till patientnämnden varav 53 är relaterade till covid-19. Antalet inkomna ärenden är ungefär detsamma som samma period föregående år. Mer än hälften av synpunkterna rör den somatiska specialistsjukvården. Jämfört med samma period föregående år har antalet synpunkter på tillgängligheten nästan halverats.

Medborgarkontakter

Region Sörmland har under perioden genomfört omfattande vaccinationsinsatser för länets medborgare. Regionen har besvarat frågor från besökare och på telefon. Totalt har 387 000 samtal besvarats vilket är en ökning med cirka 50 000 samtal i jämförelse med samma period 2020. Trots den höga belastningen har medborgarna oftast fått den hjälp de behöver inom rimlig tid.

Kollektivtrafiken

Förtroendet för Sörmlandstrafiken är fortsatt stort trots minskat resande under pandemin. På frågan Hur nöjd är du sammanfattningsvis med Sörmlandstrafiken? svarar 73 % att de är nöjda eller mycket nöjda. Det är en ökning med sju procentenheter jämfört med motsvarande undersökning våren 2020. Mer än nio av tio bussar ankommer i tid. Det avspeglas i att 69 % instämmer i påståendet Jag kan lita på att min buss kommer fram i tid, en ökning med tio procentenheter jämfört med föregående år.

Andelen nöjda resenärer med serviceresor är un-

der perioden 93 %. Under pandemin har resandet varit lägre än normalt. Detta har inneburit för de som fortsatt reser att en större möjlighet att få sina önskade restider tillgodosedda och att en minskad samordning ger lägre omvägstad och kortare restider. Dessutom har färre inkomna samtal till servicecenter inneburit kortare väntetid i telefonen vid bokning. Under de senaste månaderna har resandet dock ökat markant.

REGION SÖRMLAND ÄR EN LIVSKRAFTIG OCH LEVANDE REGION

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) ger grunden för hur regionen ska arbeta för regional utveckling i länet. Verksamheten har under våren 2021 haft fokus på att stärka genomförandet av RUS men också på att belysa aktuella utmaningar för regional utveckling. Bland annat har en nulägesanalys tagits fram baserad på länets utmaningsområden. Under delåret beslutades om en översyn av RUS, ett arbete som ska pågå under innevarande år.

Region Sörmland redovisade ett positivt resultat för 2020, och en del av överskottet användes till insatser för att motverka pandemins negativa påverkan i Sörmland. Ett stort antal riktade insatser har initierats, bland andra:

- Satsning på feriejobb för ungdomar
- Omställningscheckar till företag
- Ett digifysiskt Science Center i Sörmland.

Syftet med insatserna har varit att ge bättre förutsättningar för företag, arbetstagande och ungdomar.

Under delåret har också arbetet med strukturbild 2.0 (RUS fysiska perspektiv) och ett förslag till ny Länstransportplan för den regionala transportinfrastrukturen för åren 2022–2033 fortlöpt. Parallellt har regionen reviderat det regionala trafikförsörjningsprogrammet samt deltagit i arbetet med en ny nationell plan och flera åtgärdsvalsstudier för att

utveckla och stärka regionens transportsystem. Regionen arbetar också med att ta fram underlag och med att förstå utmaningarna i kraftförsörjningsfrågan för att kunna ta en samordnande och pådrivande roll i denna. Ett tydliggörande kring ansvarsfördelning förväntas under andra halvåret 2021.

Under perioden har regionen genomfört återsrapportering av villkorsbeslutet 2020 till regeringen. Återsrapporteringen är en resultatbeskrivning som ger en bild av vilka insatser som regionalt utvecklingsansvarig har varit delaktig i, enligt mall framtagen av Tillväxtverket. Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag men även insatser med annan finansiering redovisas.

Arbetslöshet

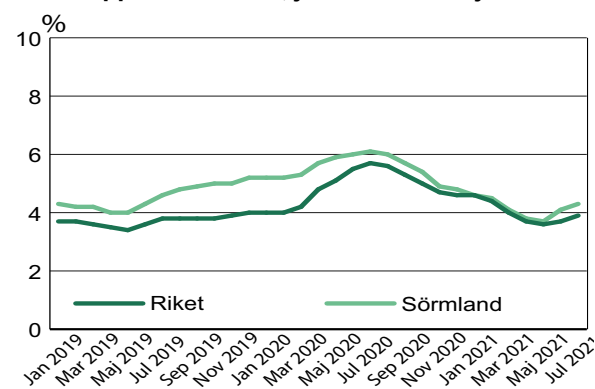
Ett område som bidrar till en livskraftig och levande region är arbetsmarknaden. Arbetslösheten följer konjunkturerna relativt väl och ökar när det ekonomiska läget är sämre. Enligt Arbetsförmedlingens statistik är arbetslösheten (inkluderar både öppen arbetslöshet och de i program med aktivitetsstöd) högst i landet i juli 2021 för både män och kvinnor. Arbetslösheten har, både i Sörmland och i riket, minskat det senaste året. Totalt sett var 10,3 % av den registerbaserade arbetskraften inskrivna som arbetssökande i Sörmland i juli 2021.

Dock skiljer sig utvecklingen åt mellan kommunerna i länet. Eskilstuna och Flen är de kommuner

som har den högsta andelen inskrivna arbetslösa i juli 2021, både bland män och kvinnor. Men medan arbetslösheten har minskat markant för män och kvinnor i Eskilstuna sedan samma period förra året ser vi att enbart männen i Flen har mött samma utveckling. Trosa har den lägsta arbetslösheten, bland både kvinnor och män.

Öppen arbetslöshet är en del av de som står inskrivna som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen, den del som inte är inskriven i ett program med aktivitetsstöd. I juli 2021 var den öppna arbetslösheten i Sörmland 4,3 %, att jämföra med 3,9 % i riket. För kvinnor var den öppna arbetslösheten 4,1 % och för män var den 4,5 % i Sörmland.

Andel öppet arbetslösa, januari 2018 till juli 2020

Källa: Arbetsförmedlingen.se

VERKSAMHETSPERSPEKTIVET

Den pågående coronapandemin fortsätter att påverka Region Sörmlands verksamheter. Skillnaden mot situationen föregående vår är att det nu finns fler utarbetade rutiner, strukturer och inte minst erfarenhet som trots mycket hög belastning ändå ger en stabilitet.

Inom vården har det varit fler patienter som kommer tillbaka efter att ha undvikit kontakter under 2020 och ett stort arbete med vaccinerings har genomförts. Inom kulturen och kollektivtrafiken har det varit färre besökare och resenärer och för administrativ personal är det många som har arbetat hemma. Flera verksamheter har lånat ut

personal för att stärka upp de verksamheter som haft ett ökat tryck på grund av covid-19. Detta har medfört omställningar och nya arbetssätt.

Då 2020 var ett år präglad av covid-19 vilket bland annat medförde förändrad produktion i verksamheterna, kommer jämförelser av produktion i första hand att göras med 2019.

INDIKATOR	UTFALL	ÅRETS MÅLVÄRDE	KOMMENTAR
TILLGÄNGLIGHET			
◆ Andel patienter som får kontakt med primärvården samma dag	85%	90%	
◆ Andel patienter som fått medicinsk bedömning i primärvården inom tre dagar	77%	80%	Kvinnor 76%, män 78%
◆ Andel patienter som fått nybesök inom 90 dagar	74%	90%	Kvinnor 73%, män 71%
■ Andel patienter som fått behandling inom 90 dagar	57%	80%	Kvinnor 54%, män 58%
◆ Andel patienter som lämnar somatisk akutmottagning inom åtta timmar	92%	96%	Kvinnor 91%, män 92%
● Genomförda första besök inom 90 dagar i barn- och ungdomspsykiatrisk vård	97%	90%	December 2020
◆ Startade utredningar och behandlingar inom 30 dagar i barn- och ungdomspsykiatri	81%	90%	December 2020
● Punktlighet buss	91%	85%	
◆ Punktlighet tåg	91%	95%	
KVALITET			
— Patienter med vårdrelaterade infektioner i somatisk slutenvård	—	<6%	Mätning saknas på grund av coronapandemin.
— Patienter med sjukhusförvärvade trycksår	—	<9%	Mätning saknas på grund av coronapandemin
■ Överbeläggningar i somatisk slutenvård	4,0	3,0	Riket 6,4
■ Utlokaliseringar i somatisk slutenvård	3,3	1,0	Riket 3,7
HÅLLBARHET			
— Koldioxidintensiteten i regionens kapitalförvaltning ska minska	—	-1%	Mäts på helår.
— Energianvändningen ska minska (energieffektivisering)	—	-1%	Mäts på helår.
— Andel animaliska livsmedel från svenskproducerade råvaror, av total inköpskostnad	—	70%	Mäts på helår.

REGION SÖRMLAND HAR EN GOD, SÄKER, TILLGÄNGLIG, KVALITATIV OCH EFFEKTIV VÅRD

Hälso- och sjukvården arbetar för att patienten ska känna sig trygg, ha en smidig resa genom vården och att resurserna används på rätt sätt. Under årets första sju månader har produktions- och kapacitetsplanering fått en nystart i regionen och arbete pågår för att ta fram gemensamma modeller.

Antal besök (exklusive vaccinationsbesök för covid-19)

	JAN-JUL 2019	JAN-JUL 2020	JAN-JUL 2021	DIFF. I % 2021-2019
--	-----------------	-----------------	-----------------	------------------------

Somatiken

Kvinnor	212 529	166 888	184 403	-13%
Män	150 957	119 884	134 435	-11%
Summa	363 486	286 772	318 838	-12%

Psykiatri

Kvinnor	46 879	38 627	42 990	-8%
Män	40 077	34 359	33 776	-16%
Summa	86 956	72 986	76 766	-12%

Primärvården

Kvinnor	279 313	210 362	208 422	-25%
Män	218 890	167 679	168 406	-23%
Summa	498 203	378 041	376 828	-24%

Totalt

Kvinnor	538 721	415 877	435 815	-19%
Män	409 924	321 922	336 617	-18%
Summa	948 645	737 799	772 432	-19%

Under januari – juli 2021 minskade antalet besök i hälso- och sjukvården med drygt 176 000 besök, jämfört med samma period 2019. Jämfört med 2020 var det istället en ökning med närmare 35 000 besök. Jämfört med 2019 har det varit en minskning för alla verksamheter men störst minskning har det varit i primärvården med drygt 121 000 färre besök. Det har varit en minskning av besök både för kvinnor och män, den procentuellt största minskningen inom den specialiserade vården är bland män inom psykiatri där besöken har minskat med 16 % 2021 jämfört med motsvarande period 2019. Utöver besöken som redovisas i tabellen ovan har det genomförts drygt 331 000 besök för vaccination mot covid-19, kvinnorna har gjort 52 % av besöken och männen 48 %.

Under 2020 ökade antalet telefonkontakter och virtuella besök på grund av covid-19, även under de första sju månaderna 2021 fortsätter dessa kontakter att öka. De virtuella besöken fördubblades nästan, en ökning med drygt 6 000 kontakter och telefonkontakterna ökade med närmare 2 000. Den största ökningen av både telefonkontakter och virtuella besök har skett inom psykiatri och habiliteringsverksamheten.

Antal vårdtillfällen

	JAN-JUL 2019	JAN-JUL 2020	JAN-JUL 2021	DIFF. I % 2021-2019
--	-----------------	-----------------	-----------------	------------------------

Somatiken

Kvinnor	11 620	10 116	11 266	-3%
Män	9 707	8 750	9 421	-3%
Summa	21 327	18 866	20 687	-3%

Psykiatri

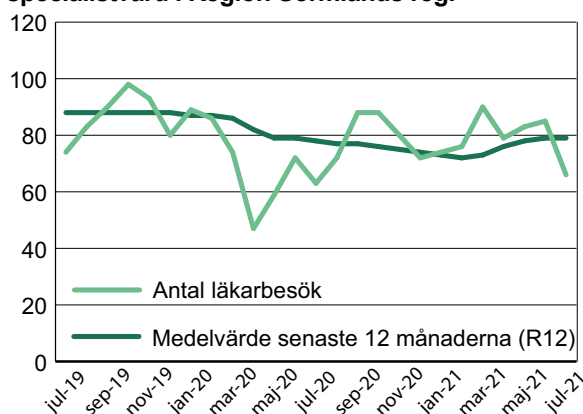
Kvinnor	866	839	817	-6%
Män	861	857	765	-11%
Summa	1 727	1 696	1 582	-8%

Totalt

Kvinnor	12 486	10 955	12 083	-3%
Män	10 568	9 607	10 186	-4%
Summa	23 054	20 562	22 269	-3%

Under samma period har antalet vårdtillfällen, inläggningar på sjukhus, minskat med knappt 800, jämfört med motsvarande period 2019. Minskningen har framförallt skett inom somatiken. Procentuellt har den största minskningen varit i psykiatri och främst bland män, där det är 11 % färre vårdtillfällen under årets första sju månader jämfört med motsvarande period 2019.

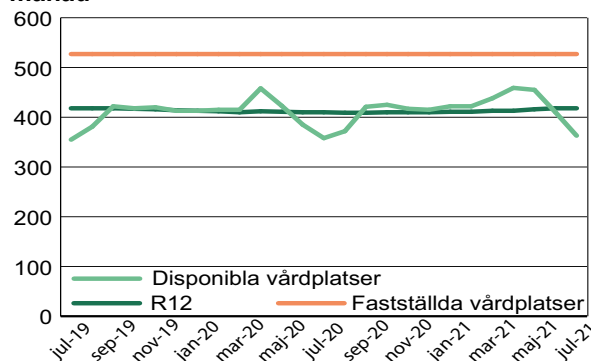
Antal läkarbesök per 1 000 invånare inom specialistvård i Region Sörmlands regi

Under årets första sju månader har antalet läkarbesök per 1 000 invånare inom specialistvården varit färre än motsvarande period 2019, men högre jämfört med mars-juli 2020. Nedgången i slutet av perioden beror på att läkarbesöken minskar under somrarna, besöken är fler än under 2020 men färre än 2019.

Antal vårdplatser inom somatisk vård * - snitt per månad

* Exkl psyk, IVA, neo, bb

De disponibla vårdplatserna har varit fler under årets första sju månader jämfört med 2019 och 2020. Belägningsgraden har legat mellan 88 – 95 % under året, vilket kan jämföras med 2019 då belägningsgraden inte kom under 90 % och som högst var 104 %.

Antalet utlokaliserade patienter per 100 disponibla vårdplatser har ökat jämfört med motsvarande period föregående år men ligger fortfarande under riket. Under sommarmånaderna ökade antalet utlokaliserade framförallt på Mälarsjukhuset där infektion/lungavdelningen haft utlokaliserade patienter större delen av sommaren. Vårdplatserna på den avdelningen skulle i första hand användas till covidvård och då den inte behövdes till det använ-

des platserna av alla andra kliniker. Antalet utlokaliserade patienter per 100 disponibel vårdplats var i juli drygt tre i Region Sörmland, på Mälarsjukhuset var det fem och på Nyköpings lasarett var det en.

Kostnad per patient (KPP)

Alla verksamheter inom hälso-och sjukvården i Region Sörmland ska använda KPP-data som en del i sin uppföljning och analys. KPP-data ska finnas tillgänglig som beslutsunderlag på alla nivåer, både för politiker, tjänstemannaledning och verksamhet.

I genomsnitt kostar en patient i Region Sörmland 28 900 kr under ett år, det är inga stora skillnader mellan könen, en kvinnlig patient kostar i genomsnitt 28 200 kr och en manlig 29 700 kr. Detta är ett genomsnitt på alla kontakter, både telefonkontakter, videokontakter, besök och inlagda på sjukhus. Att vara inlagd på sjukhus kostar betydligt mer än att ha en annan typ av kontakt och genomsnittskostnaden för de som har varit inlagda på sjukhus är 119 200 kr per patient och år. Här är skillnaderna mellan könen större, genomsnittskostnaden för en kvinnlig patient är 106 000 kr och för en manlig patient 135 900 kr. Att männen kostar mer än kvinnorna beror bland annat på att det är vanligare att männen blir inlagda mer än en gång, men också på att varje vårdtillfälle (inläggning) kostar mer då de har längre medelvårdtid. För övriga kontakter (vårdtillfällen borträknade) är genomsnittskostnaden för en patient 16 200 kr per år. Genomsnittskostnaden för en kvinnlig patient är 16 400 kr och för en manlig patient 15 900 kr. Att kvinnorna kostar mer än männen beror bland annat på att de i genomsnitt har fler kontakter än männen under ett år. Genomsnittet för kvinnorna är sju kontakter på ett år, jämfört med sex kontakter för männen.

God, säker och kvalitativ vård

Kunskapsstyrning handlar om att utveckla, sprida och använda bästa möjliga kunskap inom hälsa, vård och omsorg. Det övergripande syftet med införande och arbete med kunskapsstyrning är att få en mer kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård och omsorg. Under årets första sju månader har arbetet med att utveckla detta arbete pågått.

Flera vårdcentraler arbetar med olika förbättringsarbeten, där fokus ligger på att rätt patient ska prioriteras till rätt vårdnivå och där kontinuiteten också är en viktig faktor att beakta. Till exempel kan sjuksköterskorna i telefonrådgivningen diskutera patienter med ett multiprofessionellt team, i rondform, efter telefonkontakt med patienterna. Ett mer intensivt teamarbete mellan sjuksköterska och läkare testas också, för att möjliggöra hög kontinuitet.

Till skillnad mot 2020 har antalet patienter som söker på akutmottagningarna och antalet remisser från primärvården ökat och är nu i samma nivå som före covid-19. Generellt har covid-19 förlängt vistelse- och handläggningstiderna på akutmottagningarna då arbetssätt har behövt ändrats för att skydda både patienter och medarbetare på olika sätt mot smitta. För patienter med misstänkt covid-19 har också vistelsetiderna varit längre då handläggning med skyddsutrustning och provtagning tar längre tid. För att kunna hantera patientflödet på ett säkert sätt har akutmottagningarna på olika sätt behövt ändra arbetssätt och periodvis förstärka bemanning samt införa nya former av triage.

Screeningverksamheten har återupptagits vilket lett till ökat antal patienter inom bröstkirurgi, livmoderhalskirurgi, tarmkirurgi samt onkologisk behandling som behöver tas omhand.

Utvecklingsarbetet inom psykiatri har intensifierats under året i syfte att förbereda för en ökning av den psykiska ohälsa som förespås komma särskilt efter att den omedelbara krisen har gått över och under perioden som följer efter coronapandemin. Det handlar om intensifierad samverkan inom regionen och med kommunerna, öka digitala möten och besök, arbeta med kompetensförsörjning, suicidpreventionsarbete, brukarinflytandearbete, tidiga och förebyggande insatser, öka tillgång till gruppbehandlingar och fortsätta att utveckla och arbeta med nya arbetssätt med mera.

Regionsjukhuset Karsudden har under de senaste åren arbetat för att minska användandet av tvångsåtgärder och att de tvångsåtgärder som sker ska hanteras med varsamhet och respekt för patienten så den upplevda kränkningen blir så

liten som möjligt. Under våren 2021 har arbetet intensifierats utifrån kommande förändringar i Socialstyrelsens föreskrifter och förändrad tolkning av nuvarande lagstiftning från inspektionen för vård och omsorg (IVO). De förändrade kraven har inneburit utveckling av arbetssätt både för omvårdnadspersonal och läkare och kommer på sikt förhoppningsvis minska behovet av användandet av tvångsåtgärder genom tidigt insatta omvårdnadsåtgärder vid tecken på försämrat mående

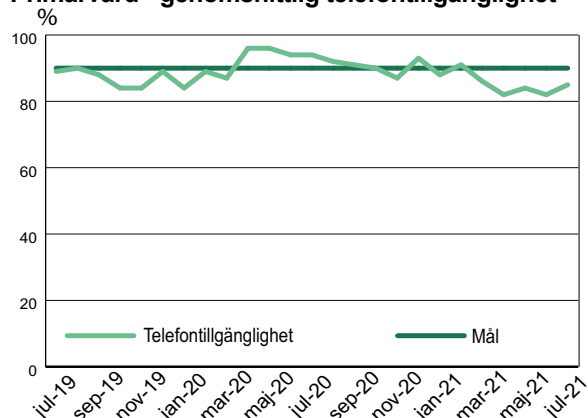
Tillgänglighet

Tillgängligheten har under årets första sju månader inte varit tillräckligt hög. Region Sörmland når inte de nationella målen, varken för primärvården eller specialistsjukvården. Tillgängligheten är inte ett problem bara i Sörmland, de flesta regioner når inte målen. Regionen har sämre tillgänglighet än riket när det gäller primärvården, men bättre än riket för den specialiserade vården.

Tillgängligheten i primärvården mäts dels genom andel patienter som får kontakt med vårdcentralen samma dag som de ringer samt andel patienter som får medicinsk bedömning inom tre dagar. Effekten av arbetet med covid-19-vaccinering och coronapandemins effekter har främst påverkat möjligheten till att uppnå en förbättrad tillgänglighet. Verksamheterna arbetar kontinuerligt med att identifiera nya arbetssätt och balansera personalplaneringen för att nå bästa möjliga tillgänglighet. En bokningstelefon för vaccination mot covid-19 har upprättats, vilket förbättrat förutsättningarna för framkomligheten till vårdcentralerna och 1177-Vårdguiden på telefon.

En viktig utveckling för att uppnå god tillgänglighet och attraktivitet är att utnyttja digitala lösningar för att kunna erbjuda fler kontaktvägar och personcentrerade alternativ för patienterna. Här har införandet av en digital plattform för chatt, video, bildöverföring och triagering varit viktig och ett införandeprojekt har startats med målet att alla vårdcentraler ska vara igång senast december 2021.

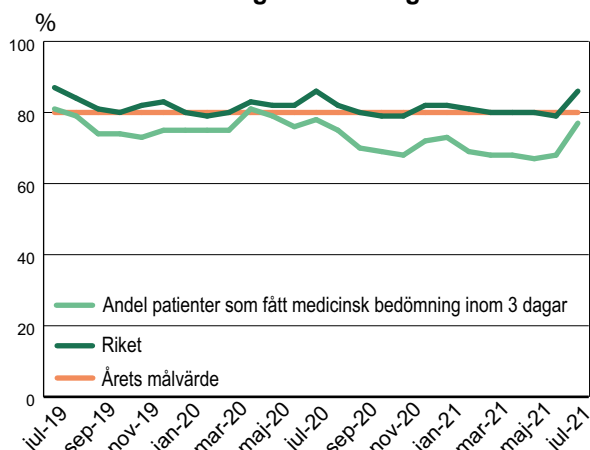
Primärvård - genomsnittlig telefontillgänglighet

Under årets sju första månaderna nås målet att 90 % av de som ringer får kontakt med vårdcentralen samma dag, enbart under februari. Under perioden är det en lägre andel av de som ringt till en vårdcentral som fått kontakt samma dag, jämfört med motsvarande period både 2019 och 2020. Genomsnittet för perioden är 85 %, vilket kan jämföras med 87 % under motsvarande period 2019 och 91 % 2020. På nationell nivå följs inte telefontillgängligheten per månad, men våren 2021 var telefontillgängligheten i riket 87 %.

Medicinsk bedömning - andel patienter som fått medicinsk bedömning inom tre dagar

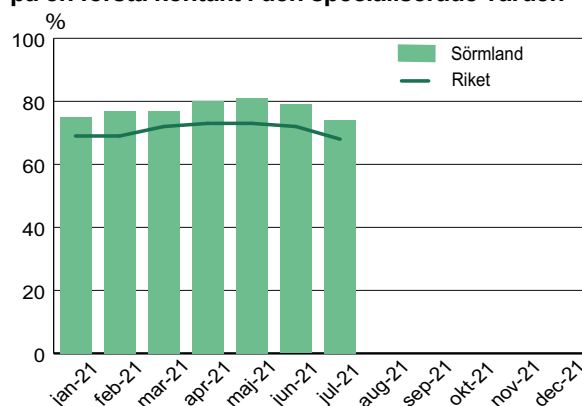
Under juli fick 77 % av de som tog kontakt med primärvården en medicinsk bedömning inom tre dagar, motsvarande andel för juli 2020 var 78 % och för 2019 var det 81 %. Region Sörmland har

en lägre andel som fått medicinsk bedömning inom tre dagar jämfört med riket som hade 86 %.

Enligt den nationella vårdgarantin ska alla patienter få en första kontakt i den specialiserade vården inom 90 dagar och även efter beslut få en operation/åtgärd inom 90 dagar. Från och med januari 2021 inkluderas fler verksamheter i mätningarna, vilken medför att det inte finns jämförande uppgifter från tidigare år.

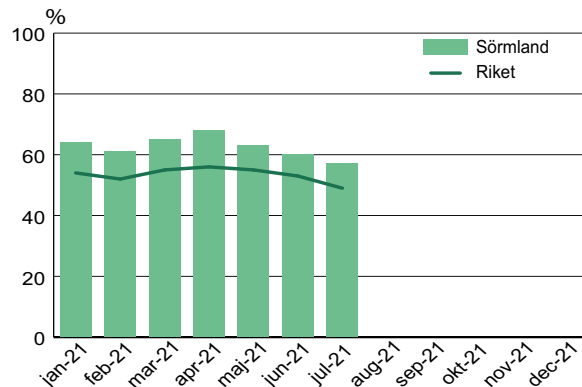
Coronapandemin har haft inverkan på tillgängligheten under året. Vård som kan vänta har till viss del fått stå tillbaka för att säkerställa att vård till de som inte kan vänta och akut vård ska kunna fortgå. Tillgängligheten till nybesök och behandling har varit påverkat av det återigen ökade söktrycket under året. Då operationsverksamheten varit begränsad har mer resurser styrts till mottagningsverksamhet.

Andel väntande som väntat 90 dagar eller kortare på en första kontakt i den specialiserade vården

Andelen som väntat 90 dagar eller kortare på en första kontakt i specialistvården var i juli 74 %, vilket är högre än riket där andelen var 68 %. Totalt antalet väntande i juli var drygt 9 000 personer.

Andel som väntat 90 dagar eller kortare på operation/åtgärd i den specialiserade vården

Andelen som väntat 90 dagar eller kortare på en operation eller åtgärd i specialistvården var i juli 57 %, vilket är högre än riket där andelen var 49 %. Totalt antal väntande i juli var närmare 3 000 personer. På grund av pandemin har planerad vård fått stå tillbaka, flera verksamheter arbetar med en produktionsplan för hösten.

Under perioden januari till och med april 2021 har covid-19 sjukligheten kraftigt påverkat möjligheterna att erbjuda medborgarna planerade behandlingar, framför allt operationer. Begränsningen har framför allt varit tillgång på vårdplatser samt att medarbetare har behövt bemanna intensivvården. Däremot har akut vård och vård som inte kan vänta erbjudits utan fördröjning.

REGION SÖRMLAND HAR EN PERSONCENTRERAD VÅRD

Personcentrerad vård ska vara den sörmländska vårdens kärna vilken utgår från en gemensam värdegrund där patienten är delaktig och patientens resurser tas tillvara. Det är patientens samlade behov – medicinskt, socialt, individuellt – som ska vara vägledande för hälso- och sjukvårdens utformning.

Covid-19 har ökat medvetenheten och visat på behovet av en mer personcentrerad vård i flera av regionens verksamheter. Patienterna erbjuds i större utsträckning individuellt anpassade besök och uppföljning med ökade möjligheter till distansbesök via telefon eller videosamtal beroende både på patientens behov och önskemål. På vårdcentralerna erbjuds flera olika alternativ till årliga återbesök, till exempel formulärtjänster i 1177.se för diabetiker, där patienten själv kan styra formen för uppföljning, i samråd med diabetessköterska och läkare, för

bästa möjliga patientsäkerhet och personcentrering. Digitala alternativ finns även för patienter med högt blodtryck, där det finns stora möjligheter till egenmonitorering av blodtryck och därefter muntlig eller digital återkoppling gällande fortsatt mediciner, istället för ett fysiskt återbesök. Under årets första sju månader har arbetet med personcentrerad intensivvård, framför allt för covid-19 patienter fördjupats med systematisk uppföljning.

I flera verksamheter används en systematisk användning av webbkollen för att säkerställa trygg hemgång där patienten är väl informerad och bekväm med sin situation. Hemgången planeras i samverkan och med hänsyn till patientens hela situation.

I en strävan att tillmötesgå framtidens krav på en nära vård tillsammans med en ökad grad av personcentrering bedriver ambulanssjukvården utveckling av den vård som inte leder till att patienten medföljer till sjukhus, vård på plats.

REGION SÖRMLAND HAR EN UTBYGGD PRIMÄRVÅRD OCH EN FÖRSTÄRKT NÄRVÅRD

Basen i hälso- och sjukvården ska utgöras av den nära vården. Den framtida hälso- och sjukvården ska ges nära befolkningen och endast vård som inte kan tillgodoses i öppenvård ska ges i slutenvård. Närvård i Sörmland innebär att befolkningen i länet ska ha nära till vård och omsorg där de bor eller vistas. Vård och omsorg ska vara tillgänglig, såväl geografiskt som tidsmässigt.

Primärvården har samarbetat med kommunerna kring vaccination av patienter på särskilt boende (SÄBO) och i hemsjukvård men också kring vården av de äldsta och sköraste i en pandemi som drabbar den gruppen mest. Samverkan har stärkts lokalt mellan varje vårdcentral och SÄBO, men även regionalt då möten har hållits regelbundet en gång per vecka under hela våren. Handlingsplanen till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) efter granskningen av vården för patienter med covid-19 på SÄBO har också inneburit ett ökat samarbete. Bland annat en test av en gemensam patientsäkerhetsrond med kommun och vårdcentral, som utföll mycket positivt. Planeringen är att den formen kommer fortsätta under hösten och sannolikt sedan genomföras regelbundet, förslagsvis ett SÄBO per länsdel och år.

Regionens kirurgiska verksamheter har tillsammans med primärvården arbetat för att tydliggöra gränssnittet för postoperativ omvårdnad. Arbetet har resulterat i nya riktlinjer.

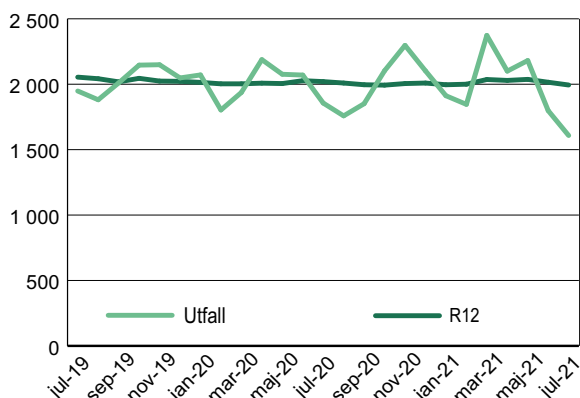
Team för vård och rehabilitering i hemmet har skapats bland annat för patienter med stroke. Samverkan mellan flera verksamheter har också skett för att ta hand om de patienter som har behövt uppföljning och vård för komplikationer till covid-19. Läkare inom specialistvård har på olika sätt samarbetat med primärvården. Ett projekt med mobil akutverksamhet för äldre har genomförts i Nyköping.

Division psykiatri och funktionshinder har en pågående och tät samverkan med länets kommuner. I närvårdstrukturen och inom området psykiatri och funktionshinder har arbete pågått med olika gemensamma projekt och initiativ.

Samverkan med primärvården och kommunens rehabiliteringspersonal pågår ständigt för att förbättra kontaktvägarna. Att införa Early supported discharge team (ESD-team) blir ännu ett led i att kunna erbjuda tidig rehabilitering i hemmet.

Under perioden utförde specialiserad sjukvård i hemmet (SSIH) drygt 13 800 besök, vilket är drygt 200 färre än motsvarande period 2019 och på samma nivå som 2020. Antalet inskrivna i SSIH var i juli i år 25 färre än juli 2019 och knappt 50 färre än juli föregående år.

Specialiserad sjukvård i hemmet (SSIH) - Antal besök

REGION SÖRMLAND HAR KULTURVERKSAMHET SOM BIDRAR TILL INDIVIDENS UTVECKLING OCH ETT HÅLLBART DEMOKRATISKT SAMHÄLLE; UTBILDNING OCH FOLKBILDNING SOM BIDRAR TILL ATT UTVECKLA DEMOKRATI, KULTUR, KUNSKAPER OCH BILDNING; OCH FRILUFTSVERKSAMHET MED GOD TILLGÄNGLIGHET TILL NATUR- OCH KULTURMILJÖER FÖR ALLA

Kulturverksamheten i Region Sörmland ska bidra till individens utveckling och ett hållbart demokratiskt samhälle genom att vara en dynamisk utmanande och obunden kraft med yttrandefrihet som grund. Kulturens betydelse för folkhälsa, livskvalitet och individuellt välbefinnande är en viktig del av samhället och människors liv.

Många av kulturens verksamheter har varit starkt begränsad under delåret med anledning av covid-19. Sörmlands museums program som genomförts har fokuserat på barn och ungdom och har skett utomhus. Under halvåret har museet expanderat verksamheten i de digitala kanalerna för att trots pandemin möjliggöra allas delaktighet i kulturlivet. Scenkonst Sörmland har påbörjat flera konstnärliga processer och kvalitativa utvecklingsarbeten. Verksamheten är därigenom väl förberedd inför de kommande säsongerna att förmedla ett större och bredare utbud.

Biblioteksutveckling Sörmlands har genomfört delar av sin verksamhet digitalt med goda resultat. Den största påverkan på medborgare avseende biblioteksverksamhet har varit begränsad service och/eller stängda folkbibliotekslokaler i de sörmländska kommunerna. Biblioteksutveckling Sörmland har under hela pandemin, så även under den aktuella perioden januari-juli, på olika sätt stöttat folkbiblioteken arbete med att hitta vägar för att nå ut med biblioteksverksamhet till de med störst behov.

Folkhögskolornas arbete har under pandemin utförts med olika digitala plattformar. All teoretisk undervisning genomfördes på distans och praktiska kurser genomfördes på deldistans med särskilda åtgärder på plats. Folkhögskolans tradition att människor med olika erfarenheter och bakgrund möts och att det i mötet skapas förutsättningar för engagemang och utveckling har begränsats och

dess möten har till stor del uteblivit. Distansstudier har ändå fungerat relativt väl men det har inte helt kunnat kompensera för utebliven social aktivitet såsom exempelvis föreläsningar, utställningar, studiebesök, teaterbesök och museibesök.

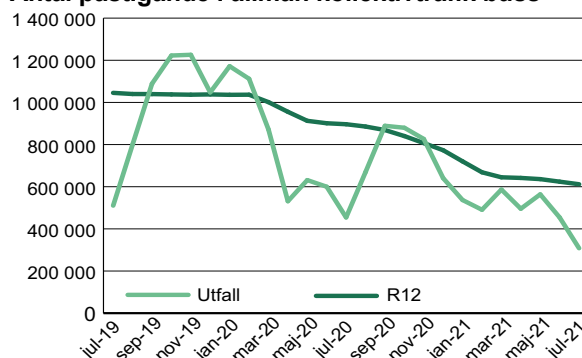
Öknaskolan har under perioden till största delen bedrivit distansstudier även om mindre grupper genomfört praktiska moment på plats på skolan. Internatboendet har varit begränsat under perioden och anpassningar vid transport av elever med minibussar samt luncher har fått anpassas. Vissa praktiska moment har flyttats till framtiden.

Vid Nynäs har gruppantal vid visningar och vissa aktiviteter begränsats och de flesta aktiviteterna har genomförts utomhus. I samband med friluftslivets år 2021 har det skapats många nya aktiviteter såsom exempelvis Naturportalen. Nynäs restaurang har under sommaren satsat på en grillmeny med utomhusgrillar och möjlighet att sitta utomhus. Möjligheten till antal övernattande på Bränneriet har begränsats från 25 gäster till åtta gäster, för att minska riskerna för smittspridning. Arbetet med förvaltning och tillsyn av reservat och kanotleder har pågått under perioden och det har varit ett högt besöksstryck.

REGION SÖRMLAND HAR EN GOD, TILLGÄNGLIG OCH HÅLLBAR KOLLEKTIVTRAFIK

Kollektivtrafiken arbetar för smarta och effektiva resor genom en ökad samordning av resor, där målet är fler resenärer på samma väg och slinga i samma fordon. På grund av pandemin har medborgarna avrått från att genomföra bussresor i den allmänna kollektivtrafiken under årets första sju månader.

Antal påstigande i allmän kollektivtrafik buss

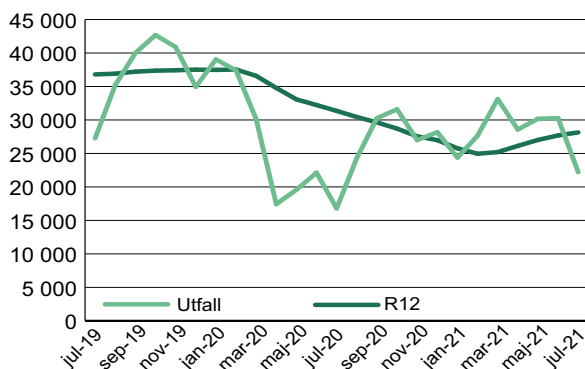
På grund av covid-19 och de restriktioner som infördes minskade antalet påstigande i allmän kollektivtrafik buss kraftigt under 2020. Under 2021 har minskningen fortsatt och det är färre påstigande 2021 jämfört med motsvarande månad 2020. I juli 2021 var det drygt 308 000 påstigande, vilket är drygt 146 000 färre än i juli 2020 och drygt 202 000 färre än i juli 2019.

Även om antalet resenärer fortfarande är lägre än innan coronapandemin, så har utbudet med Sörmlandstrafikens bussar inte reducerats för att kunna erbjuda goda resmöjligheter för de som måste använda kollektivtrafiken. Det har körts ett antal förstärkningsturer för att undvika trängsel i rusningstid.

Antal påstigande i Sörmland på regionaltåg har minskat med 31 % jämfört med motsvarande period 2020. Det har varit en minskning på samtliga linjer, den största minskningen har varit på Svealandsbanan som går mellan Uppsala och Örebro.

Antal resor i särskild kollektivtrafik

Under årets första sju månader är antalet resor i särskild kollektivtrafik färre än motsvarande månad 2019, jämfört med 2020 genomfördes det fler resor under mars-juli 2021. Under de sju första månader 2021 genomfördes det drygt 60 000 färre resor jämfört med motsvarande period 2019 men knappt 14 000 fler resor jämfört med motsvarande period 2020. Under 2020 fattades beslut om ensamåkning i den särskilda kollektivtrafiken, för att kunna utföra säkra resor har beslutet fortsatt att gälla under 2021.

REGION SÖRMLAND TAR TILLVARA DIGITALISERINGENS MÖJLIGHETER

Den patient som kan och vill ha möjlighet att välja digitala alternativ ska kunna göra det. Det bidrar till effektivare insatser samt att resurser frigörs till de som behöver personliga möten. Digitaliseringen skapar förutsättningar för personcentrerad vård och för en sammanhållen vårdprocess. Målet är en ökad kvalitet, högre patientsäkerhet och större resurseffektivitet.

Arbetet med digitalisering pågår kontinuerligt och en frågeställning som blivit tydlig under första halvåret är hur den strategiska inriktningen ska skapas och omvandlas till konkret genomförande ur ett mer övergripande perspektiv. Digitaliseringen ställer höga krav på leveransförmågor och samordning. Avvägning och prioritering mellan nytutveckling och upprätthållande av befintliga funktioner/förmågor har varit återkommande frågeställningar och kommer även framöver vara en utmaning utifrån de tillgängliga resurserna.

Flera kliniker har under pandemin använt sig av olika nya digitala verktyg för att utföra såväl nybesök som återbesök istället för fysiska besök i öppenvården. Exempelvis testas en digital hälsodeklaration inför planerade operationer, verksamheter håller kontakt med kroniker via telefon och videolösningar och vissa gruppbesök och utbildningar har genomförts digitalt.

Arbetet har fortsatt med digitala lösningar för distansdiagnostik med teledermatoskopi för diagnostik av hudsjukdomar samt lösningar för distansmonitorering av patienter med hjärtsvikt, pacemakerbehandlingar och ventilatorbehandlingar.

En funktion för att producera och stödja framtagandet av e-utbildningar är etablerad. Under första halvåret har 18 stycken nya e-utbildningar skapats och åtta stycken e-utbildningar har uppdaterats. Diskussioner och viss planering har skett för att se över vilka områden och delar av ordinari utbildningar som skulle kunna erbjudas digitalt.

Att realisera en lagsäker, digital och automatiserad faktureringslösning till och från andra regioner har visats sig vara mer komplicerat än förväntat.

Det finns fortfarande ett antal frågor att lösa under 2021 rörande teknik, principer och interna processer. Under våren 2021 blev det klart att Region Sörmland rent tekniskt har förmåga/möjlighet att digitalt kunna skicka och ta emot fakturor och vårdbilagor till och från andra regioner.

REGION SÖRMLAND PRÄGLAS AV JÄMLIKHET OCH JÄMSTÄLLDHET, ICKE-DISKRIMINERING, NORMMEDVETENHET OCH INKLUDERING

Region Sörmlands vision är att vara den öppna regionen. Det innebär att alla människor har lika rättigheter och bemöts utifrån sina egna förutsättningar. Att stärka rättighetsbaserade arbetssätt och därmed öka kunskapen och tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård ökar regionens förutsättningar att bli Sveriges friskaste län.

Digitaliseringen möjliggör kontakt med vården för patienter med nedsatt hörsel, svårighet att uttrycka sig eller som har problem generellt med att ses fysiskt eller prata i telefon. För att inte exkludera någon är målet att både skapa nya och behålla gamla kontaktvägar.

I Nationella Patientenkäten för primärvården syns en tendens till att män är mer nöjda än kvinnor. Det är något som även syns nationellt och en faktor att beakta i bemötandet av patienter. En möjlighet kan vara utökade digitala tjänster, då kvinnor har en klart högre benägenhet att använda digitala kontaktvägar än män.

Teamet för sexuellt våldsutsatta bedriver nu verksamhet på Mälarsjukhuset, Kullbergsska sjukhuset och Nyköpings lasarett för personer som varit utsatta för sexuellt våld oavsett könsidentitet.

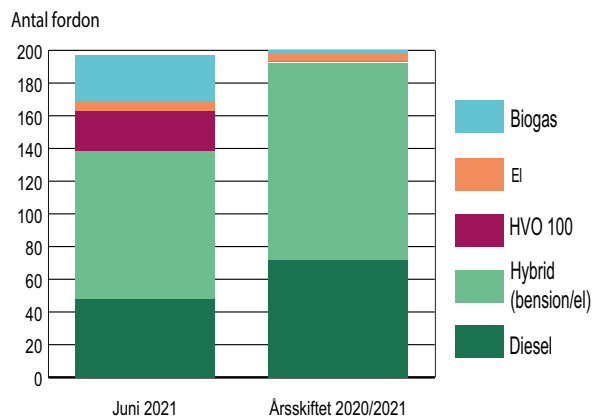
Regionsjukhuset Karsudden har initierat riktade insatser mot såväl patient- som närståendegruppen som ett sätt att identifiera förbättringsområden kring upplevelser av diskriminering och kränkande behandling. Detta genom ett djupare samarbete med brukarföreningen Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa (NSPH) till hösten samt ett anhörigprojekt med syfte att göra anhöriga mer delaktiga i patientens vård.

REGION SÖRMLAND HAR EN HÅLLBAR PRODUKTION OCH KONSUMTION

Under delåret har arbetet med att ställa om fordonsflottan till fossilfrihet fortsatt enligt den

beslutade strategin. Antalet fordon som drivs med biogas och HVO 100 har ökat. I takt med att laddinfrastrukturen byggs ut kommer även byte till elbilar kunna genomföras.

Omställning till fossilfri fordonsflotta, verksamhetsfordon

Som ett led i arbetet att främja hållbart resande har genomförande och förberedelser av olika kampanjer skett, bland annat har Vintercyklist och Hälsostrampet genomförts och en ny omgång av lgångstrampet har planerats.

Konceptet för digitala möten, både för medarbetare och i patientkontakt fortsätter utvecklas med rätt teknik och stabila funktioner. Det ger förutsättningar för minskade utsläpp från resor, såväl för medarbetare på regionen som för patienter.

För att möjliggöra ökad egenproduktion av förnybar el på regionen, har en fördjupad utredning, med fokus på konsekvenser, genomförts under våren.

I syfte att främja effektiv resursanvändning och cirkulära flöden har ett nytt projekt som rör återanvändning av regionens möbler och utrustning startats upp. Under det första halvåret 2021 har lösningar studerats för bland annat logistik, IT och ägande av kontorsmöbler. Utöver det har ett arbete påbörjats med att ta fram en strategi för prioriterade materialflöden. Arbetet bygger på de prioriterade materialströmmar som regeringen pekat ut i den nationella strategin för omställning av Sverige till en cirkulär ekonomi.

Inom Sörmlands naturbruk har arbetet med projektet Blå Infrastruktur fortsatt under 2021 och fem nya våtmarker har etablerats under delåret. Att återetablera våtmarker är viktigt för att återskapa en hydrologisk balans i landskapet som gynnar både flora och fauna, men som också bidrar till en ökad besöksnäring med målet att skapa en högre miljömedvetenhet bland regi-

onens medborgare. Etablering av ytterligare fem våtmarker planeras under 2021.

Offentlig upphandling är ett kraftfullt verktyg för att minska miljöbelastningen från regionens verksamhet. Under 2021 slog effekten av de nya livsmedelsupphandlingarna igenom fullt ut och jämfört med inköpen på de gamla avtalen är minskningen av koldioxidutsläpp cirka 7 % per kg inköpta livsmedel. Detta då andelen svensk råvara har ökat kraftigt, helt utan kostnadsökning. I syfte att löpande kunna ställa högre och mer träffsäkra miljökrav i upphandlingar, utan att kostnaderna blir för höga, har ett arbete påbörjats för att på ett effektivt sätt integrera miljöfrågorna i inköpsprocessen.

I regionens arbete för att minska användningen av kemikalier med stor hälso- och miljöpåverkan har regionens verksamheter under våren fått utökad möjlighet att delta i utbildning om kemikalieinventering. Vidare fortgår utfasningsarbetet och en stor mängd nya riskbedömningar har dokumenterats.

Inom ramen för arbetet att minska miljöpåverkan från läkemedel har en webbutbildning för förskrivare uppdaterats. Syftet är att förskrivare

ska ges kunskap om hur läkemedel påverkar miljön samt hur den miljöpåverkan kan minskas. Vidare har införandet av utökade antibiotikaronder på medicinkliniken återupptagits under 2021. Ronderna medför behandling med antibiotika som både har mindre risk för resistensutveckling och mindre miljöpåverkan, men de medför även minskning av förbrukningsmaterial som behövs för intravenös antibiotikatillförsel.

En extern miljörevision av regionens miljöledningssystem har genomförts under våren. Samtliga avvikelser har åtgärdats. Ytterligare utvecklingsarbete av regionens miljöledningssystem är att den så kallade Checklista miljö har digitaliserats och fortsätter utvecklas. Checklistan används årligen av alla verksamheter för att bland annat säkerställa lagefterlevnad inom miljöområdet och efterlevnad av miljöledningssystemet.

I syfte att sprida kunskap och information om regionens miljöarbete i organisationen samt skapa kontaktnät kring miljöfrågor, har digitala introduktionsträffar för miljöombud och chefer genomförts vid sex tillfällen under våren.

RESURSPERSPEKTIVET

Resursperspektivet säkerställer att vi använder våra resurser på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Perspektivet är indelat i delområdena personal och ekonomi vilka kan ses som de viktigaste produktionsresurserna för regionens verksamheter.

INDIKATOR	UTFALL	ÅRETS MÅLVÄRDE	KOMMENTAR
● Andelen engagerade medarbetare (HME index)	80	78	
■ Sjukfrånvarotid i relation till ordinarie arbetstid	7,3 %	Max 6 %	
● Balanskravsresultat	51 mnkr	0 mnkr	
● Soliditet inklusive pensionsförbindelser	10,8 %	1,5 %	

REGION SÖRMLAND ÄR EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

Region Sörmland har som mål att vara en attraktiv arbetsgivare med kompetenta och engagerade medarbetare som aktivt deltar i utvecklingen av verksamheten.

Hållbart Medarbetar Engagemang visade ett HME-index på 80, en ökning från föregående års resultat på 79 och som innebär att målvärdet på 78 uppnåddes. HME mäter tre olika delindex; motivation, ledarskap och styrning. Andel som kan rekommendera sin arbetsplats var 89 %. Även det en ökning från 2020 då andelen var 87 %.

Regionstyrelsen fattade beslut i juni 2020 att dubblera friskvårdsbidraget. Från 2 500 kr till 5 000 kr under perioden 2020 och 2021, för att ge ökad möjlighet till friskvård och återhämtning för regionens medarbetare under de arbetsförhållanden som har uppstått på grund av coronapandemin. Beslut har nu tagits att beloppet ska gälla även för 2022. En annan insats i att uppmärksamma medarbetarna och visa på arbetsgivarens uppskattning var att tilldela varje medarbetare en gåva motsvarande 2 000 kronor.

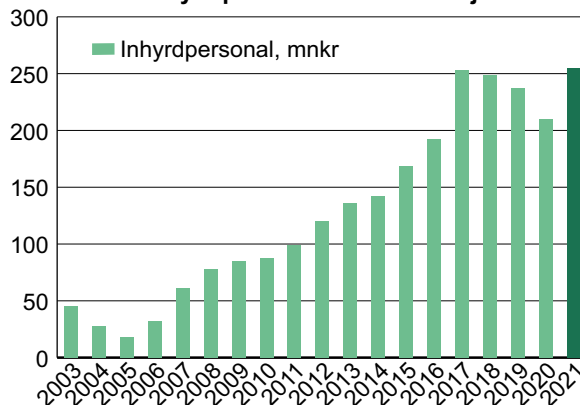
Under våren 2021 har cirka 700 studerande genomgått någon form av verksamhets integrerat lärande inom hälso- och sjukvården. Det är endast ett mindre antal placeringar som inte kunde fullföljas.

Under första delåret av 2021 har implementeringen av kompetensförsörjningsmodellen avbrutits till följd av covid-19. De inplanerade verksamheterna kunde inte påbörja/slutföra sina kartläggningar enligt implementeringsplanen. Detta arbete planeras att återupptas under hösten.

Kostnaden för inhyrd personal inom hälso- och sjukvården har ökat i jämförelse med 2020 med cirka 41 mnkr. Det är en tydlig ökning på grund av coronapandemin efter flera år av minskad inhyrning. Nuvarande prognos för 2021 ligger på cirka 255 mnkr.

Till följd av covid-19 gjorde hälso- och sjukvården en temporär ändring i dispensrutinen för inhyrd personal som innebär att divisionschef är beslutande. Återgång till ordinarie rutin skedde i slutet av augusti 2021.

Kostnad för inhyrd personal i hälso- och sjukvården

Systematiskt arbetsmiljöarbete, undersöka, riskbedöma, åtgärda och kontrollera

Arbetsmiljön undersöks bland annat genom medarbetarsamtal, arbetsplatsträffar, skyddsronder, och medarbetarenkät.

I mars 2021 genomfördes en mindre omfattande medarbetarenkät med Sveriges kommuner och regioners HME-frågor (hållbart medarbetaren-gagemang) och HSE-frågor (hållbart säkerhet-sengagemang), samt några uppföljningsfrågor med nuvarande leverantör. Svarsfrekvensen blev 87 %, vilket är samma resultat som föregående år.

Hållbart Medarbetar Engagemang visade ett HME-index på 80, en ökning från föregående års resultat på 79 och som innebär att målvärdet på 78 uppnåddes. Andel som kan rekommendera sin arbetsplats var 89 %. Även det en ökning från 2020 då andelen var 87 %.

Andelen nöjda med sin sysselsättningsgrad 2021 var 91 %, samma utfall som för 2020.

Nedan visas resultatet för HME med tillhörande delindex och andelen som kan rekommendera sin arbetsplats.

HME, delindex och totalt index

HME	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Ledarskap	80	81	80
Motivation	81	78	81
Styrning	78	76	78
Totalt	80	78	80

Andel som kan rekommendera sin arbetsplats

REKOMMENDERAR SIN ARBETSPLATS	
2017	89%
2018	88%
2020	87%
2021	89%

Arbetsmiljöarbete i samband med covid-19

De nya stödinsatserna från företagshälsovården har fortsatt under våren 2021. Det finns telefonstöd till medarbetare som själva kan boka tid för cirka 30 min stödsamtal via telefon med betedevetare. Det finns även grupphandledning för att ge medarbetare möjlighet att hantera de utmaningar som arbetet innebär på grund av covid-19.

Under våren 2021 har ett flertal riskbedömning av arbetsmiljö vid covid-19 genomförts med hjälp av en mall togs fram med ifylld arbetsgång, bakgrund och förifyllda riskområden kring covid-19.

Förslag på åtgärder för att ge medarbetare återhämtning och kompetensutveckling ska tas fram under hösten enligt beslut av regionstyrelsen i juni.

Tillvarata äldre medarbetares kompetens

Regionstyrelsen godkände i januari 2021 förslaget till en handlingsplan för att ta tillvara på äldre medarbetares kompetens och gav i uppdrag att konkretisera den genom att ta fram aktiviteter kopplade till identifierade insatsområden. I den kartläggning och analys som gjordes och som ligger till grund för handlingsplanen, har följande behov identifierats:

- Kunskapshöjande insatser som berör drivkraft, förhållningssätt, attityder och vilka faktorer som har positiv inverkan på äldre medarbetares inställning till ett förlängt arbetsliv, samt metoder och arbetssätt som kan tillämpas.
- Fokusområden och metoder/arbetssätt som utvecklar och främjar att äldre ska vilja och kunna

fortsätta arbeta. Detta innebär också behov av ett tydligare åldersmedvetet perspektiv.

- Styrande dokument med ett åldersmedvetet perspektiv.

Aktiva åtgärder för att motverka diskriminering

Diskrimineringslagen har skärpt kraven på att arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering. Aktiva åtgärder innebär att kontinuerligt arbeta förebyggande och främjande för att motverka diskriminering och arbeta för allas lika rättigheter och möjligheter. Arbetet ska bedrivas på ett systematiskt sätt genom att undersöka, analysera, åtgärda, och följa upp. Ett förslag till revidering av styrande dokument om aktiva åtgärder är framtaget. Ett arbete har också påbörjats med att ta fram stödmaterial för chefer att arbeta med detta.

Arbetsmiljöutbildningar

Partsgemensamma arbetsmiljöutbildningar för chefer och skyddsombud är en del av regionens ordinarie utbildningspaket och brukar erbjudas tre gånger om året. Under våren 2021 har en förkortad version på distans genomförts i två omgångar. Sammanlagt 53 chefer och skyddsombud deltog i denna utbildning som omfattade tre halvdagar.

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Under perioden januari-juni 2021 har sex utbildningstillfällen genomförts. Sammanlagt har cirka 40 chefer deltagit vid något av dessa tillfällen. Möjlighet till individuell support har funnits under hela perioden.

Distansarbete

Ett arbete har påbörjats med att ta fram en riktlinje för distansarbete och arbete hemifrån i Region Sörmland. En arbetsgrupp är tillsatt och arbetet beräknas pågå under hela hösten 2021. Frågan har aktualiserats utifrån att många har arbetat hemifrån under vintern och våren 2021 med anledning av coronapandemin.

Friskvårdsbidrag och gåvokort

En plan för aktiviteter och kommunikation för att öka nyttjandet av friskvårdsbidraget har tagits fram. I mars 2021 fastställdes 2020 års användande av friskvårdsbidraget och nyttjandegraden har ökat från 64% (2019) till 78% (2020).

Region Sörmland använde sig av möjligheten till tillfällig skattefrihet för gåvor upp till 2 000 kronor per anställd som Riksdagen fattat beslut om. Härigenom ges också en möjlighet att stödja det lokala näringslivet. Fram till 31 juli 2021 har 78 % av regionens medarbetare valt och hämtat ut sin gåva.

Hälsoutvecklare, coachande samtal och hälsoinspiratörer

Hälsoutvecklare arbetar för att öka motivation och engagemang hos medarbetare kring friskvård och att stimulera till hälsosamma val i vardagen. Antalet utbildade hälsoinspiratörer är 232.

Löner och villkor

Löneöversyn är genomförd för fem av sex kollektivavtalsområden under första halvåret. Akademikeralliansen, kommunal och AKV (Vision, SSR och ledarna) fick ny lön utbetald i april. Vårdförbundets medlemmar fick ny lön för 2021 utbetald i maj och lärarnas samverkansråd som hade avtalsrörelse under våren 2021 var klara under april och ny lön kunde betalades ut till dem med juni-lönen. Läkarna får ny lön avseende 2021 utbetald i oktober. Löneanalys har genomförts på ett 35 tal yrken, merparten inom hälso- och sjukvården. Resultatet tas med i analysen inför löneöversynen 2022.

Kompetensutveckling

Utbildningsuppdraget

Regionens utbildningsuppdrag innebär att praktikplatser med god kvalitet och bra lärandemiljöer ska erbjudas studenter på de olika reguljära vårdutbildningarna. Uppdraget är en central del i den strategiska kompetensförsörjningen. Studierektorer arbetar kontinuerligt med att inventera och reservera platser för de beställningar som utbildningsanordnarna efterfrågar, samverka med lärosätena samt medverka i olika branschråd och vård- och omsorgs college. Trots att delåret präglats av coronapandemin har de flesta planerade placeringar kunnat genomföras men med vissa justeringar. Under våren 2021 har cirka 700 stude-

rande genomgått någon form av verksamhetsintegrerat lärande inom hälso- och sjukvården. Det är endast ett mindre antal placeringar som inte kunde fullföljas.

Studieförmån

Studieförmånen innebär möjlighet för sjuksköterskor (som jobbar inom regionen) att kunna utbilda sig till specialistsjuksköterska med bibehållen grundlön. Det är 67 stycken sjuksköterskor som läser till en specialistsjuksköterskeutbildning under delåret och 29 som tagit en examen.

Förmånen gäller även tillsvidareanställd till exempel undersköterska, skötare eller medicinsk sekreterare för vidareutbildning till legitimerad sjuksköterska eller grundutbildning inom paramedicin. Under delåret så har 39 medarbetare gått en grundutbildning till sjuksköterska eller andra legitimationsyrken inom paramedicin och 28 tagit en examen.

Traineeprogrammet

På grund av covid-19 ställdes delar av traineeprogrammet in under vårterminen. Alla sjuksköterskor i programmet fick istället arbeta kliniskt på enheterna. Vissa aktiviteter har utförts i olika grad i de olika terminerna så som mentorstid, handledning, digitala temadagar samt viss hospitering/enhetsspecifik utbildning. Traineeprogrammet planeras att starta upp i sin helhet under hösten.

I dagsläget finns det totalt 29 anställda sjuksköterskor i traineeprogrammet i de olika terminerna. Sammanlagt har 29 traineesjuksköterskor avslutat programmet sedan programstart hösten 2017. De flesta arbetar kvar i Region Sörmland på en av de enheter de var placerade på i programmet.

Karriärvägar inom klinisk vård

Förslag på yrkesgemensamma kompetenser för psykologer är färdigt och beslutat. Arbetet med karriärvägar för psykologer pågår utifrån de framtagna yrkesgemensamma kompetenserna.

När det gäller karriärväg i klinisk vård för sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor är arbetet inne i sin slutfas och övergår i implementering under hösten/vintern 2021.

Kompetensportalen

På grund av coronapandemin har antalet användare i systemet ökat med drygt 900 personer. Detta till följd av utökad rekrytering till vårdavdelningar, smittspårning och vaccinering.

För medarbetare på vaccinationsenheten skapades en väg in för intresseanmälan per pass via kompetensportalen, där även de riktade utbildningarna finns för aktuell personal.

Förtjänsttecken

Förberedelser inför förtjänstteckenfesterna den 11 respektive 25 november är gjorda. Till den 11 november är 147 jubilarer inbjudna och till den 25 november 110 jubilarer.

Minskat beroende av inhyrd personal

Inom det nationella projektet avseende oberoende av inhyrd personal pågår nu arbete med en gemensam nationell upphandling. Under våren har riskbedömningar genomförts.

Till följd av covid-19 gjorde hälso- och sjukvården en temporär ändring i dispensrutinen för inhyrd personal som innebär att divisionschef är beslutande. Återgång till ordinarie rutin sker under hösten 2021.

Utredning av hur vi säkerställer övergången från AT-tjänstgöring till Bastjänstgöring (BT) för läkare

En plan för ett första införande av BT har tagits fram för åren 2021-2022. Det program som kallats kompletterande underläkartjänstgöring övergår i och med detta in i arbetet med BT.

Rekrytering och arbetsmarknad

Mässor

I syfte att marknadsföra Region Sörmland som arbetsgivare och dess olika verksamheter deltar regionen på mässor. Första halvåret 2021 deltog Region Sörmland på nio digitala mässor. Mässorna har i huvudsak varit riktade till vården.

Sommarungdomspraktik

Sommarungdomspraktik anordnas årligen för att ge gymnasieungdomar som slutfört årskurs två

en inblick i Region Sörmlands alla verksamheter och olika yrken. Det är en strategisk rekryteringsåtgärd men även en värdefull arbetsmarknadsåtgärd. Av 428 sökande lottades 19 ungdomar fram till framtagna platser inom Region Sörmlands olika verksamheter. Placeringarna begränsades av covid-19. Det innebär att ingen kunde placeras inom hälso- och sjukvårdens verksamheter.

Nyanlända med vårdkompetens

Trots pandemins påverkan på sjukvården har intresset för att erbjuda praktisk tjänstgöring inom regionens verksamheter legat på samma nivå som de senaste åren.

Utbildningen vårdintroduktion som riktar sig till nyanlända med vårddyrke bosatta i regionen och som befinner sig i Socialstyrelsens legitimeringsprocess, ser ett minskat antal nya deltagare till följd av en minskad invandring. Fortfarande finns det flertalet nyanlända i länet, i första hand läkare, som inte nått legitimation och anställning. Dessa personer ges fortsatt möjlighet att delta vid utbildningen, där de får förutsättningar att klara Socialstyrelsens legitimeringskrav.

KLIV

Kvalificerade legitimeringsyrkens introduktion i vården (KLIV) är en satsning att rekrytera vårdpersonal i egen regi från EU/EES, startade i januari 2021. KLIVs koncept innebär språkstudier i kombination med introduktion på klinik. Hittills har två specialistläkare och fem sjuksköterskor anställts via utbildningen KLIVs koncept.

Rekrytering via arbetsmarknadsåtgärder

Satsningen på extratjänster, ett anställningsstöd för personer som står långt från arbetsmarknaden, har fortsatt under 2021 och vi har 21 personer på denna typ av tjänst i våra verksamheter. Bland de personer som ingick i förra omgången är det flertalet som har erbjudits fortsatt anställning i form av andra subventionerade anställningar och några har motiverats att utbilda sig inom hälso- och sjukvård.

Jobbcirkus

Region Sörmland har skapat en monter-yta på Jobbcirkus, där vi har möjlighet och visa upp vilken bredd av yrkestitlar som finns inom Region Sörmland. Utställningen riktar sig till elever i årskurs 5, 7 och 9, språkintruktionsprogrammet och vuxenutbildningen i Eskilstuna och övriga länet. Utställningens syfte är att individen ska bli medveten om sina styrkor och goda egenskaper och hur dessa har ett samband till yrkesmöjligheter och arbetsmarknaden som råder. Idag råder en obalans mellan vilka utbildningar de unga väljer och arbetsmarknadens behov av arbetskraft både lokalt, regionalt och nationellt.

REGION SÖRMLAND HAR EN STARK EKONOMI I BALANS

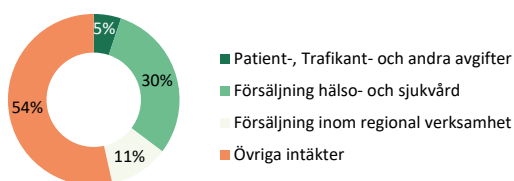
Region Sörmland har som mål att ha en stark ekonomi i balans. Fullmäktige har satt upp två indikatorer som har följts under året: Balanskravsresultat och soliditet inklusive pensionsförpliktelser. Båda indikatorerna når sitt målvärde under 2021.

För 2021 redovisar regionen ett positivt resultat på 693 mnkr vilket är betydligt bättre än budget. Differensen mot budget består huvudsakligen av två poster: stora pandemirelaterade statsbidrag som beslutats under året samt en positiv värdeförändring inom regionens kapitalförvaltning. Skatteintäkternas utveckling bidrar också till det positiva resultatet.

Prognosen för helåret uppgår till -172 mnkr vilket är 148 mnkr bättre än budgeterat. Den förbättrade prognosen beror bland annat på skatteintäkter, aktieförsäljningar och pandemirelaterade statsbidrag. I prognosen antas budgeterade oförutsedda medel användas i sin helhet och statsbidragen för merkostnader och nationell testning beräknas ge överskott.

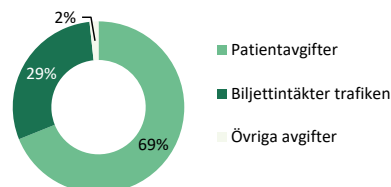
Verksamhetens resultat består av ett antal olika intäkt- och kostnadslag. Nedan kommenteras utfallen i förhållande till budget och föregående år.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter delas in i fyra grupper, patient- trafikant- och andra avgifter, försäljning hälso- och sjukvård, försäljning inom regional verksamhet samt övriga intäkter. Hur utfallet för januari-juli 2021 fördelas mellan grupperna redovisas i diagrammet till ovan.

Patient-, Trafikant- och andra avgifter

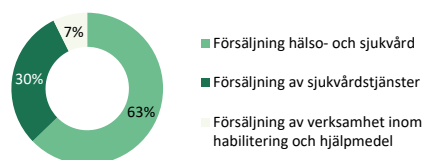

Utfallet för patient-, trafikant- och andra avgifter uppgår till 119 mnkr, vilket är 60 mnkr lägre än budgeterat. Budgetavvikelsen för patientavgifter beror på ett minskat antal besök inom hälso- och sjukvården till följd av coronapandemin. Avvikelsen för biljettintäkter inom trafiken beror på att antalet resor inom kollektivtrafiken minskat vilket också är en följd

av coronapandemin och den restriktion om avrådan från resor med allmän kollektivtrafik som gällt. Prognosen för patient-, trafikant- och andra avgifter är 93 mnkr lägre än budgeterat för året. Patientavgifterna beräknas bli 57 mnkr lägre och biljettintäkterna för trafiken beräknas bli 35 mnkr lägre.

Utfallet för patient-, trafikant- och andra avgifter har minskat med 3 mnkr eller 3,5 % jämfört med föregående år. Biljettintäkterna för kollektivtrafiken har minskat med 7 mnkr vilket kan härledas till minskat resande till följd av covid-19. Patientavgifterna har däremot ökat med 3 mnkr vilket beror på att patientavgifterna för läkarbesök och uteblivna besök ökat. De ökade intäkterna för uteblivet besök beror på att ingen kostnad för uteblivet besök debiterades under våren och sommaren 2020.

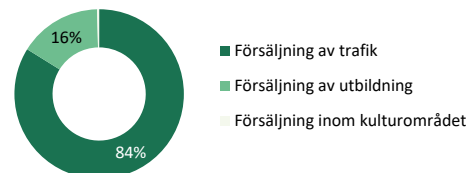
Försäljning hälso- och sjukvård

Utfallet för försäljning av hälso- och sjukvård uppgår till 696 mnkr, vilket är 96 mnkr högre än budgeterat. Ökningen beror på att antalet digitala vårdkontakter har varit fler än budgeterat. Om patienten inte är folkbokförd i Sörmland så fakturerar Region Sörmland kostnaden för den digitala vårdkontakten till hemregionen och det är den intäkten som redovisas här. Prognosen för försäljning av hälso- och sjukvård är 163 mnkr högre än budgeterat för året, vilket kan härledas till fler digitala vårdkontakter än budgeterat.

Intäkterna för försäljning av hälso- och sjukvård är 23 mnkr eller 3,1 % lägre än utfallet föregående år, vilket framförallt förklaras av ett lägre intäkter för digitala vårdkontakter. De digitala vårdkontakterna uppgår till 435 mnkr för perioden januari-juli 2021 att jämföra med 466 mnkr motsvarande period föregående år.

Försäljning inom regional verksamhet

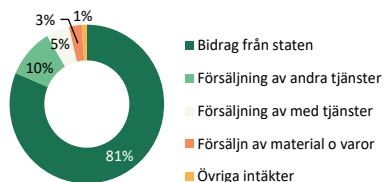
Utfallet för försäljning inom regional verksamhet uppgår till 260 mnkr, vilket är 10 mnkr lägre än budgeterat. Det är framförallt ersättning för särskild kollektivtrafik som är lägre än beräknat vilket beror på färre antal serviceresor inom kommu-

nera. Prognosen för försäljning inom regional verksamhet är 6 mnkr lägre än budgeterat för året. Det beror framförallt på att intäkterna för försäljning av trafik beräknas bli lägre.

Intäkterna för försäljning inom regional verksamhet är 15 mnkr eller 6,2 % högre än utfallet föregående år, vilket bland annat förklaras av högre intäkter för försäljning av allmän kollektivtrafik och utbildning.

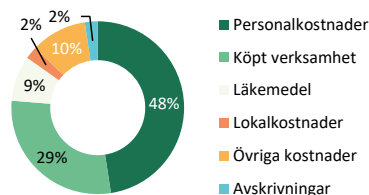
Övriga intäkter

Övriga intäkter uppgår till 1 236 mnkr, vilket är 548 mnkr högre än budgeterat för perioden. Erhållna bidrag från staten avviker positivt från periodbudgeten med 596 mnkr, vilket framförallt beror på statsbidrag som kan hänföras till coronapandemin. Region Sörmland har bland annat erhållit 290 mnkr i ersättning för nationell testning av covid-19, 102 mnkr i ersättning för merkostnader för covid-19 och 102 mnkr i ersättning för vaccination mot covid-19. Utöver de statsbidrag som kan hänföras till coronapandemin så har bland annat bidragen avseende psykiska hälsa och extra moms blivit högre än beräknat. Inom gruppen övriga intäkter finns det även flera poster som redovisar negativa budgetavvikelser till exempel har försäljningen inom butik, café och restaurang minskat vilket till stor del beror på coronapandemin. Prognosen för övriga intäkter är 751 mnkr högre än budgeterat för året. Den positiva prognosen beror framförallt på att de pandemirelaterade statsbidragen har blivit högre än budgeterat.

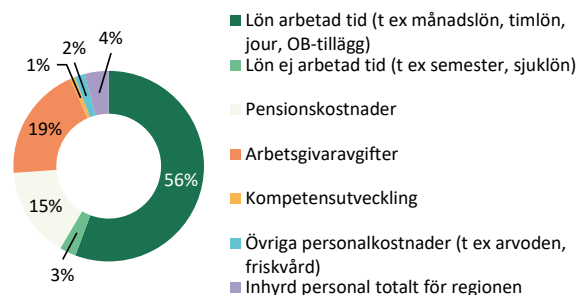
Utfallet för övriga intäkter är 609 mnkr eller 97,2 % högre än utfallet motsvarande period föregående år. Ökningen kan till stor del hänföras till bidrag från staten med anledning av coronapandemin, till exempel bidrag för nationell testning av covid-19, vaccinationer mot covid-19, uppskjuten vård och merkostnader för covid-19. Utöver pandemirelaterade statsbidrag har till exempel bidragen för nya kömiljarden, god och nära vård och extra moms varit högre än föregående år.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader redovisas i sex olika grupper, personalkostnader och köpt verksamhet är de två största.

Personalkostnader

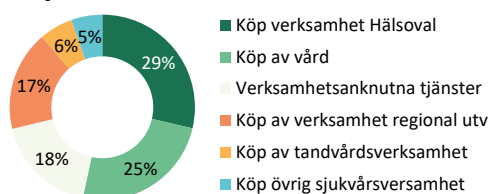

Region Sörmlands personalkostnader inklusive inhyrd personal uppgår till 3 866 mnkr, vilket är 504 mnkr högre än budgeterat. Budgetavvikelsen kan bland annat härledas till att livslängdsantagandet i riktlinjerna för beräkning av pensionsskulden (RIPS) har ändrats. I periodens utfall ingår kostnaden för ändringen i RIPS med 225 mnkr. Utöver förändringen i RIPS kan budgetavvikelsen förklaras av att regionen har fler anställda, att extra pandemirelaterade ersättningar enligt avtal har betalats ut och att personalen har tagit ut mindre semester vilket innebär att regionen har ökat sin semesterskuld och därmed har kostnaderna blivit högre. Regionen har även haft mer inhyrd personal än budgeterat och nya verksamheter som till exempel en vaccinationsenhet och en rehabiliteringsenhet påverkar delvis utfallet. Prognosen för personalkostnader är 686 mnkr högre än budgeterat för året vilket bland annat beror på ändringen i RIPS och pandemirelaterade kostnader som till exempel förstärkningsavtal, övertid och inhyrd personal.

Personalkostnaderna är 541 mnkr eller 16,3 % högre än utfallet föregående år. Om förändringen i RIPS exkluderas är ökningen 316 mnkr eller 9,5 %. Utöver ett ökat antal anställda så kan en stor del av ökningen hänföras till månadslön, timlön, övertid, ersättning för obekväm arbetstid (ob-tillägg) och semester. De ökade ersättningarna förklaras till stor del av de olika förstärkningsavtal som upprättades i samband med utbrottet av covid-19. Även kostnaden för personalsatningar, såsom sommargåva och utökat friskvårdsbidrag, har ökat. Kostnaden för sjuklöner har däremot minskat jämfört med samma period föregående år. Under perioden har kostnaden för inhyrd personal ökat med 39 mnkr eller 33,4 %. Region Sörmlands andel av inhyrd personal i hälso- och sjukvården uppgår till 5,2 %, att jämföra med det nationella målet på 2,0 %.

Köpt verksamhet

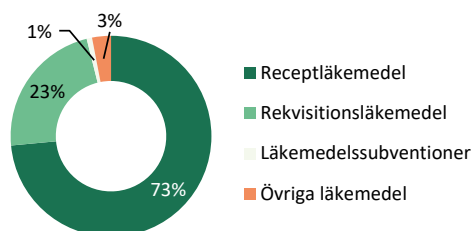

Kostnaden för köpt verksamhet uppgår till 2 338 mnkr, vilket är 139 mnkr högre än budgeterat. Inom gruppen finns det stora budgetavvikelser. Positivt avviker till exempel kostnaden för kollektivtrafik medan kostnaden för laboratorieundersökningar, besöksersättning för digitala vårdkontakter och köp av vård avviker negativt. Den positiva budgetavvikelsen för allmän kollektivtrafik beror på lägre kostnader än beräknat för incitament som till exempel punktlighet och nöjd-kund-index samt lägre kostnader för tåg. Även serviceresor har haft lägre kostnader än budgeterat för perioden vilket bland annat beror på minskad trafik. Den ökade kostnaden för laboratorieundersökningar beror på kostnader för provtagning av covid-19 och den ökade kostnaden för köp av vård kan bland annat härledas till högspecialiserad vård och fritt vårdval.

Prognosen för köpt verksamhet 355 mnkr högre än budgeterat, vilket framförallt beror på att kostnaden för digitala vårdkontakter, laboratorieundersökningar och utomlänsvård beräknas bli högre än budgeterat.

Det totala utfallet för köpt verksamhet har ökat med 272 mnkr eller 13,2 % jämfört med föregående år. Kostnaden för laboratorieundersökningar har ökat med 184 mnkr vilket kan hänföras till provtagning av covid-19. Även kostnaden för köp av vård och trafik har ökat. Antalet remisser har ökat med nästan 15 % jämfört med samma period föregående år, vilket har resulterat i en högre kostnad för bland annat köp av högspecialiserad vård och vårdgaranti. Den ökade kostnaden för trafik kan bland annat hänföras till ökade kostnader för tåg och incitament. Kostnaden för digitala vårdkontakter uppgår till 449 mnkr vilket är en minskning med 26 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år.

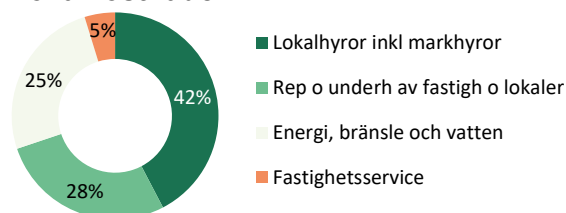
Läkemedel

Den totala kostnaden för läkemedel uppgår till 691 mnkr, vilket är 43 mnkr lägre än budgeterat för perioden. Det är framförallt kostnaden för receptläkemedel och rekvisitionsläkemedel som har varit lägre än budgeterat. Prognosen för läkemedel är 53 mnkr lägre än budgeterat i vilket baseras på de lägre kostnader som regionen har haft för receptläkemedel och rekvisitionsläkemedel under perioden.

Region Sörmlands totala kostnad för läkemedel har, jämfört med föregående år, ökat med 34 mnkr eller 5,2 %. En stor del av ökningen kan hänföras till receptläkemedel som har ökat med 23 mnkr eller 4,8 %.

Lokalkostnader

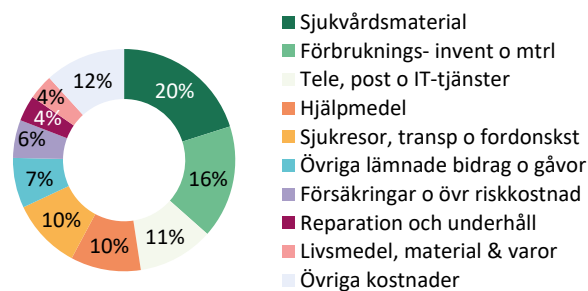

Kostnaden för Region Sörmlands lokaler uppgår till 189 mnkr, vilket är 3 mnkr högre än budgeterat. Den negativa budgetavvikelsen kan hänföras till högre kostnader än beräknat för el och fjärrvärme. Prognosen för lokaler är 16 mnkr högre än bud-

geterat för året, vilket framförallt beror på högre kostnader för lokalhyror än beräknat.

Utfallet är 9 mnkr eller 4,5 % lägre än föregående år. Kostnaden för externt förhyrda lokaler, el och fjärrvärme har ökat medan kostnaden för rivning och reparation och underhåll är lägre än motsvarande period föregående år.

Övriga kostnader

Övriga kostnader uppgår till 852 mnkr, vilket är 66 mnkr lägre än budgeterat för perioden. Inom gruppen finns det stora budgetavvikelser. Negativ budgetavvikelse redovisas till exempel för hjälpmedel, sjukvårdsmaterial och förbrukningsmaterial medan lägre kostnader redovisats för fastighetsplanen, framtidens vårdinformationsstöd (FVIS) och oförutsedda kostnader. Den negativa budgetavvikelsen för hjälpmedel kan bland annat hänföras till diabeteshjälpmedel och den ökade kostnaden för sjukvårdsmaterial beror bland annat på inköp av vaccinations- och skyddsutrustningsmaterial. Prognosen för övriga kostnader är 18 mnkr högre än budgeterat för året. Kostnaden för bland annat hjälpmedel, sjukresor och sjukvårdsmaterial beräknas bli högre än budgeterat för året medan kostnaden för FVIS och fastighetsplanen beräknas bli lägre.

Regionstyrelsens oförutsedda medel beräknas användas i sin helhet.

Utfallet för övriga kostnader har ökat med 41 mnkr eller 5,1 % jämfört med föregående år. Kostnaden för bland annat sjukresor och hjälpmedel har ökat medan kostnaden för sjukvårdsmaterial har minskat jämfört med föregående år.

Avskrivningar

Regionens kostnader för avskrivningar uppgår till 196 mnkr, vilket är i nivå med periodens budget. Prognosen för avskrivningar är 2 mnkr högre än budgeterat för året.

Utfallet för avskrivningar är 23 mnkr eller 13,1 % högre än föregående år. Den ökade kostnaden för avskrivningar kan framförallt hänföras till avskrivningar på byggnader.

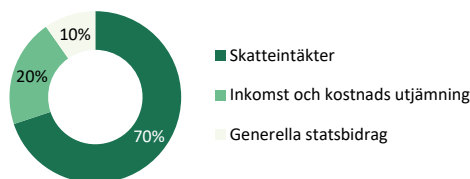
Verksamhetens nettokostnad

Verksamhetens nettokostnad uppgår till -5 820 mnkr, vilket är 37 mnkr lägre än budgeterat. Jämfört med föregående år har nettokostnaden ökat med 291 mnkr eller 5,3 %. Om förändringen i RIPS exkluderas har nettokostnaden ökat med 66 mnkr eller 1,2 %. Nettokostnadsutvecklingen har påverkats av pandemirelaterade statsbidrag under 2020 och 2021. Till exempel så hade Region Sörmland under motsvarande period 2020 inte erhållit stöd i samma omfattning som 2021. Avvikelsen per nämnd redovisas i tabellen nedan.

Avvikelse per nämnd

MNKR	UTFALL JAN-JUL 2021	BUDGET JAN-JUL 2021	REV PROGNOS BUDGET HELÅR 2021	AVVIK BUDGET- PROGNOS
Inköpsnämnden	0	0	0	0
Nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet	-67	-80	-137	2
Nämnden för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalskolan	25	-1	-20	2
Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård	11	-1	-1	0
Patientnämnden	-1	-2	-4	1
Regionala utvecklingsnämnden	-122	-118	-199	0
Regionstyrelsen	-5 664	-5 652	-9 792	-214
Revisionen	-2	-3	-5	0
Verksamhetens nettokostnad	-5 529	-5 451	-9 395	-136
Regionstyrelsen, skattintäkter och statsbidrag	5 819	5 669	9 719	247
Regionstyrelsen, finansnetto	694	70	119	110
PERIODRESULTAT	693	70	-320	148

Skatteintäkter och statsbidrag

Skatten till Region Sörmland uppgår till 10,83 kronor, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Region Sörmlands totala utfall för skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag uppgår till 5 819 mnkr, vilket innebär en positiv avvikelse från budgeten med 150 mnkr. Skatteintäkterna är 133 mnkr högre än budgeterat vilket beror på att återhämtningen är starkare än beräknat. Antalet arbetade timmar beräknas öka under andra halvåret 2021 tack vare minskad smittspridning och att en stor andel av befolkningen då bör vara vaccinerad.

Utfallet för skatteintäkter, utjämning och statsbidrag är 348 mnkr eller 6,4 % högre än motsvarande period föregående år. De ekonomiska utsikterna föregående år var dock mycket osäkra och negativa då coronapandemin relativt nyligen hade startat och inget vaccin ännu var framtaget. Utfallet för skatteintäkterna baseras på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) prognos i april. Prognosen för skatteintäkter, utjämning och statsbidrag är 247 mnkr bättre än budgeterat för året. Prognosen för skatteintäkterna baseras på SKR:s prognos i augusti.

Externt finansnetto

2021 har hittills fortsatt att präglas av coronapandemin. I stora delar av västvärlden har vaccinationen rullats ut snabbt, men framförallt utvecklingsländerna har släpat efter och nya varianter av covid-19 har visat sig mer smittsamma vilket har inneburit ständigt nya utbrott. De negativa ekonomiska effekterna har klingat av sedan den initiala perioden under våren 2020, då omfattande lockdowns fick ekonomierna att tvärstanna. Sedan dess har såväl finanspolitik som penningpolitik givit tillväxten stöd, vilket har inneburit att flera länder, däribland Sverige, redan är tillbaka på samma nivå på BNP som innan coronapandemin.

Den expansiva politiken, tillsammans med flaskhalsar i produktionen och mycket låga jämförelsetal från 2020, har lett till kraftigt stigande inflation under året. I framförallt USA skapade det en oro för att penningpolitiken skulle behöva läggas om i en mycket restriktiv riktning, vilket ledde till

stora ränteuppgångar. Efter att USA:s centralbank (FED) försäkrade att de såg den höga inflationen som övergående och att räntehöjningarna låg flera år i framtiden sjönk marknadsräntorna tillbaka och var i slutet av juli endast marginellt högre än vid årets början.

Höga tillväxttal och fortsatt penningpolitisk stimulans har medverkat till att världens aktiebörser har fortsatt att utvecklas mycket starkt under 2021. Stockholmsbörsen (mätt som SIXPRI) har gått upp med hela 31,6 % till slutet av juli och det globala indexet MSCI World har gått upp med 18,7 % i svenska kronor. Något trögare har det gått för utvecklingsländerna där indexutvecklingen (MSCI Emerging Markets) har varit beskedliga 0,2 % mätt i svenska kronor.

Avkastningen på regionens placerade kapital är för årets första sju månader 11,9 % vilket är 9,3 % högre än avkastningskravet som uttrycks som inflationen (mätt som KPI) + 3 %. De senaste tolv månaderna har avkastningen varit hela 22,1 %.

Huvuddelen av avkastningen under 2021 kommer från aktieinnehavet som har avkastat 20,3 % under året, men även ränteinnehavet (1,6 %) och de alternativa investeringarna (3,8 %) har bidragit positivt. Jämfört med jämförelseindex ligger aktieinnehavet något lägre, men högre avkastning än index för såväl räntor som alternativa gör att portföljens totala avkastning under 2021 har varit 0,9 % högre än jämförelseindex.

Portföljens anskaffningsvärde uppgår till 5 019 mnkr och marknadsvärdet 6 962 mnkr, motsvarande ett övervärde på 1 943 mnkr (39 %).

Den starka utvecklingen på aktiemarknaden har gett upphov till ett behov av att vikta ner andelen aktier då vi under året har legat en bra bit över benchmark. Aktieförsäljningarna innebär att värde realiseras, vilket innebär att årets prognos för det externa finansnettot skrivs upp med drygt 100 mnkr jämfört med budget.

Kapitalförvaltning

MNKR	BOKSLUT 2020	JULI 2020	JULI 2021
Kapitalförvaltning (marknadsvärde)	6 217	5 343	6 962
Avkastning under perioden	8,6%	-0,5%	11,9%
Standardavvikelse* 36 mån	7,6%	7,3 %	7,7 %

* Riskmått. Beskriver (den historiska) avkastningens avvikelser från sitt eget medelvärde.

Hur ser verksamheternas ekonomi ut?

När resultatet för Region Sörmlands alla verksamheter summeras ihop till verksamhetens resultat så redovisas en positiv budgetavvikelse på 187 mnkr. En stor del av överskottet har att göra med pandemirelaterade statsbidrag: dels det statsbidrag för merkostnader 2020 som delvis beviljats och bokförts först detta år och dels statsbidraget för nationell testning där kostnaderna inte varit lika stora som intäkterna hitintills. Nedan presenteras avvikelser mellan budget och utfall för verksamhetsområdena hälso- och sjukvård, regional verksamhet samt ledning och stöd.

Hälso- och sjukvård

Division kirurgi redovisar en positiv budgetavvikelse på 26 mnkr. Budgetavvikelsen består främst av ökad intern försäljning av intensivvård samt ersättningar av kostnader för covid-19 vård. På kostnadssidan så har personalkostnaderna varit betydligt högre än budgeterat. Anledningen till det är kostnader för de extra avtal som upprättats samt ett större behov av inhyrd personal. Delvis är dessa kostnader ersatta av statsbidrag. Anestesi- och kliniker har under det första delåret koncentrerat sig på intensivvård medan mycket annan vård har fått stå tillbaka. Detta har medfört lägre kostnader för ordinarie vård. Prognosen beräknas till -7 mnkr jämfört med budget.

Division medicin redovisar en negativ budgetavvikelse på 183 mnkr. Underskottet kan till härledas till personalkostnader och köpt verksamhet. Underskottet inom personal beror på extra avtal som upprättats med anledning av coronapandemin och som åter trätt i kraft, nya vårdplatser, inhyrd personal och ny rehabavdelning. Delvis är kostnaderna ersatta av statsbidrag. Underskottet inom köpt verksamhet beror på internt köp av intensivvård, laboratoriekostnader och utökat behov vårdnära service. Prognosen beräknas till -238 mnkr jämfört med budget.

Division medicinsk service redovisar en negativ budgetavvikelse på 27 mnkr. Budgetavvikelsen beror på att försäljningen av vårdplatser och mottagningsbesök har minskat. Övriga kostnader bidrar också till budgetavvikelsen och består av bland annat medicintekniskt material, sjukvårdsartiklar och hyra av IT-utrustning. Personalkostnaderna visar en negativ avvikelse mot budget men ersätts till stor del av statsbidrag. Prognosen beräknas till -72 mnkr jämfört med budget.

Division psykiatri och funktionshinder redovisar en negativ budgetavvikelse på 21 mnkr. Underskottet består av kostnader för neuropsykiatriska utredningar bland barn och unga. Ett stort behov av

utredningar innebär att den egna kapaciteten inte räcker till och att externa vårdgivare behöver köpas in för att förbättra tillgängligheten. Divisionen har också högre kostnader för personal beroende på svårigheter att rekrytera flertalet yrkeskategorier. Lösningen blir då i vilka är svåra att påverka för divisionen. Prognosen beräknas till -36 mnkr jämfört med budget.

Divisionsgemensamt redovisar en positiv budgetavvikelse på 11 mnkr. Överskottet består bland annat av momsersättning och egenavgifter som blivit högre än budgeterat. Prognosen beräknas till -29 mnkr jämfört med budget och baseras på bedömningar av köpt vård och läkemedel under resten av året.

Hälsoval redovisar en negativ budgetavvikelse på 1 mnkr. Underskottet beror främst på att intäkterna för patientavgifter ligger lägre än budgeterat värde. Efter delåret visar patientintäkterna ett underskott på närmare 25 mnkr. Övriga intäkter (digitala aktörer, momsbidrag, statsbidrag) har däremot blivit högre än budgeterat men mycket av de intäkter hälsoval får fördelas vidare ut till vårdcentralerna. Prognosen beräknas till -10 mnkr jämfört med budget.

Tandvården redovisar en positiv budgetavvikelse på 5 mnkr. Avvikelsen beror på att vissa kostnader för regionens tandvårdsstöd för vuxna saknas på grund av en eftersläpning av fakturering. Prognosen beräknas till samma som budget.

Övrig hälso- och sjukvård redovisar en positiv budgetavvikelse på 280 mnkr. Överskottet beror främst på tillkommande riktade statsbidrag. De riktade statsbidrag som tillkommit är statsbidrag för nationell testning, merkostnader för covid-19, vaccination och civilt försvar. Statsbidraget god och

nära vård visar också ett överskott då utfördelning av hela beloppet inte har skett ännu. Utöver överskotten på statsbidrag så har finns även överskott på särskilda satsningar såsom fastighetsplanen och framtidens vårdinformationsstöd. Prognosen beräknas till +367 mnkr jämfört med budget, vilket till stor del beror på riktade statsbidrag såsom merkostnader för covid-19 och nationell testning.

Primärvården redovisar en positiv budgetavvikelse på 20 mnkr. Avvikelsen beror till största delen på högre intäkter än beräknat. Intäkter som blivit högre än budgeterat är ersättning för vaccination och provtagning. är extrasatsning på riskvaccinationer samt ersättning för testning av covid-19 och antikroppar. Prognosen beräknas till + 5 mnkr jämfört med budget.

Regionsjukhuset Karsudden redovisar en positiv budgetavvikelse på 1 mnkr. Överskottet beror på högre intäkter för belagda vårdplatser samt lägre lokalkostnader beroende på eftersläpande fakturering. Prognosen beräknas till -3 mnkr jämfört med budget.

Dammsdal redovisar en positiv budgetavvikelse på 5 mnkr. Överskottet beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat till följd av vakanser och flexibilitet till beläggningsgraden. Intäkterna för boende och undervisning är dock lägre på grund av en lägre beläggningsgrad. Prognosen beräknas till samma som budget.

Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård redovisar en positiv budgetavvikelse på 12 mnkr. Överskottet beror på statsbidrag som nämnden erhållit gällande god och nära vård, psykisk hälsa och kvinnofrid. Specifika uppdrag har beslutats och en plan är lagd för åren 2021-2023. Prognosen beräknas till samma som budget.

Gemensamma patientnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 1 mnkr. Överskottet beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat till följd av vakanser. Prognosen beräknas till +1 mnkr jämfört med budget.

Regional verksamhet

Regionstyrelsen har medel för beställning av kollektivtrafik och redovisar en positiv budgetavvikelse på 14 mnkr. Överskottet beror dels på allmän kollektivtrafik där utfallet för incitament (punktlighet och nöjd-kund-index) inte är i nivå med budget, och dels på att kostnaderna för tåg är lägre än budgeterat.

Regionala utvecklingsnämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på 4 mnkr. Avvikelsen beror bland annat på en befarad kundförlust och tillfälligt högre personalkostnader. Nämnden har en obalans mellan intäkter och kostnader vilket kommer att regleras innan året är slut. Prognosen beräknas till samma som budgeten.

Nämnden för kultur, utbildning och friluftssamhet redovisar en positiv budgetavvikelse på 14 mnkr. Nämndens överskott beror delvis på högre intäkter för statsbidrag än beräknat men framförallt på lägre kostnader i form av vakanser samt aktiviteter och projekt som inte har kunnat genomföras på grund av pandemin. Prognosen beräknas till +2 mnkr jämfört med budget.

Ledning och stöd

Regiondirektörens staber redovisar en positiv budgetavvikelse på 15 mnkr. Överskottet beror delvis på intäkter för vaccination och smittspårning. Flera staber visar också överskott på personalkostnader beroende på vakanser som inte har ersatts. Prognosen beräknas till samma som budget.

Regionservice redovisar en negativ budgetavvikelse på 34 mnkr. Underskottet beror delvis på inköp av vaccinations- och skyddsutrustningsmaterial där inte alla kostnader inte reglerats inom organisationen. Även el, och fjärrvärmekostnader bidrar till underskottet liksom högre avskrivningar som inte fullt ut kompenseras av hyresintäkter. Prognosen beräknas till -21 mnkr jämfört med budget.

Region Sörmland IT (RSIT) redovisar en positiv budgetavvikelse på 2 mnkr. Överskottet beror på att allt som planerats inte kunnat genomföras främst beroende på generell datorbrist i världen och därmed svårt att få leveranser. Prognosen beräknas till samma som budget.

Regiongemensamt redovisar en negativ budgetavvikelse på 100 mnkr. Underskottet beror främst på ökade pensionskostnader kopplade till nya antaganden om livslängden hos befolkningen. De nya antaganden har genererat en engångskostnad för regionen med 225 mnkr. Ett stort överskott redovisas däremot på oförutsedda medel där Regionstyrelsen löpande beslutar om satsningar. I prognosen antas att oförutsedda medel används i sin helhet. Prognosen beräknas till -170 mnkr jämfört med budget.

Intern kontroll

En tydlig och stabil intern kontroll bidrar till att verksamheten når sina mål, att rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och att verksamheten efterlever lagar och regler.

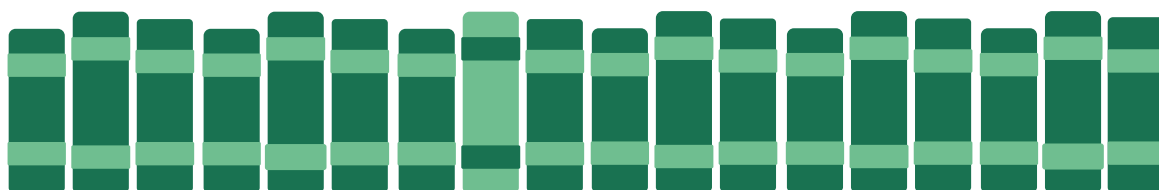
Syftet med den interna kontrollen är att säkra en effektiv förvaltning och att undvika att det begås allvarliga fel. En god intern kontroll ska bidra till att ändamålsenligheten i verksamheten stärks och att den bedrivs effektivt och säkert med medborgarnas bästa för ögonen.

Region Sörmlands nämnder ska löpande följa upp det interna kontrollsystemet inom nämndens verksamhetsområde och varje år anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen. Planer har fastställts av alla nämnder och uppföljningen sker i delårsrapport och/eller verksamhetsberättelse.

Innehållet i de olika planerna varierar mellan nämnder och uppföljningar sker dels av generella

regelverk och dels av rutiner som är mer verksamhetsspecifika. En heltäckande redovisning av de interna kontrollpunkterna sker i nämndernas verksamhetsberättelse men några exempel på områden och rutiner som har kontrollerats under delåret är finans, informationssäkerhet, inköp/upphandling, diagnoskodning, fakturor, attester, arbetsmiljö med mera.

Nämnderna har vid kontrollerna i vissa fall upptäckt brister och då angivit vilka åtgärder som vidtagits eller planeras för att förbättra utfallet. Bedömningen är att nämnderna har ett fungerande internkontrollarbete men att det finns möjlighet att utveckla det arbetet ytterligare. Inom Region Sörmland pågår ett förbättringsarbete gällande den interna kontrollen. Syftet är att förtydliga och förenkla de olika stegen i framtagandet av internkontrollplanen.

Uppföljning av privata utförare

VÅRDCENTRALER

Vårdcentralerna i Region Sörmland följs upp på samma sätt oavsett driftsform. Årligen följs vårdcentralerna upp genom ett antal indikatorer som är sorterade utifrån socialstyrelsens riktlinjer om god vård. Syftet med avtalsuppföljningen är att säkerställa att vårdgivaren uppfyller kraven i regelboken samt att skapa en grund för gemensam utveckling av vårdgivarens uppdrag. Årligen publiceras avtalsuppföljningen för respektive vårdcentral på regionens hemsida för att befolkningen ska kunna ta del av vårdcentralernas resultat. Ett urval av indikatorer/frågor publiceras också på Region Sörmlands samverkanswebb. Urvalet ska spegla primärvårdens breda uppdrag. Syftet är att visualisera resultatet från uppföljningen och ge en överblick.

Dialoguppföljningen är ett komplement till avtalsuppföljningen som syftar till utveckling. Syftet är att sprida idéer mellan vårdcentraler och att stimulera till att hitta nya arbetssätt. Det ger också en signal till regionen till att få kunskap om vad som behöver göras för att stödja på bästa sätt.

Samtliga vårdcentraler i Region Sörmland är anslutna och har tillgång till primärvårdskvalitet. Primärvårdskvalitet är ett nationellt system för kvalitetsdata i primärvården med syfte att stödja förbättringsarbete och uppföljning.

ÖVRIGA VÅRDGIVARE

Region Sörmlands löpande uppföljning av privata utförare sker idag genom det ekonomiska rapportssystemet privera, beslutsstöds- och rapporteringsverktyget boris samt dialog och samverkan med de privata vårdgivarna.

För att förbättra den löpande uppföljningen har det skapats en light-version i planerings- och uppföljningsverktyget PLUSS för elektronisk rapportering av verksamheten hos privata utförare. Alla vårdgivare har rapporterat sin patientsäkerhetsberättelse i PLUSS.

För fördjupade uppföljningar finns från 2016 en framtagna rutin inom Region Sörmland. Fördjupade uppföljningar ska genomföras både på förekommen anledning samt planerat för särskilda granskningsområden.

Enligt uppföljningsplanen skulle en fördjupad uppföljning av alla privata läkare med avtal ske under 2020. I och med pandemin har detta skjutits fram och kommer att startas under 2021.

DIGITALA VÅRDAKTÖRER

Antalet digitala vårdgivare som går via Region Sörmland fortsätter att öka och är i skrivande stund nio till antalet. Antalet besök har också stadigt gått uppåt. Besök i dagsläget ligger på drygt 200 000 stycken/månad. Totalt antal besök till digitala vårdgivare i Sverige uppgick 2019 till cirka 1,1 miljon. 2020 har besökssiffran landat på cirka 2,3 miljoner bara för de besök som går via Region Sörmland.

Dialogmöten hålls med respektive vårdgivare med fokus att kvalitetsgranska och få förståelse för hur de digitala vårdgivarna arbetar. Underlag i form av statistik och granskning av bland annat förskrivningsmönster av läkemedel har arbetats fram. Dialogmöten genomförs en gång per termin.

Publicering av rapporter såsom Strama-rapporter med mera har tyvärr inte kunnat genomföras då mycket av de tekniska resurserna fortsatt har fokuserat på coronapandemin. Däremot finns internt framtagna rapporter som använts i specifika dialogmöten med berörda vårdgivare.

En utmaning som tagits upp på Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) är att de digitala vårdgivarna börjat lämna rapportering av besök till hemregionerna där man etablerat fysiska vårdcentraler. Detta får som konsekvens att man nationellt får problem att följa upp den vård som de digitala vårdgivarna erbjuder, hantera vetenskapliga studier samt att varje region måste hitta systemlösningar för hantering av dessa besök.

KOLLEKTIVTRAFIK

All trafik i Region Sörmland är upphandlad vilket innebär att upphandling samt avtals- och kvalitetsuppföljning är centralt.

Särskild kollektivtrafik

Den särskilda kollektivtrafiken omfattar färdtjänst, sjukresor, omsorgsresor, skolskjuts samt riksfärdtjänst. Regionen ansvarar för att tillhandahålla sjukresor till sörmlänningarna och har därmed även ansvar för regelverk, taxor och sjukreseintyg. Motsvarande ansvar för legitimering, taxor och regelverk har respektive kommun i Sörmland avseende färdtjänstresor, riksfärdtjänst, omsorgsresor och skolskjuts. Detta innebär att förutsättningarna för trafiken grundar sig i respektive huvudmans regelverk och därtill utfärdade legitimeringar. Regionen ansvarar för upphandling samt avtals- och kvalitetsuppföljning av avtalen. Under 2021 har regionen 19 trafikavtal för den särskilda kollektivtrafiken, varav nio avtal för skolskjuts, nio avtal för serviceresor och ett avtal för transport av covid-19 patienter.

Genomförd avtalsuppföljning för perioden januari-juli 2021

Samtliga trafikavtal följs upp enligt förutbestämd uppföljningsplan. Denna uppföljning omfattar avstämningsmöten minst tre gånger per år med respektive leverantör. Utöver uppföljningsmöten genomförs revision av respektive avtal en gång per år. Under perioden har 32 avstämningsmöten genomförts samt tre revisioner har genomförts under samma period. Arbetet under våren har till stor del präglats av att säkerställa trafiken med anledning av avtalsuppsägningen i december föregående år.

Fordonskontroller

Löpande, och vid särskilda behov, utförs fordonskontroller genom anmodan till trafikföretagen eller vid flygande besiktning. Trafikföretagen ska genomföra minst två fordonskontroller per fordon och år. Regionen genomför därefter stickprovskontroller av minst tio procent av fordonen.

Servicereaseavtalen omfattar cirka 245 fordon i Sörmland. Under perioden har trafikföretagen genomfört 244 fordonskontroller och regionen har genomfört 28 stickprovskontroller på fordonen.

Ärendehantering

Vid händelser i trafiken rapporteras dessa via inkomna kundsynpunkter eller som avvikelser i planeringssystemet. Under perioden har 1 950 kundsynpunkter och 2 285 avvikelser hanterats avseende den särskilda kollektivtrafiken. För peri-

oden står synpunkter för förare ut, vilket är kopplat till att det i början av året tillkom nya avtal och där synpunkterna omfattas av krav i avtalet på generell service. Förarutbildningen återupptogs under våren 2021 för första gången sedan 2019.

Förarutbildning

I servicereaseavtalen i Sörmland krävs att förare som utför uppdrag inom dessa avtal ska vara certifierade. Certifieringen omfattar både en teoretisk utbildning med efterföljande kunskapsprov och ett praktiskt körprov. Under rådande coronapandemi har inte utbildningar genomförts i samma omfattning som i normal fall. Under våren 2021 har utbildningarna återupptagits då behovet av dessa var så pass omfattande. Under perioden har 108 förare certifierats alternativt omcertifierats.

Avtalsuppsägning

I början av december kom det till regionens kännedom att ett trafikföretag med innevarande avtal och avtal i kommande avtalsperiod samt ett trafikföretag med avtal i kommande avtalsperiod sakade taxitrafiktillstånd och hade därmed inte legal rätt att utföra trafik. Efter en utredning konstaterades att avtalsbrotten var så pass allvariga att de resulterade i uppsägning av både innevarande och kommande avtal för båda bolagen. Detta medförde ett omfattande arbete för att informera samt säkerställa en så begränsad påverkan på trafiken och för resenärerna som möjligt. Direktupphandling genomfördes för att säkra trafiken under 2021. I början av året genomfördes en annonserad upphandling för denna trafik med trafikstart 1 januari 2022. Upphandling är överprövad. I efterspelet av avtalsuppsägningen pågår även en rättsprocess avseende utebliven ersättning för genomförd trafik samt vitesbelopp.

Upptstartsarbete

Med anledning av avtalsuppsägningen genomfördes ett uppstartarbete av direktupphandlad trafik med trafikstart 1 februari i år. Beroende på utfallet av pågående rättsprocess kring upphandling för trafik med start i januari 2022 kommer det senare under året inledas uppstart för dessa avtal. Detta innebär för verksamheten utökat uppstartarbete som ligger utanför den ordinarie uppstartsplanen.

Movingo Kundservice

Verksamheten, servicecenter Sörmland, har tilldelats uppdrag från Mälardalstrafik och bedriver idag uppdraget Movingo kundservice sedan hösten 2017. På uppdrag av Mälardalstrafik har regionen, via servicecenter Sörmland, ansvar för kundtjänst och teknisk support för Movingo. Under perioden har 1 253 samtal besvarats vilket är 900 färre samtal än

för samma period föregående år, detta med anledning av det låga resandet. Under perioden har även 404 kundsynpunkter hanterats, vilket är cirka 10 % fler än för samma period föregående år. Under året har löpande avstämningar genomförts med Mälardalstrafik avseende hur uppdraget fortlöpt.

Mälartåg Kundservice

Under det senaste året har ett projekt bedrivits avseende etablering av Mälartåg kundservice. Uppdraget innebär att Region Sörmland kommer att bära ansvaret för kundservicefunktionen för Mälartåg. Detta nya uppdrag kommer att bli en del av verksamheten inom Servicecenter Sörmland med driftstart den 29 november i år.

Allmän kollektivtrafik

Den allmänna kollektivtrafiken i Sörmland består av tåg-, buss- och skärgårdstrafik. Busstrafiken bedrivs under varumärket Sörmlandstrafiken och tågtrafiken genom bolaget Mälardalstrafik, som är samägt med övriga regioner i Mälardalen. Dessutom finns Gnestapendeln som en del av Stockholms pendeltågssystem och som upphandlas av Region Stockholm. Busstrafiken bedrivs i fyra avtalsområden där trafikföretag upphandlas för varje område; Södra-, Västra-, Norra- och Östra Sörmland. Trafikavtalen för tågtrafiken förvaltas av Mälardalstrafik. Region Sörmlands intresse i Mälardalstrafik sker genom ett aktivt deltagande i styrelsearbetet, i tjänstemannaberedningen och i förvaltningschefsgruppen samt i de arbetsgrupper kring trafik och försäljning som bedrivs under ledning av Mälardalstrafik.

Busstrafik

Samtlig busstrafik har sedan en tid upphandlats. Trafikstarten för avtalsområdena Södra och Västra Sörmland skedde i augusti 2019 och för avtalsom-

råde Norra Sörmland i december 2020. I maj 2020 tilldelades avtalsområdet Östra Sörmland, med trafikstart i december 2021. I och med detta bedrivs uppföljning för såväl gamla som nya avtal, vilket ställer olika krav på verksamhetens avtalsförvaltning.

Etablering av nya rutiner och implementering av gemensamma arbetssätt pågår. Under årets början har det parallellt pågått uppstartsarbete och av de nya trafikavtalen samt uppföljningsarbete i de som startats. Sammantaget ställer detta mycket stora krav på verksamheten, både gällande kompetens och resursåtgång.

Trafikstarten av de två nya busstrafikavtalen för Södra och Västra Sörmland som skedde under 2019 har utifrån ett trafikleveransperspektiv varit positiv med god andel utförd trafik och hög punktlighet. Under oktober och november genomfördes en revision för trafikavtalen Södra och Västra Sörmland med syfte att verifiera den avtalade kvalitetsnivån och att processer, metoder och verktyg i trafikföretagets kvalitetsbeskrivning tillämpas i verksamheten. Utfallet av revisionen var att trafikföretaget tilldelades fyra avvikelser samt fyra påpekanden som sänkte kvalitetsbedömningen från ursprungliga 185 poäng till 170 poäng. Trafikföretaget har nu inkommit med åtgärdsplaner under det första kvartalet 2021, som kommer att implementeras och följas upp.

Uppstarten av trafikavtalet för Norra Sörmland gick överlag mycket bra men har tagit mycket resurser från verksamheten såväl före som efter trafikstart. Verksamheten har i uppstarten genomfört 28 projekt- och avstämningsmöten, depån har anpassats med biogastankning, teknisk fordonsutrustning har installerats i 69 fordon och leveranskontroller har genomförts av samtliga fordon innan de togs i trafik.

De nya trafikavtalen omfattas även av en ny trafikplaneringsprocess, vilket i sin tur genererar nya arbetssätt och gränssnitt. I samtliga nya avtal inkommer trafikföretagen med månatliga produktionsrapporter enligt krav i avtal. Rapportering sker också dagligen där föregående trafikdag ska rapporteras senast klockan 11.00 efterföljande dag. Större trafikpåverkande händelser ska rapporteras omgående. Rapporteringskraven skiljer sig mellan nya och gamla avtal, men ska för samtliga ge en bild av utfallet av trafiken under månaden och lyfta vad som inte levererats och/eller inte fungerar. Rapporten analyseras och granskas samt ligger som grund för eventuella viten. Kontinuerlig uppföljning sker även genom remissförfarande och kontroll av inkomna kundsynpunkter.

Uppföljning av trafikleverans och kvalitet görs dessutom mer i detalj vid de månatliga produktionsmötena för samtliga avtalsområden. Under årets första hälft har totalt 17 produktionsmöten genomförts med trafikföretagen. Utöver detta utförs kontroller av fordon och av den tekniska utrustning som finns ombord på bussen. Under första delen av 2021 har nio riktade fordonskontroller på depåerna gjorts, fem besök på depåer och reseterminaler för kontroll av tekniska system och totalt 1 453 kontroller av fordon i trafik.

Kommersiell busstrafik med betydelse för Sörmland bedrivs främst genom Trosabussen mellan Trosa, Vagnhärad och Liljeholmen.

Tågtrafik

Under början av året har arbetet varit intensivt på grund av fortsatta leveranser av nya Mälartåg, nytt trafikavtal samt övrigt förberedande arbete inför slutfasen av Etapp 2 (produktsortiment, intäkts- och kostnadsfördelning, resevillkor med mera). Utöver den upphandlade tågtrafiken har den kommersiella tågtrafiken betydelse för främst Katrineholms trafikförsörjning.

Hållplatsunderhåll

Tjänsten för hållplatsunderhåll har upphandlats som en del i de nya trafikavtalen. För det avtalsområde där trafikstart i nya avtalen inte skett är hållplatsunderhåll upphandlad i separat avtal. Under första delen av året har nio tillsynsrunder utförts och resultatet visar att fortsatt tillsyn kommer behövas för att upprätthålla avtalets kvalitetsnivå. Utöver tillsyn används kundsynpunkter i avtalsförvaltningen.

Kontrollverksamhet

Utförandet av kontroller och utfärdandet av kontrollavgifter sker av upphandlad utförare som även utför tillgänglighets- och fordonskontroller. Under perioden har sex avstämningsmöten genomförts med leverantören. Kontrollverksamheten har också på nytt upphandlats och tilldelning har skett under våren.

All trafik i Region Sörmland är upphandlad vilket innebär att upphandling samt avtals- och kvalitetsuppföljning är centralt.

